

genija

Josip Vandot

A sepia-toned portrait of a man with dark, wavy hair and a mustache, wearing a suit and tie. He is looking slightly to the left. The background is a mottled, warm brown.

**KOCLJEVO
MAŠČEVANJE**

Josip Vandot: Kocljevo maščevanje

Založba Genija
Za založbo: Blanka Jarni
Korigirala: Eva Vivola
Oprema: Dubravko Gecan
Ljubljana, 2016

1. elektronska izdaja

http://www.e-knjiga.si/more_cover.php?recordID=200

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani
COBISS.SI-ID=287752960
ISBN 978-961-280-367-4 (epub)
ISBN 978-961-280-368-1 (pdf)
ISBN 978-961-280-369-8 (mobi)

Josip Vandot

Kocljevo maščevanje

Vsebina:

Prvi del.....5

Drugi del.....89

Prvi del

Čudno, prav prečudno je bilo tistega dne Jankovemu Koclju v mladem srcu. Drobní zvonček visoko tam gori v vaškem zvoniku je pel tako grenko in žalostno, da se je topilo Jankovemu Koclju srce in mu je bilo tako čudno v srcu, da je skoraj na glas zajokal. No, Jankovega Koclja pa je bilo vendarle sram, da bi se jokál. Zato pa je stisnil usta in je šinil dvakrat z roko preko lica. Zasopel je na vso moč in je stopal potem mirno za črno krsto, ki so jo nesli štirje možje pred njim. V tisti krsti je ležala njegova stara mati mrtva in štirje možje so jo nesli zdaj na pokopališče, da jo zagrebejo tam v črno zemljo. Pomladno sonce se je smejaló z modrega zagorskega neba; sem doli iz zelenih gozdov so se oglašali veseli ptíči, nad brstečim poljem kraj pokopališča pa je prepevalo sto drobnih škrjančkov. Njih glasno petje je preglašalo drobne glasove malega mrtvaškega zvončka, ki je bin-gljal in jokál gori v visokem zvoniku.

Jankov Kocelj je gledal ves žalosten v tla in se je ozrl samo enkrat okrog sebe. In je videl za sabo le štiri stare ženice, ki so spremljale njegovo staro mater do črnega

groba. Tedaj pa je spoznal svoje veliko uboštvo na tem svetu. Hudo mu je bilo, da ne more preskrbeti svoji ubogi stari materi lepšega pogreba. O, kako naj ga preskrbi, ko ni v njegovi siromašni bajti niti koščka črnega kruha več? A kaj bi šele o cekinih govoril in pa o tolarjih, ki jih ni nikoli – nikjer v njegovi bajti! Še župnika ne bo mogel plačati, ki pokopuje njegovo staro mater na zadnji, bridki poti... Pa bi še mislil in govoril o lepem pogrebu? Oj, še boga naj hvali, da je našel na vasi štiri usmiljene pogrebce, da nesejo zdaj njegovo staro mater v grob, ki je bil že včeraj izkopan. Resnično – Kocelj naj boga hvali, da je pogreb tak, kakršen je. Čemu bi si domišljjal in sanjal o bogatem in lepem pogrebu, ko pa ni cekina nikjer in tudi siromašnega tolarja ni nikjer?

Jankov Kocelj je vzdihnil, in v srcu mu je bilo čudno, tako čudno kakor še nikoli. Še vedno je stiskal usta in je gledal v tla in je samo globoko sodel. In štirje možje so se kar ustavili pred njim, in Jankov Kocelj se je tudi ustavil. Možje so položili krsto na tla. Župnik je izmolil kratko molitvico; zvonček v visokem zvoniku je zabingljaj in zaklenkal zadnjikrat. Črna krsta se je naglo dvignila, a je že v naslednjem trenutku izginila v črni jami. Lopate so zazvene, zabobnelo je nekaj votlega – in še preden se je Kocelj prav zavedel, že ni bilo črne krste nikjer več in že ni bilo živega človeka več na pokopališču. Sam je stal Jankov Kocelj med mrtvimi grobovi in je strmel ves začuden na svežo, črno prst, pod katero je zdaj počivala njegova siromašna stara mati.

Zdaj se mu je zganila v srcu pekoča bolečina, da ga je zbolelo na vso moč. – »Stara mati!« je zaklical na ves glas. »Ali me slišite, stara mati? Sam bom zdaj v bajti in ne bom imel nikogar, ki bi se pobrigal. Stara mati, kdo mi bo zdaj kuhal borno kosilce, ko pa jaz prav nič ne znam kuhati? Stara mati, umrl bom v siromašni bajti od lakote in tudi mene bodo prinesli semkaj, tudi mene, ker bom umrl že jutri... Ali me slišite, stara mati?«

No, stara mati ni mogla odgovoriti Koclju, ker je ležala mrtva v grobu. Kocelj pa je bil prepričan, da se odpre zdajle zemlja in da stopi iz nje njegova stara mati, ker jo kliče Kocelj tako milo in lepo. Zato je sedel na sosedni grob in je potrpežljivo klical in čakal. A čakal je zaman. Nič se ni zganilo po širnem pokopališču. Smrtna tihota je ležala vsepovsod. Le na bližnjem polju so prepevali veseli škrljančki. Dvigali so se s pomladne zemlje in so droboleli vedno lepše in glasneje med iskrečimi žarki, ki so se sipali z modrega neba...

Kocelj je naposled uvidel, da je vse njegovo klicanje in čakanje zaman. Zato se je dvignil in je stopil še enkrat k svežemu grobu. – »Oj, stara mati!« je govoril in je bil ves žalosten in pobit. »Zdaj vidim, da ste resnično mrtvi. Pa sem že mislil, da vas prikličem, da se dvignete iz strašnega groba. Pa me ne slišite, nočete me slišati, stara mati! Zato pa vem, da bom jutri umrl, ker nimam živega človeka, da bi mi skuhal borno kosilce... Hudo mi bo zdaj, stara mati, joj, tako hudo!«

Koclju je silil iz težkega srca glasen jok. A siloma ga je zadržal in se je naglo okrenil. Zbežal je s pokopališča in je tekel vso pot, tekel naravnost do siromašne, lesene bajte, ki je stala tam na koncu vasi. Ves zasopel je stopil v nizko čumnato, kjer je bilo vse razmetano in v neredu. Kocelj je sedel na leseno klop kraj ozkega okenca. Z roko si je podprl glavo in je gledal okrog sebe po čumnati. – »Kaj bo zdaj, kaj bo zdaj?« je premišljal sam pri sebi. »Kdo bo pospravil čumnato, ko je vse tako razmetano po njej? Stare matere ne bo več, in tudi drugega človeka ne bo k meni, da bi mi pomagal... Hm, najbolje bo, da se kar sam lotim dela. Pa bomo videli, če sem za kako rabo na tem svetu. Mogoče pa sem le in nisem tako bedast in neumen, kakor govore ljudje po vasi... Poizkusi, Kocelj, hopsasa.«

In Kocelj ni nič odlašal. Slekkel si je jopič in je zavihal rokave svoje srajce. Klobuček je vrgel daleč v kot in se je lotil nevajenega dela. Delal je naporno, da mu je tekel znoj z obraza. Delo mu je šlo počasi izpod rok. No, vendar pa je tako napredovalo, da je bil Kocelj prepričan, da bo do večera gotov in bo čumnata pospravljena tako, kakor jo je pospravila vsak dan sama stara mati. Bil je tako zatopljen v svoje delo, da niti zapazil ni človeka, ki je stopil kar nenadoma v čumnato. Ustavil se je človek tam sredi; Koclja je gledal in je naposled zakašljal tako glasno, da se je deček kar prestrašil in se je naglo okrenil. In Kocelj se je čudil tako zelo, da niti spregovoriti ni

mogel. Strmel je na moža, ki je stal še vedno tam sredi čumnate in je še vedno pokašljeval. Mož je bil velik in suh. Sključeno se je držal; križaste noge je imel in križaste oči. Brki so mu bili rdeči in rdeče so bile tudi kocine, ki so mu gosto pokrivalo ves grdi obraz. Mož je zamahnil z dolgo roko. Z noge na nogo je stopil in je spregovoril z debelim, votlim glasom: »Kocelj si ti, Jankov Kocelj, ha? No, ali mi ne boš odgovoril, če te prav prijazno vprašam?«

Kocelj se je zavzel na vso moč in je zateglo odgovoril: »Kocelj sem, resnično sem Jankov Kocelj – hopsasa... Pa kdo ste vi, stric, ki ste tako čudni in neznani. Povejte mi, da bom vedel z vami pošteno govoriti!«

Mož je stopil korak bliže h Koclju. Križem ga je pogledal in je prav jezno rekel: »Glejte ga, nepridiprava! Kako zadirčno hoče govoriti z mano. Pa še ne misli ne, da sem jaz njegov stric in varuh, da sem Janez Frcavec iz Podkuž... Semkaj stopi, nepridiprav. In pokažem ti, kako se pozdravlja strica in varuha! Semkaj stopi, ti rečem še enkrat!«

Bliskale so se možu krive oči, rdeči brki so se mu tresli v hudobni jezici. No, Kocelj ni hotel stopiti bliže, ampak se je odmaknil tri korake nazaj. Mož pa je trikrat opletel s svojimi krivimi nogami in že je bil pri Koclju. Naravnost za rdeča ušesa ga je pograbil in ga je potresel tako močno, da je Kocelj kriknil od bolečine. – »Ha, tako pozdravljaš svojega strica?« je vreščal in je

bil od jeze ves rdeč po licu. »Ti vrabec pretkani, ti seme prismuknjeno! Pokažem ti, da boš pomnil, kdaj si prvič videl svojega strica – Janeza Frcavca iz Podkuž... Na tla poklekni in me takoj prosi odpuščanja!«

»O nikarte!« je vpil Kocelj. »Oj, ljubi striček, pustite me! Saj vas nisem poznal... Saj bom takoj pokleknil pred vas in vas prosil, da mi ne zamerite... Glejte, tako vas prosim, takole – hopsasa...«

In Kocelj je res pokleknil pred srditim stricem in je dvignil proseče roke. Mož ga je brcnil s krivo nogo in je odšvedral potem do klopi, kamor je naglo sedel. Migal je z rdečimi brki in je govoril z jeznim glasom: »Tako je, ti Jankov Kocelj, takole je... Na občino so me klicali prejle in so mi rekli, da te moram vzeti na svoj dom, ker ti je umrla stara mati, zdaj pa sem jaz tvoj varuh. Pa te ne rabim doma. Kako naj rabim nepridiprava, ki ne spoštuje niti svojega strica in varuha? – Povej mi, ti hudobec, kaj znaš na svetu in česa si se naučil?«

Kocelj se je stisnil k leseni steni, ušesa si je drgnil in v srcu mu je vstajala silna jezica in se je zbudila velika njegova trma. Izpod čela je pogledal svojega strica in je odvrnil: »Česa sem se naučil na svetu, me vprašate? Čemu bi vam skrival in ne povedal? Piščalke sem se naučil delati, lepe vrbove in jesenove piščalke, dokler sem imel pipec. A zdaj nimam pipca, ker mi ga je odnesel pritlikavec Brincelj. Zato pa ne morem nič več delati piščalk... Tako vam povem, stric, da boste vedeli – hopsasa...«

No, stric se je hudobno nasmejal in je rekel: »Bedast si in brez pameti, Kocelj! Saj sem slišal na vasi in tudi na občini so mi rekli da si bedast. Pa zato ti ne zamerim, da govoriš tako bedasto, kakor da si teliček, a ne pobič v svojih letih... Povej, ali znaš pasti krave? Pet jih imam v hlevu in potrebujem pastirja. Ha, ali znaš pasti krave?«

Kocelj je zmigal z glavo in je trmoglavo odvrnil: »Ne znam pasti krav... In kako naj bi jih tudi mogel pasti, ker pa sem bolj zabit in bedast kakor krave? Sami ste rekli tako, stric, sami! In vam moram vendarle verjeti. Ali ni res?«

Mož se je naglo dvignil in je z velikim srdom pogledal na Koclja. »Glej ga, glej!« je dejal. »Pa še muhast hoče biti, nepridiprav! O, le čakaj! Izženem ti že vse muhe iz glave. Dobre pesti imam, lep bič in dolgo brezovko doma. Pa bomo videli, če prideš pri meni do tiste pameti, ki te še ni srečala do sedaj. A pri meni te sreča – hehe, že prvi dan te sreča... A zdaj ti povem, da še danes prodam tvojo raztrgano bajto. Pa najsi tudi za samih pet desetic. Jutri pridem pote in te odvedem s sabo že navsezgodaj. Kar hitro zdajle poveži culico, ako ti je ostala v skrinji še umazana cunjja. Kar hitro, ti rečem, pobič!«

Koclju je zastalo v prvem hipu srce v prsih. Toda naglo je premagal svoj strah. Skrčil je pest že ob sami misli, da bi šel na dom tega krivogledga in grdega strica, ki bo ravnal grdo z njim in ga bo nemara pretepal od jutra do večera. Zato pa je cepetnil nevšečno z nogo in je zavpil skoraj na ves glas. »Ne boste, ne boste, vam

rečem – hopsasa! Ne pojdem z vami, nak – še zanalašč ne pojdem! Ta bi bila lepa, da bi se dal od vas pretepati... Nikamor ne pojdem, vam rečem! Zato ne pojdem, ker ste hudobni in grdi, da se pred vami lahko pokriža celo sama teta Anjara Panjara... Le recite in napravite, kar hočete! Ne grem z vami... ne grem... ne grem, vam rečem!«

»Kaj?« je zarjul krivogledi stric Frcavec. Strahotno je opletnil s križastimi nogami in je skočil naprej, da bi pograbil Koclja in ga pošteno zmikastil. A Kocelj se je bliskoma odmaknil; stric je zagrabil za prazen zrak; omahnil je in je telebnil z vso silo na trda tla.

»Hopsasa!« je zavpil Kocelj in se je zasmel. Urno je šinil k durim, čez prag je skočil in je zdrvel preko ceste. – »Ne bo me, ne, ne bo me!« je govoril in je tekkel na vso sapo preko polja. Tam pa se je potuhnil za širok plot in je gledal skozi ozko špranjo in čakal, kdaj se prikaže krivonogi stric Frcavec. Pa ni čakal dolgo časa, zakaj hipoma je stopil iz bajte sam stric Frcavec in je naglo opletal po cesti z dolgimi, suhimi nogami. Urno je šel po cesti in je kar nenadoma izginil za prvim vogalom. – Kocelj se je oddahnil, ko ni videl strica nikjer več. »Nasukal sem ga, pošteno nasukal!« je veselo pomislil. »Zdaj beži lepi stric; naravnost v Podkuže hiti in ga ne bo nikoli več v Kocljevo bajto...«

Toda Jankovemu Koclju je šinila v glavo težka misel, da se je deček kar za glavo pograbil. – »Kaj, če stric ne

gre domov?» si je dejal v strahu. »Kaj, če dirja zdaj naravnost na občino? Pa se povrne z županom in biričem. In me pograbijo in zvežejo kot razbojnika in me siloma odvedejo od tod... Poskoči, Kocelj – hopsasa, poskoči, če ti je življenje količkaj ljubo! In beži, Kocelj, in skrij se!«

Pa se Kocelj resnično ni prav nič obotavljal. Zdrvel je preko polja nazaj do ceste. A ni se ustavil tam, ampak je stekel do bajte. Urno je zaloputnil duri, jih zaklenil in vtaknil ključ v žep. Že se je okrenil, da bi bežal dalje preko travnika in še dalje v prostrani gozd, ki se je širil in vzpenjal ob visoki gori. A tedaj je zavpil nekdo za njim in je poklical njegovo ime. Prestrašil se je Kocelj in je mislil, da se je krivonogi stric povrnil. Zato se je naglo obrnil in se je ustavil. A ni ga klical stric, klical ga je samo vaški pismonoša, ki je stal tam na cesti in mu je kazal bel list. Jankov Kocelj se je začudil in se skoraj ni upal stopiti tja na cesto. Pismonoša pa mu je migal neprestano z roko. »Sem stopi, Kocelj!« mu je zavpil še enkrat. »Pismo imam zate, čedno pismo. Iz mesta je prišlo davi, naravnost iz mesta... Ali slišiš? Sem stopi in ne zijaj tako bedasto!«

»Oj, hopsasa!« se je čudil Kocelj na vso moč. »Pismo sem dobil, pa še celo iz samega mesta sem ga dobil... Prebita reč! Pa kdo naj mi piše iz mesta? Saj me nihče ne pozna v mestu in tudi jaz nikogar ne poznam... Če je le res? Če se niso nemara na pošti malo zmotili? Pismo – Jankov Kocelj, pa pismo! Prebita reč in stokrat na glavo postavljena – hopsasa, ti rečem!«

In Kocelj je res stekel na cesto. Pograbil je drobno pismo. A ga ni niti pogledal, ampak ga je kar potisnil v žep. Pa se mu je tudi mudilo, zaradi krivogledga strica se mu je strašno mudilo. Kakor veter je bežal preko širnega pašnika in se ni ustavil prej, dokler ni stopil v zeleno, gosto trto. Tam na parobju se je vrgel na mahovito trato, ker mu je bila sapa popolnoma pošla. No, ko se je do dobrega nasopel, si je obrisal z rokavom znoj z rdečega lica. Potem pa je prežal pozorno skozi goščavo. Lepo se je videlo od tod na belo cesto in na črno Kocljevo bajto. Pa tudi na polje se je videlo in na zagorsko vas, ki se je belila in šopirila med bogatimi pomladnimi žarki. A Koclju ni bilo treba dolgo prežati, zakaj hipoma je tlesknil z rokami in se je glasno in škodoželjno posmejal.

»Hehe – hopsasa!« se je posmejal Kocelj v svojem skrivališču. »Pa se je res povrnil tisti moj krivogledi stric. O, glejte! Pa tudi župan je z njim in birič s svojo krivo sabljo... Joj, kako razbijajo po durih – hopsasa. Pa naj razbijajo in če hočejo, naj tudi duri polomijo! Koclja

pač nikoli ne najdejo. Ni Kocelj nazadnje tako neumen in bedast, kakor govore ljudje na vasi. O, glejte! Zdajle je pošteno potegnil za nos krivogledga strica. Pa tudi župana je prekanil in še celo biriča, ki je tako strašen s svojo krivo sabljo... To bodo robantili zdajle – hopsasa, to bodo robantili!«

Jankov Kocelj se je smejal na ves glas in je v svojem veselju strgal debel korenček. Trije možje tam doli ob bajti pa ga niso mogli slišati ker je bil predaleč. Videli so, da jim je Kocelj pobegnil in se skril kdo ve kam. Zato pa so pošteno robantili in krivogledi stric Frcavec iz Podkuž je stiskal pesti in je grozil z njimi na vse štiri vetrove. Počasi, počasi so se obrnili možje in so odšli po cesti proti vasi... Ko je Jankov Kocelj videl vse to, se je trikrat zasukal na petah in se je potem v svojem veselju postavil naravnost na glavo. – »Hopsasa!« je zavpil. »Le pojdite, le pojdite! Z velikim nosom greste domov s tistim velikim nosom, ki vas je zanj potegnil sam Kocelj... O, ne najdete me pač nikoli, pa če me tudi sto let iščete! Skrival se bom, da me ne najde niti miška, ki je lani naši Jelici iz mesta najlepši zobek vzela. Skrival se bom zdaj, pa četudi grem v samo Črno lopo in moram stricu Vitrancu služiti namesto prismuknjenega pritlikavca Brinclja... Ne dobiš me v svoje pesti, ti krivogledi stric iz Podkuž! O, za to bom že poskrbel. Saj mi ni pamet tako prazna, kakor pravijo ljudje na vasi. Kocelj bo pošteno razrešil uganko, vam rečem – hopsasa!«

In resnično je bil Kocelj vesel, da je tako lepo ubežal veliki nevarnosti in hudim pestem strašnega strica iz Podkuž. Toda veselje ga je kmalu minilo, ko je pričel premišljevat, kam bi se obrnil. Dobro je vedel, da ne sme nič več v bajto, ker je bil trdno prepričan, da ga takoj pograbi birič in ga nemilo odvede v Podkuže k strašnemu stricu. Zato pa je bil zdaj Kocelj v veliki zadregi, da se je kar praskal za desnim ušesom... »Kaj naj storim, kaj naj storim?« je razmišljal ves v skrbah. »Kam naj se obrnem, ko pa nimam živega človeka na svetu, da bi mi pomagal? Ali naj grem k stricu Vitrancu služiti in naj izpodrinem pritlikavca Brinclja, ki ima tak nosek, da je vse smrekove storže sram po gozdu? Ali pa naj grem k teti Anjari Panjari, da bom pri njej strigel vevericam siromašne repke? – Ovbe, da je tako!«

Kocelj se je kar sesedel in se je prijel z obema rokama za glavo. A tedaj se je domislil drobnega pisma, ki mu je tičalo pozabljeno v žepu. Pa je tlesknil z rokami in je naglo izvlekel iz žepa pisemce. Gledal ga je od vseh strani in se je zatopil potem v naslov. Težko je šlo Koclju čitanje. Pa saj ni čudno. Pet let je hodil v vaško šolo – in glejte! Jankov Kocelj ni mogel v vseh petih letih prekoraiti praga drugega razreda in je sedel vseh pet let v zadnji klopi prvega razreda. Zaradi tega pa mu ni šlo čitanje izpod rok. Zato pa je zdaj dolgo dolgo zrl na naslov in je razreševal črke. No, naposled se mu je vendar posrečilo in je videl, da je pismo resnično naslovljeno

nanj. Začuden je pretrgal ovitek in je poizkušal, če bi mogel tudi pismo prečitati. In je šlo, strašno počasi je šlo. Nočilo se je že, ko je srečno prečital zadnjo besedico v pismu. Tedaj pa je Kocelj skoraj zajokal v svojem veselju. Pisemce pa mu je bila pisala Jelica iz mesta. Lepo mu je pisala Jelica; stokrat ga je pozdravljala in ga je spraševala, če se še kaj spominja na lansko leto in na čarovnico Anjo Panjo, ki sta jo tako lepo nasukala tam v strašnem gozdu. Počaka naj Kocelj do poletja. Poleti pa pride Jelica zopet k teti Mini, pa se dogovorita in se do dobrega nasmejeta čarovnici Anji Panji...

Tako je pisala mala Jelica iz mesta samemu Jankovemu Koclju. No, Kocelj pa zdaj ni vedel, ali bi se smejal ali jokal od samega veselja. V srcu mu je bilo tako mehko, da se je samo čudil. Zleknil se je po zelenem mahu, z roko si je podprl glavo in je pričel premišljevati. Premišljal je pa takole: »Hm, glejte, glejte – hopsasa! Naša Jelica mi je pisala iz mesta in me stokrat pozdravlja. O, dobra je naša Jelica saj sem že lani rekel, da je dobra. In kaj bi že sedaj govoril o tem, ko pa ni treba? – V mestu so vsi ljudje dobri. Če je naša Jelica dobra, zato pa vem, da so tudi drugi ljudje dobri... Kaj, ko bi se napotil zdaj naravnost v mesto? Hopsasa, hopsasa! K Jelici pojdem in ostanem v mestu. Če nisem za nič drugega, bom pa kuril ogenj v pečeh ali pa krmil živino, ki je imajo vse polno v mestu... Resnično – kar v mesto pojdem, in ljudje me bodo imeli radi, ker so vsi dobri. A ljudje na

vasi so tako strašno hudobni in me ne morejo videti. Saj me še celo grdi stric gleda tako krivo s svojimi čudnimi očmi. Nikogar nimam več na svetu, ko mi je umrla sirota stara mati. Zato pa pojdem naravnost v mesto, in dobro mi bo tam – hopsasa, tako dobro!«

Jankov Kocelj se je domislil vsega tega in te lepe misli so ga razveselile tako, da je urno poskočil na noge. Zasmel se je v velikem veselju; pogledal je dol na vas, ki se je bila že zagrnila v sivi večerni mrak, in je zažugal s pestjo. – »Ne boš me, hudi birič, ki nosiš krivo sabljo!« je rekel na glas. »O, pa tudi ti me ne boš, ti, krivogledi stric iz Podkuž! Še nocoj izginem iz hudobne vasi; jutri pa me iščite, če me boste mogli najti v moji bajti... Jutri bom že v daljnem mestu na varnem in se bom smejal biriču in krivogledemu stricu. Oj, jutri – oj!«

Kocelj je sedel nazaj na mah in je premišljal dalje. Hm, v mesto je pač daleč in sam bog ve, koliko ur bi pač rabil, da pridem v mesto? No, najbolje bo, če sedem na vlak, ki me naglo potegne do mesta. Kocelj ima doma še tolar, ki mu je ostal od lanskega leta in ki mu ga je bila morala odšteti sama čarovnica Anja Panja. Tolar bo pač zadostoval, da plača drago vožnjo do mesta... »Oj, resnično – hopsasa!« si je mel Kocelj roke. »Kar na postajo pojdem, vlak počakam in skočim vanj. Čez nekaj uric pa bom že v mestu in čez nekaj uric že lahko stržem korenček biričem in krivogledim stricem... A kaj – hopsasa!« se je prestrašil hipoma. »Kaj, če me birič in krivonogi

stric čakata na postaji? Pograbila me bosta, in potem mi bo gorje!»

Kocelj je bil zopet v veliki zadregi in v velikih skrbah. Videl je, da ga obdaja nevarnost na vseh krajih in mu bo težko, da pobegne krivogledemu, hudobnemu stricu. Zato pa je kar z rokami stisnil glavo, da ga je zbolelo, pa je zopet obupno premišljal... No, naposled se mu je vendarle posvetila v trdi glavi prava misel in je rekel: »Tako storim – hopsasa, tako. Preko gore se izmuznem v Rateče in stopim tam na vlak. Tu pa naj me le čakajo! Pred nosom se jim izmuznem v mesto – pred samim nosom...«

In Kocelj je bil zopet vesel in si je zadovoljno mel roke. No, to je pač uvidel, da nocoj ne more nikamor, ker je noč temna in je pot čez goro težka, zaradi tega bi lahko zašel v črni goščavi. – »Kam naj se skrijem čez noč?« je ugibal. »Tu na mahu ne morem ostati. Noč bo strupeno mrzla in lahko zmrznem... Hm, najbolje bo, če se splazim v svojo bajto. Duri zaklenem in se potuhnem v čumnati pod klopjo. Ponoči me ne bo birič iskal, in tudi krivonogi stric ne pride nocoj pome. Saj mi je rekel, da pride zjutraj navsezgodaj. Pa bo gledal, ko pride, in bo strašno sukal križaste oči... Pa naj gleda – hehe!«

Koclja se je polotila dobra volja in še mar mu ni bilo črne noči, ki se je bila razgrnila nad zagorskim svetom. Vse je molčalo okrog v gluhi tišini. Doli na vasi so žarela nizka okenca v rdečih lučkah in na nebu so gorele velike

zvezde. Mrzel veter je zavel skozi zagorsko dolinico, da je Koclja na vso moč zazeblo. Spoznal je, da mora biti že pozno. Zato se je splazil iz goščave in je odšel preko temnega pašnika. Prišel je na cesto in je šel počasi in previdno proti bajti. Stokrat se je ustavil in je poslušal. A ker se ni nič zganilo okrog bajte, je stekel naglo s ceste. Urno je odprl duri in je smuknil v vežo. Zaklenil je duri in jih je močno zapahnil. Potem se je pa splazil v čumnato. Tipal je po polici kraj duri, da bi našel vžigalice. No, naposled jih je vendar našel in je prižgal debelo, neokretno lojevko. Postavil jo je na črvivo mizo, sam pa je sedel na trdo klop. Gledal je okrog po borni čumnati, in v srcu mu je postalo zopet tako čudno kakor davi pri pogrebu stare matere.

»Hopsasa!« je vzdihnil Kocelj, in bridkost se mu je razlila po vsem srcu. »Čemu ste umrli, stara mati? Glejte, zdaj pa moram biti sam in biriči in krivogledi strici me preganjajo in me hočejo nabiti... Oj, stara mati, stara mati! Čemu ste morali umreti? Tako hudo mi je – tako hudo mi je! Stara mati, oj, stara mati! Ali me slišite?«

Kocelj si je zakril obraz z rokami in debele solze so se mu potočile po njih. Jokal je bridko, da se je kar tresel. Toda brž se je premagal in je dvignil glavo. Trikrat je šinil z rokavom preko oči in je rekel ves nevoljen: »Čemu se cmerim in kremžim? Rajši naj gledam, da povežem svojo culico in da ubežim biričem in nemarnim stricem. Zato pa glej, Kocelj, glej – hopsasa! Zdaj

se pošteno obrni, če hočeš biti jutri v mestu in če nočeš, da te pograbijo kremplji krivogledega strica. Obrni se, Kocelj, in ne javkaj!«

In je poskočil na noge in se je dolgo sukal po siromašni čumnati. Vse svoje borne stvari je povezal v culico, ki jo je zadrnil z močno vrvjo. Vrgel jo je na mizo in se je globoko oddahnil. Tam v mizici je staknil kos črnega kruha in se je domislil, da že ves dan ni bil ničesar jedel. Posmejal se je in je pričel gristi kruh z močnimi zobmi.

Potem pa je ugasnil lojevko. Pretegnil se je trikrat in je zamrmral: »Ne boš me, birič s krivo sabljo! Ne boš me, stric s krivimi očmi in krivimi nogami! Hehe, vama rečem še enkrat, ne bosta me!«

In se je splazil pod klop in se je zleknil. Pa še preden so minili trije trenutki, je Kocelj že trdno spal...

»Krh-krh-vrsk!« je na ves glas zaječalo v nizkem stropu siromašne Jankove bajte. Kocelj se je napol predramil in se je prevalil na drugo stran. Pa je zopet zaspal in je spal dolgo, dolgo... »Krh-krh-vrsk!« je še huje zaječalo in zaškripalo na stropu, da se je slišalo prav čudno in strašno. Zdaj pa se je Kocelj resnično prebudil in se je splazil izpod klopi. Mel si je zaspane oči in je godrnjal: »Čudno, čudno škrebeta. Skoraj sem mislil, da rožlja divji birič s sabljo ali pa opleta krivooki stric Frcavec s svojimi krivimi nogami po bajti. Hoj, pa ni nikogar v čumnati. Sam sem.«

»Krh-krh-vrsk!« je zaškrebetalo tisti trenutek tako grozno, da je skočil Kocelj na noge. Od strahu so se mu naježili lasje na glavi in strahoma je strmel v črno temo, ki je ležala po čumnati... »Kdo je tu?« je govoril ves prepadel. »Ali si ti, strašni birič? Ali pa si nemara ti, ljubi striček s krivimi nogami? – Oj, povej, povej!«

»Krh-krh-vrsk!« je zdaj zaškripalo s tako močjo, da je bil Kocelj trdno prepričan: zdaj pa zdaj se podre nanj ves strop. Stisnil se je v kot, oči je pokrnil z rokami in je

čakal... »Kaj pomeni vse to?« se je spraševal. Toda nenadoma ga je spreletel po vseh udih čuden mraz, da se je Kocelj stresel na vso moč. – »Stara mati je, joj, mrtva stara mati je,« se je domislil in ga je bilo strah. »Iz groba je vstala in je prišla pome, da me reši iz krempljev strašnega biriča in še strašnejšega strica iz Podkuž... Joj, resnično je tako. Če škrebetne še enkrat, pa bom za gotovo vedel, da je prišla rajnka stara mati pome.«

In Kocelj je čakal in poslušal in ga je bilo strah. A nič več ni škrebetnilo, in zato si je Kocelj oddahnil. Že se je hotel splaziti nazaj pod klop; toda tedaj se je ozrl skozi okence. Videl je, da ni noč zunaj nič več tako črna kakor prej. Zato je stopil naglo k okencu in je pogledal ven. Na visoko nebo je pogledal in je videl, da so zvezde že pobledele. Rdečkast pas se je vil tam na vzhodu nad gorami, veter je pihljajl z zamolklim piskanjem okrog. »Ovbe,« se je prestrašil Kocelj. »Glejte! Že se je pričelo daniti, a jaz sem še vedno v bajti, namesto da bi bil že visoko v gori... Čez pol urice pa bosta že tu krivonogi stric in strašni birič s svojo sabljo. Na, pa še odlašam in hočem še spati. Da me birič in stric zalotita v spanju kakor polha v gozdu! Tako lepo bi se mi lahko smejala! Pa se ne bosta! Zato bo že poskrbel Kocelj sam. Hvala bogu, da je strop tako lepo zaškrebetal. Pa sem že mislil, da me hoče strah ali pa še celo uboga rajnka stara mati. Pa je rogovilil samo strop, ki je ves črviv in se bo podrl danes ali jutri. Zato pa bajta niti pet grošev ni vredna.

A vseeno se je hoče krivogledi stric polastiti in jo hoče prodati za pet grošev. A ne boš je! – Bajta je moja in jaz lahko napravim z njo, kar hočem. Pa če jo tudi sam poderem, kaj tebi mar! Ali če jo tudi zažgem...«

Kocelj se je udaril z roko po čelu in se je zakrohotal na ves glas. »Zažgem bajto – zažgem jo!« je govoril. »Ne privoščim je krivogledemu stricu, pa tudi če jo proda samo za pet grošev, ne privoščim mu je! – Meni ne bo nič koristila siromašna bajta. In čemu naj mi bo? V mestu se mi bo godilo dobro in nikoli več se ne povrnem v te kraje. In čemu naj mi bo potem bajta? Čez teden dni se bo gotovo sama od sebe podrla. Zato pa je že bolje, da jo zažgem. Zažgem pa jo zato, da bo krivogledi stric iz Podkuž strašno škripal z zobmi. In birič se bo usajal in skakal od strahu in togote...«

Jankov Kocelj se je sam pri sebi škodoželjno smejal. Naglo je vrgel sredi čumnate dve slamnati plevnici. Svečo je prižgal in jo je vtaknil v suho slamo. Culico je vrgel preko rame in je stopil k vratom. Tam pa je počakal tri trenutke in je gledal na gorečo svečo. Plamenček je brlel in se je nagibal zdaj na levo, zdaj na desno. Glejte! Pa je obliznil drobno slamico; slamica se je skrivila in je vzplapolala. Z njo pa so vzplapolale še druge slamice – in v trenutku je bila vsa plevnica v ognju. Črn, gost dim je napolnil vso čumnato, da je pričel Kocelj nehote kašljati. Naglo je odprl duri in se je ustavil še za trenutek tam na pragu in se je ozrl nazaj. Oj, obe plevnici sta

že goreli v silnem plamenu, ki se je spenjal kvišku in je poželjivo lizal leseni, prepereli strop.

»Hehe!« se je posmejal Kocelj. »Zdaj pa imaš mojo bajto! O, le prodaj jo za pet grošev, če moreš! Pa tudi pome pridi in me išči na pogorišču! Dobro te je nama-zal Jankov Kocelj. Pa si še nekaj gobezdal in govoril, da sem bedast in neumen. Zdaj boš pač drugače govoril. Pa ti je prav – hopsasa! Zakaj si pa tako grd in hudoben?«

Še enkrat se je Jankov Kocelj posmejal, potem pa je zdrvel iz bajte. Na vso sapo je bežal preko travnika proti gozdu in se ni niti ozrl nazaj. Jutranji mrak je še pokrival zagorsko dolino in petelini so glasno peli na vasi. A nebo tam na vzhodu je bilo že vse rdeče. Visoki snežniki so se že srebrno svetili v vstajajoči zarji ranega pomladnega jutra... Kocelj je že pritekel do goščave in šele zdaj se je obrnil in je pogledal na rodno bajto, ki jo je komaj razločeval v sivem mraku. Misлил je, da je ogenj že pogledal skozi streho. Toda motil se je – bajta je bila vsa črna in niti najmanjšega plamenčka ni bilo nikjer.

Kocelj se je začudil in zavzel: »To pa je resnično čudno. Nemara pa se ogenj ni prijel in sta zgoreli samo siromašni plevnici. Na, pa sem se veselil prezgodaj, in krivogledi stric nazadnje vendarle še proda bajto za pet grošev. Da nisem mogel bolje podkuriti!« Toda Kocelj je kar umolknil, zakaj tisti trenutek se je zasvetilo sredi sivega jutranjega mraka in Kocelj je razločno videl rdeč plamen, ki je siknil iz bajte in se je vzpel visoko nad

streho... »Aha – hopsasa!« je dejal Kocelj in si je mel roke. »Ogenjček bo pa le malo ponagajal krivogledemu stričku in tudi strašnemu biriču bo napravil sive lase. Pa sem že mislil, da je bil ves moj trud zaman... Koceljček, zdaj pa le beži v goro, kolikor te noge neso! Lahko se zgodi, da se stric in strašni birič zapodita za tabo in te ujameta. Pa bo birič zavihtel nad tabo sabljo, ker si zažgal bajto. In tvoja glava ti bo odletela in se skotalila po klancu...«

Kocelj je poslušal samega sebe in se je zaprašil v goščavo. Kmalu je došel do steze, ki se je vila po visoki gori navkreber. Temno je še bilo pod košatimi, širokimi smrekami, a vendar je Kocelj dobro in natanko razločeval strmo, z gosto travo poraslo stezo in se ni niti enkrat spotaknil. Visoko je že bil v gori in je došel na prostorno goličavo, od koder se je lepo videlo v dolino in na zagorsko vas, ki je stala sredi dolinice. Zdanilo se je že in sonce je že prihajalo izza strmih gor, pokritih z belim snegom. Na goličavi se je Kocelj ustavil, da si malo oddahne. Ozrl se je dol na vas, na rodno bajto se je ozrl in je videl velik ogenj, ki je objemal vso bajto. Prav dobro je razločeval ljudi, ki so se gnetli okrog bajte in so pozkušali pogasiti ogenj, seveda brez uspeha. Jankovemu Koclju je to vse tako ugajalo, da je ploskal z rokami in se je neprestano smejal... »O, le gasite!« je govoril. »Saj vam vse skupaj nič ne pomaga. Dobro je zakuril Kocelj, dobro, vam rečem – hopsasa! Nemara gasi tudi krivonogi

striček iz Podkuž in piha od strašne jezice, da bi pogasil ogenj. Pa tudi divji birič maha s krivo sabljo, da bi posekal ogenj. O, le naj! Dobro vaju je nakuril Jankov Kocelj, da se ga bosta vedno spominjala. Posebno pa ti, striček s križastimi očmi! Pod nosom se obriši! Le vtakni si v žep pet belih grošev, ki si jih hotel izkupiti za mojo bajto, le, če moreš! Groši so se ti spremenili v črno oglje...«

Sonce je pogledalo izza belih gor, in tedaj je ugasnil ogenj. Koča se je sesula, sesula v prah in črno oglje – in Jankov Kocelj je bil brez doma... A ni mu bilo žal tega, o, Jankov Kocelj je bil tako zadovoljen, da je zažvižgal, ko je videl, da se je bajta sesula. Obrnil se je in je pričel stopati navkreber po ozki stezi in si je žvižgal na ves glas. Prav nič ga ni težila culica na hrbtu, tudi v srcu ga ni prav nič težilo. Saj je dobro vedel in je bil prepričan, da je zdaj konec težkih dni siromašnemu njegovemu življenju. Goro bo prekoračil, v Ratečah bo počakal na vlak in se popeljal v mesto. Tam pa so sami dobri ljudje, dobri, kakor je naša Jelica. Lepo ga sprejmejo in ga pogost,. In dobro se mu bo godilo, kakor se nikdar ne godi kraljeviču iz devete dežele Kolovozije...

Jankov Kocelj je došel že iz smrekovega gozda in je zašel med nizko, krivenčasto rušje. Steze tu ni bilo nikjer več in Kocelj si je moral delati sam pot med goščavo. A ni se upehal in tudi utrudil se ni. Le tu pa tam se je ustavil za nekaj trenutkov, da se malo odsope. Toda tudi rušje se je redčilo vedno bolj, in Kocelj je zagledal ne

visoko nad sabo golo, sivo skalovje, ki je strmelo nemo in grozeče proti modremu nebu. Skalovje je bilo polno širokih razpok, ki pa so bile do vrha napolnjene z belim, zamrzlim snegom.

»Aha, že sem vštric Črne lope,« si je dejal Jankov Kocelj. Obstal je in gledal na strašno skalovje. »Lani me je tu gori kakor divjega razbojnika zaprl v ječo sam sodnik Vitranec. No, pa mi ni bilo nič hudega. Prislužil sem si vsaj pošteno obleko, ki mi jo je sešil krojač Turenček in ki jo nosim še danes. Tam je tudi pritlikavec Brinceljček, ki ima tako lep nosek, da se mu v gozdu posmehujejo vsi smrekovi storži... Skoraj bi rad stopil v Črno lopo, da pogledam, kako in kaj je tam. Brinceljčka bi potipal po lepem nosku, da bi pritlikavec vriskal in vreščal in skakal – hopsasa!«

A Kocelj je zmajal z glavo, ker je vedel, da se mu mudi. Zato pa je šel naprej ob širokem, debelo zamrznjenem sneženem plazu. Strmo se je spenjala tu gora do samega skalnatega vrha. Koclju je začel liti znoj z obraza in sapa mu je že skoraj pohajala, ko se je plazil po malone navpičnem obronku. A omagal ni, ker je vedel, da bo skoraj na vrhu gore. Porival se je z vsemi močmi naprej in se ni zmenil za znoj, ki mu je kapljal s čela. Širokega plazu še vedno ni bilo konca. Peščena tla so postajala vedno bolj kamnita; naposled so pa kar prenehala. In pred Kocljem so se dvignile visoke, navpične skale in so mu zaprle zložno pot.

»Glejte, pa sem že tik pod vrhom,« se je razveselil Kocelj. »O, ne ustrašijo me te skalice. Lepo jih preplezam. Saj znam plezati kot divja koza ali pa še bolj. Samo da pridem na vrh, navzdol pa pojde kakor blisk. In čez dobro urico bom že v Ratečah in na vlaku... Koceljček, hajdi na skale in ne daj se zaradi plezanja osramotiti od divjih koz...«

In Kocelj se res ni obotavljal, ampak je pričel plezati po navpičnem skalovju. Seveda je bilo to plezanje zelo težavno in nevarno. A Kocelj se še zmenil ni za težave in nevarnosti. Spretno se je dvigal s police na polico; od škrbe do škrbe se je popenjal in obvisel tu pa tam nad globočino in se je držal samo z rokami za oster rob. Pa se je tedaj pognal z vso močjo navzgor in glejte! Že je stal na varni polici in si je globoko oddahnil. Tako se je plazil dobre pol ure po strmih pečinah. Čez pol ure pa je došel srečno na vrh gore, ki je bil ploščat in pokrit z nizko, redko travo. Ves vesel je sedel Kocelj na kamen, da si obriše znoj z obraza in da pride zopet do sape in se malo odpočije. Vratolomno plezanje po skalovju ga je vendarle pošteno upehalo.

Ko se je nekoliko odpočil, je pričel gledati v dolino, ki je ležala globoko pod njim. Komaj je še videl zagorsko vas, toda hiš ni mogel več razločevati. Sonce je razlivalo vso svojo krasoto po tej dolinici; razlivalo jo je pa tudi po divjih, razkosanih snežnikih, ki so kipeli nad dolinico in so se dotikali z ostrimi vrhovi menda samega

neba. Silna krasota se je smejala nad tem svetom, da se je pričelo Koclju tajati srce. In Kocelj je vzdihnil, z roko je šinil preko obraza in je govoril: »Oh, kako lep si ti, zagorski svet! A kakor si lep ti, tako hudobni so ljudje tam doli na vasi. Čemu trpiš v sebi te ljudi, ko pa so tako hudobni in grdi kot nihče na vsem svetu? Če bi bil jaz ti, bi navalil skale na vas, bi plazove nagnal na tistole vas in bi pogazil vse ljudi. Saj zaslužijo, ker so tako hudobni in nemarni... A ti ne vidiš tega, ker si prelep. A jaz vidim vse to in vem vse to.«

Kocelj se je strašno jezil na hudobne ljudi, a hipoma je utihnil, ker se mu je zazdelo, da so se oglasili nedaleč nekje čudni, skoraj vekajoči glasovi. Posluhnil je in se je začudil. »Kaj je to?« se je vprašal. »Ali nemara zdihuje tu nekje umirajoči jastreb? Ali pa nemara veka mlada divja koza, ki je izgubila svojo mater?«

Še je poslušal, a tisto vekanje je bilo že utihnilo. Kocelj je že menil, da se je bil samo zmotil. Že je vstal, da bi šel naprej, a glej! Tisto vekanje se je zopet oglasilo in je bilo tako milo, da je šlo naravnost do srca. Kocelj je obstal. – »Prebita reč!« si je rekel. »To pa je res čudno. Kako ti milo zavija, da bi se jaz sam kar razjokal, če bi ne bil Jankov Kocelj... Kar za glasom pojdem in pogledam, če veka hudobec ali pa božja stvar. To ni kar tako, da bi pustil vnemar.«

In je šel res za glasom preko goličave in se je približal gostemu rušju, ki je raslo onkraj goličave. Vekanje je

postajalo vedno razločnejše in glasnejše in še preden je stopil Kocelj trikrat med rušjem, je obstal ves začuden. Tam med rušjem je čepela majhna postavica in je tiščala glavo med kolena. Kocelj ni mogel razločiti ničesar razen ogromne, črne kučme, ki je tičala na tisti glavi. A Kocelj se ni ustrašil, ampak je vprašal glasno in rezko: »Kdo si, ki zavijaš tako čudno in nemarno, da se plašijo pošteni ljudje in divje koze po skalovju? Odgovori – hopsasa!«

Vekanje je utihnilo, ogromna, črna kučma se je dvignila in postavica je pokazala svoj obraz. In prikazala so se velika, zeleno obrobljena očala, prikazal se je dolg, šilast nos in gladka lica so se prikazala. Kocelj je ostrmel, da je stopil dva koraka nazaj. »Brinceljček, pritlikavec Brinceljček hopsasa!« je zavpil. »Ali si res ti? O, seveda si ti. Saj sem te spoznal po tvojem krasnem nosku... Pa kaj delaš tu? Čemu se cmeriš in javkaš?«

Pritlikavec Brincelj ga je pogledal skozi ogromna očala in je bil ves preplašen. »Pa kdo si ti, jojmene, ki vpiješ tako strašno na mene, siromaka? Povej mi, da se mi ne bo treba bati brez potrebe.«

»Kaj me ne poznaš – hopsasa?« je odvrnil Kocelj. »Poglej me, prav dobro me poglej! Štiri oči imaš, pa me boš lahko spoznal.«

Pritlikavec Brincelj ga je debelo gledal, da se mu je dolgi, šilasti nos globoko povесil. A kar nenadoma je poskočil na noge, do Koclja je skočil in se ga je oklenil.

»Ti si, Koceljček?« je zavrisnil na ves glas. »Ojojmene, ti si, ljubi Koceljček?«

»Seveda sem jaz!« je odgovarjal Kocelj. »Pa kdo naj bi bil drug, če ne jaz? – Pa kaj delaš tukaj, Brincelj? In čemu se cmeriš kakor otrok v zibelki?«

»Ojojmene!« je odvrnil pritlikavec Brincelj. »Le izprašuj me! A rečem ti, da mi ni treba odgovarjati. Samo moj lepi nosek poglej! In ta ti bo povedal strašno zgodbo!«

Pa je Kocelj pogledal pritlikavčev nos in se je zavzel, da je kar roke sklenil. »Oj, Brinceljček!« je rekel v začudenju. »Resnično je strašno videti tvoj lepi nosek. Ves je obdrgnjen in zatekel. Hopsasa, pa rdeč je kakor nos Godčevega purana, kadar ga popadeta huda jezica in huda kri... Pa kaj si delal s svojim lepim noskom?«

Brincelj je zatarnal in tri debele solze so se mu pocedile po glatkem licu. In je odgovarjal: »Ničesar nisem napravil svojemu nosku, prav ničesar. Pa kaj mu naj tudi napravim, ko ga imam pa tako rad, da bi dal življenje zanj? Ojojmene! Vitranec mi ga je zmikastil in ni se mu smilil, pomisli, ljubi Koceljček!«

»Hm, tvoj lepi nosek – hopsasa!« je menil Kocelj. »Saj nič ne rečem, Brincelj, samo pravim, da bi mi bil ljubši marsikateri smrekov storž kakor pa tvoj nosek. A vprašam te, zakaj te je zmikastil tvoj gospodar in zakaj se mu ni smilil tvoj lepi nosek?«

Pritlikavec Brincelj si je otrl z rokavom solze z lica in je pripovedoval z žalostnim, jokavim glasom: »Saj

veš – tista čarovnica je kriva vsega, tista čarovnica, ki ji je Anja Panja ime in ki sem se pri njej lani učil, kako se strižejo vevericam košati repki. Zaradi tebe jo je obsodil moj gospodar Vitranec na več let težke ječe. Pa je bila zaprta pri nas v Črni lopi, a jaz sem jo moral čuvati. Pa sem jo tudi pošteno čuval do sinoči. Ojojmene! A sinoči je Anja Panja ponorela, kakor si bil ti ponorel takrat, ko si bil zaprt pri nas. Za vrat me je, ojojmene – tudi za lepi nosek me je in mi ga je hotela odtrgati. Na tla me je vrgla in je pobegnila iz ječe. Naravnost v Vitrančevo izbo je letela, a Vitranca ni bilo doma. Iz omare je vzela svojo čarovniško paličico, ki ima na koncu zlat rogljiček. In je vrtela tisto paličico in je čarala. Ojojmene, pa je izginila iz Črne lope, kakor da bi se pogreznila v zemljo... In sem jokal in tulil in vpil. Pa je prišel Vitranec domov. In ko je zvedel vse, je bilo joj meni! Pograbil me je, da še nihče tako. In sem ga prosil, naj me ubije; samo nosek naj mi pusti v miru. A kako ga je pustil v miru, sam lahko vidiš, Koceljček... Pa me je zapodil od sebe in mi je rekel, da naj se ne vrnem nikoli več k njemu. Samo če mu še privedem Anjo Panjo nazaj, lahko zopet pridem k njemu, ker bo vse pozabil, kar je bilo... Pa kako naj privedem nazaj čarovnico, jaz siromak? Zato pa moram v svet, a sam bog vedi, kam naj grem?«

In je zopet zjavkal na ves glas. Koclju se je smilil in zato ga je pričel tolažiti: »Le nikar tako ne javkaj! Saj Vitranec gotovo ulovi čarovnico. Kar v njeno kočjo pojde in jo pograbi, če je že ni pograbil sinoči ali pa davi.«

A pritlikavec je žalostno zmajal z glavo in je odvrnil: »Ne pograbi je več. Saj je bil Vitranec že sinoči v koči Anje Panje. A koča je bila razrušena. Podrla jo je čarovnica in je pobegnila čez hribe in doline. Pa jo išči zdaj, če veš kod in kje! Ojojmene, da je tako! Kam naj grem zdaj siromak in kam naj se obrnem, da ne umrem od hudega gladu?«

»Hm,« je rekel Kocelj, a ničesar drugega. Saj je vedel, da govori Brincelj prav, in zato se mu je pritlikavec do srca smilil. Pa je premišljal, kako bi mu mogel pomagati. Toda premišljal je zaman. Ničesar pametnega mu ni šinilo v trdo glavo, zato se je razjezil tako zelo, da je cepetnil z nogo in da se je siromašni pritlikavec na vso moč prestrašil... »Ojoj, huda kri!« je zavpil Brincelj. »Ali ti še vedno nagaja huda kri? Potlači jo, Koceljček, ker se je jaz strašno bojim!«

A Kocelj je zamahnil z roko in je odgovoril: »Ni huda kri, Brinceljček, samo jezica je. Jezica pa zato, ker imam jaz tako zabito glavo, da se ne morem domisliti ničesar, s čimer bi ti pomagal... Ne preostaja nič drugega, kakor da greš z mano v mesto, kjer živ, samo dobri ljudje in se nama bo godilo bolje nego kraljeviču iz devete dežele Kolovozije... Ali hočeš z mano?«

»O, seveda hočem s tabo!« se je razveselil pritlikavec. »Tudi na konec sveta bi šel s tabo, samo da se bo dobro godilo meni in mojemu lepemu, ubogemu nosku. Le povedi me v mesto!«

»Pa kar pojdiva!« se je odločil Kocelj. »Hvala bogu! Našel sem vsaj družbo, da mi ne bo dolgčas. Pa kar pojdiva v Rateče, da sedeva na vlak... Ali imaš kaj denarja s seboj? Veš, vožnja na vlaku stane. Zato pa moraš imeti denar, ker se sicer ne moreš voziti z vlakom.«

Brincelj je povetil glavo in je rekel ves žalosten: »Nimam denarja, prav nič ga nimam. o, imel sem prgišče prisluženih cekinov. A Vitranec mi jih je odvzel, ko me je zapodil... Pa kaj zdaj, Koceljček, ko nimam denarcev?«

»Hm – hopsasa!« je pomislil Kocelj. »Prebita reč, da nimaš denarcev! Pa bo težko zame in zate... No, pa nikar ne povešaj glave! Tolar imam v žepu, bel tolar. Tolar pa bo zadostoval za naju. Kar pojdiva, Brincelj!«

»Ojojmene – juhu!« je zavrisnil pritlikavec Brincelj in se je oklenil Kocljeve roke. »Saj sem že rekel, da ni boljšega človeka na svetu, kakor si ti, Koceljček! V mesto pojdiva, v mesto! In tam bo varen moj lepi nasek. Povej mi, Koceljček, zakaj pa moraš v mesto, ko imaš doma lepo in čedno bajto...«

A Kocelj je zmignil z glavo in ni hotel ničesar povedati. »Tiho, tiho!« je rekel tako čudno, da je pritlikavec že menil, da je Koclja že zopet pograbila huda kri. Zato ga je potegnil za suknjič in je prosil: »Nikar, Koceljček, nikar! Saj nočem ničesar vprašati... Kar pojdiva, da bova prej v mestu!«

In sta se napotila skozi gosto rušje. Pritlikavec Brincelj je bil ves vesel in je pozabil na svoj lepi, zatekli in

razdrapani nasek. Kocelj je molčal in je le tu pa tam pogledal na smešnega pritlikavca. Pa se je vsakokrat veselo namuznil... »Oj, hopsasa!« si je rekel naposled. »To bo veselje v mestu in to se bodo smejali dobri ljudje, ko jim bom kazal Brinceljčka! Cekini mi bodo padali v nastavljeni klobuček. Potem pa si sezidam hišo ravno tam, kjer mi je stala bajta. Krivogledi stric bo robantil in robantil bo divji birič. Jaz se bom pa smejal.«

Ploščati vrh gore Vitranca, kjer sta se srečala Jankov Kocelj in pritlikavec Brincelj, je prehajal na drugi strani v navpično strmino, ki je segala prav do doline Planice. V začetku je bila strmina pokrita z divjim, ostro štrlečim skalovjem, ki je bilo še polno snega, ker se je razprostiralo na senčni strani.

Kocelj in Brincelj sta pač videla pod sabo tisto skalovje in zmrzli sneg. Toda vsega tega se nista prestrašila, ker sta bila vajena plezanja. Sonce se je bilo vzpelo že davno na sredo neba, ki se je razgrinjalo nad njima v svoji najlepši modrini in je bilo brez najmanjše meglice... Pritlikavec Brincelj je bridko vzdihnil, ko se je ozrl zadnjikrat na sonce. Zakaj spomnil se je, da že od včeraj ni ničesar jedel. Trikrat se je že ozrl na Kocljevo culico s prav požljivimi očmi. Ko pa se je ozrl četrtič, se ni mogel več premagati, da ne bi vprašal: »Culico nosiš, Koceljček, težko culico? O, v culici pa imaš gotovo hlebček kruha. Ali ni res, Koceljček? Strašno sem lačen. Od včeraj že nisem videl kruhka!«

Kocelj ga je pogledal od strani in je zmignil z rameni. »Kaj govoriš, Brincelj?« je rekel. »Od včeraj že nisi jedel ničesar, praviš? Jaz ti pa povem, da se ne spominjam več, kdaj sem zadnjikrat jedel. Samo to vem, da od smrti rajnke stare matere še nisem imel gorkega grižljaja v ustih. A to je že davno... Nimam kruhka v culici. Saj bi ti ga dal, če bi ga imel. Tudi jaz sam bi pošteno ugriznil vanj... Potrpi, Brinceljček! Kmalu bova v dolini in tam si bova kupila hlebec kruha in debelo klobaso. Saj imam v žepu tolar. Zato pa ne javkaj, Brinceljček!«

Pritlikavec Brincelj je vzdihnil tako bridko, da se mu je povetil dolgi, šilasti nos. A vendar ni rekel besedice, ampak se je plazil molč, za Kocljem po skalovju. Pa tudi Kocelj ni nič več govoril, in tako sta dolgo molčala. Že sta preplezala dobršen del strmih pečin in sta dospela do širnega snežišča, ki se je raztezalo globoko tja dol, kjer se je pričenjalo gosto in nizko rušje. Ustavila sta se tamkaj in sta premišljala, kako bi prišla najlažje po tem ogromnem snegu. »Hm,« je menil Kocelj. »Da imam palico, bi se kar podrsal navzdol. Kakor blisk naglo bi prišel do rušja. Od rušja pa ni več daleč do doline... Počakaj me tu, Brincelj! Grem malo tja za skalovje pogledat, če bi mogoče iztaknil tam dve palici. In lepo se bova drsala – hopsasa!«

In Kocelj se je res splazil za skalovje. Kmalu se je povrnil in je prinesel s sabo dve krivenčasti prekli. »Našel sem dve palici in sem imel srečo,« je rekel ves

zadovoljen. »Sicer sta palici nekaj nerodni in krivi, kakor so krive noge mojega strička iz Podkuž. A vseeno sta boljši kot nič... Kar za mano, Brinceljček!«

Kocelj je stopil na zmrzli sneg, zastavil je preklo in je zavpil: »Hopsasa!« Toda že v naslednjem trenutku je zdrknil navzdol. Skoraj sapo mu je zaprlo in skoraj mu je odneslo klobuček, ki je imel za njim zataknjeno pisano šojino pero. Hreščalo je pod njegovimi močno nakovanimi čevlji, in sneg se je kar pršil okrog njega. A še preden je mogel prav pomisliti, je bil že doli kraj nizkega rušja. Sunkoma se je ustavil, zavihtel je klobuček in je pogledal navzgor, da bi videl, kaj počenja pritlikavec Brincelj. No, pritlikavec je stal še vedno visoko tam gori nad snežiščem in se menda ni upal na trdi sneg.

»Hoj, Brinceljček!« je zavpil Kocelj »Stopi že vendar na sneg in se podrsaj hopsasa! Ničesar se ti ne pripeti, ti rečem. Saj se tudi meni ni. Ali slišiš? Pridi že vendar dol, da pojdeva naprej! Podrsaj se, hopsasa! Saj te ne bo zgrabil hudobni škrat za nos...«

Pritlikavec Brincelj se je še vedno obotavljal in se kar ni upal na strmo snežišče. A ker je Kocelj že postal resnično jezen in je vpil vedno huje, se je pa naposled odločil in je stopil na sneg. Zastavil je palico in se je boječe poglaval naprej. Zdrknil je po snegu, tako naglo je zdrknil, da je kar zijal in lovil sapo. Hotel je zavriskati na ves glas, pa ni mogel, ker ga je na vso moč dušilo. Že je pridrvel do sredine snežišča in že je mislil, da pojde vse lepo po

sreči. A tedaj se mu je zvinila kriva prekla. Pritlikavec je omahnil, na levo stran ga je vrglo in je telebnil na trdi sneg. Krilil je z rokami, da bi se zadržal, a krilil je zaman in je zaman praskal po trdem snegu. Valil se je naprej po strmini brez prestanka in kakor blisk. Pritrkljal se je do rušja in se je šele tam ustavil. Obležal je med grmovjem kakor mrtev in se ni ganil in tudi oči ni odprl.

Kocelj je stopil k njemu in se je nagnil nad njega. »Ali si še živ?« je zaklical. »Ali pa si nemara celo mrtev, ker niti pogledaš ne? Povej, povej, Brinceljček! Veš, da bom vedel in me ne bo potem nič več skrbelo...«

Počasi je odpiral Brincelj oči. Milo je trikrat zastokal in je lovil sapo kakor ribica, če jo vržeš na kopno. Usta je odprl in je zajavkal z bridkim glasom: »Ojojmene, Koceljček! Poglej in mi povej, če mi tiči na obrazu še moj lepi nosek! Rad umrjem, oj, rad samo če vem, da je še živ...«

Kocelj je zamahnil z roko in je odgovoril: »O, Brinceljček, poslušaj me! Povem ti, da ni tako lahko smrekov storž razbiti. Zato pa tudi ni lahko, da si razbiješ svoj nos, ki je pač še trši in grši kot smrekov storž... Le primi se zanj! Pa boš videl, da je še vedno cel... Če pa se nočeš prijeti zanj, pa ga potipljem jaz, da bo joj hopsasa!«

Pritlikavec Brincelj se je res potipal za nos. Ko je videl in spoznal, da je nos še cel, se je zadovoljno posmejal in je nadaljeval: »Ojojmene, cel je in ničesar se mu ni dogodilo pri hudem štrbunkanju... Koceljček, ljubi

Koceljček! Daj, poglej, če še tič, na mojem lepem nosku lepa očala! Poglej in povej, če so še cela!»

No, Jankovemu Koclju je že pohajala potrpežljivost. Zato pa je odgovoril, prav jezno odgovoril: »Rečem ti, Brinceljček, da zelena žaba visoko in daleč poskoči. Pa si niti nog ne obdrgne – tako poskoči zelena žaba hopsa-sa... A tvoja očala so kakor zelena žaba, kadar se na vso moč napihne. Zato pa so ostala pri štrbunkanju cela in še vedno tič, na storžu, ki ga ti imenuješ nosek... A zdaj mi je že zadosti javkanja. Vstani, da greva naprej! Saj se nisi prav nič pobil.«

Pritlikavec Brincelj je tarnal; vstajal je, vstajal in je govoril z jokavim glasom: »Kroti hudo krvco, Koceljček! Lepo te prosim! Ojojmene, kako me vse boli! Če si nisem polomil nog, pa sem si gotovo polomil roke. Ali pa brihtno glavico, da mi je ostal zdaj samo lepi nosek z očali.«

No, navsezadnje se je Brincelj vendarle skobacal na noge. Trikrat se je pretegnil in je še trikrat prav milo zavajkal. Potem pa je šel počasi za Kocljem, ki je bil že daleč in se je prerival skozi rušje. Rušje je kmalu prenehalo, in Kocelj se je bližal zelenemu jelovemu gozdu, ki se je širil po strmini navzdol in je prenehal šele v dolini Planici. Kocelj se je oddahnil, ko je došel do gozda. Poiskal je stezo, ki je držala skozi gozd in je bila ozka in slabo shojena. Sedel je na trato in se je zleknil, ker je bil od dolge hoje resnično že utrujen. Culico je vzel s hrbta

in jo je podložil pod glavo. Seveda, najrajši bi bil zaspal; toda misel na mesto mu ni dala miru – tista lepa misel, da bo zdaj kmalu v mestu, kjer živ, samo dobri ljudje, kjer bo kazal pritlikavca Brinclja kakor Bošnjak medveda Marka in bo v klopuček pobiral same zlate cekine. Hišo si zgradi v zagorski vasi; zanalašč jo zgradi, da bodo hudobni ljudje pihali od jeze in zavisti. Krivogledni stric iz Podkuž pa bo od togote tako obračal oči, da se mu popolnoma obrnejo in bodo gledale nazaj, namesto naprej.

Kocelj je mislil, lepe misli je mislil in se je veselil v svojem srcu. A iz teh misli ga je predramil sam pritlikavec. Prisopel je k njemu in se je vrgel ves upehan kraj njega na trato. – »Oj, Koceljček!« je govoril Brinclj. »Kako lepo počivaš! Saj je prav, da počivaš. Tudi jaz se malo zlekнем, da si popravim polomljene ude in da malo pobožam svoj lepi nosek. Siromak, dosti strahu in bolečin je moral prebiti od sinoči do zdajle. Čudo, da je še živ. Kateri drugi bi bil že davno mrtev. A moj je tudi hraber, da se ne ustraši niti Godčevega purančka, kadar ga pograbi najhujša krvca... Saj pravim – moj ljubi, lepi nosek! Kdo se more meriti s tabo?«

Tako je govoril pritlikavec Brinclj in je mehko gladil svoj dolgi, šilasti nos. Kocelj se je smejal in je obenem v mislih prešteval rumene cekine, ki jih bo v mestu prislužil s storžem, ki ga je Brinclj imenoval nosek. Pa se je zaradi tega kar smejal sam pri sebi in niti odgovarjal ni

pritikavcu. Ko se je tega naveličal, se je zagledal v divje snežnike, ki obkrožajo ozko, samotno dolino Planico. Tam zadaj je stal strašni Jalovec; strm je bil, visok in ves posut s srebrnim snegom, ki se je lepo lesketal v sončnih žarkih. Kraj njega je samevala na levi strani navpična Mojstrovka, a na desni strani je bil vrh pri vrhu vse tja do ponosne, veličastne Ponce. A tam pod Ponco se je pričlenjal samotni gozd, ki je segal prav do doline in zelenega polja. Sredi polja se je pa svetila vasica; bele hišice so se svetile v soncu in so prijazno vabile k sebi.

»Oj, hopsasa!« je kar nenadoma spregovoril Kocelj. »Tam doli so Rateče, in tam bova sedla na vlak, ki naju potegne naravnost v mesto. Ali vidiš vas? Brincelj, ali vidiš Rateče?«

»Vidim, vidim,« je odgovoril pritlikavec Brincelj. »Saj nimava daleč do tja... Ojojmene, to mora biti lepo na vlaku! Še nikoli se nisem vozil z vlakom. A vendar vem, da mora biti krasno. Juhu, in v mestu bo lepo! Saj si rekel, da so v mestu samo dobri ljudje. To bodo gledali moj lepi nasek! In radi me bodo imeli, Koceljček! Zaradi mojega lepega noska me bodo imeli radi...«

»Seveda, zaradi tvojega storža te bodo imeli radi,« se je namuznil Kocelj sam pri sebi. »Zaradi tvojega noska bom jaz sezidal krasno hišo, da bo strmel sam divji birič in bo od jeze prelomil krivo sabljo... Seveda, zaradi tvojega noska!« Posmejal se je na glas in je rekel pritlikavcu: »Ne boj se, Brinceljček! Tam onkraj v naši hudobni

vasi pripovedujejo, da sem jaz bedast in kratke pameti. Pa naj govore, kar hočejo! Pokazal sem jim že davi, da moja pamet ni kar tako od muh. Zato ti pa rečem, da si bova v mestu prisluzila cekine in si bova sezidala v vasi krasno hišo. Živela bova potem kakor dva kralja iz devete dežele Kolovozije. Do smrti bova živela, ti rečem!«

»Ojojmene, Koceljček!« je zavrnil pritlikavec Brincelj od veselja. »Lepo govoriš, strašno lepo. Pa ti verjamem, ker si ti, Koceljček! Hišo bova imela, svojo lepo hišico. In se bova smejala vsem – tudi Vitrancu, ki je tako hudo razžalil moj lepi nosek... Ali ni res, Koceljček?«

»Dvakrat sem ti že rekel – hopsasa!« je odvrnil Kocelj. »Pa če bi ti rekel samo enkrat, bi bilo že zadosti, da mi moraš verjeti... No, nazadnje pa midva preveč klepečeva in lenuhariva. Kar vstaniva in pojdiva dalje, da prideva čim prej do vlaka. Slišal sem praviti, da vlak noče nikogar čakati.«

Pa sta res vstala in sta se napotila po ozki stezi v gluhi svet. Kocelj je šel naprej, a za njim je stopical pritlikavec in je bil ves vesel. Pozabil je na lakoto in je samo še mislil na krasoto mesta in na veliko hišo, ki jo bosta sezidala s Kocljem za cekine, ki si jih prisluzita v daljnem mestu. Potihoma je požvižgaval in žal mu je bilo, da mu je sodnik Vitranec odvzel piščalko. O, tako lepo bi si zdaj zasviral nanjo, da bi Kocelj kar poskakoval!

Globoko sta že dospela v prostrani gozd. Steza je bila vedno širša in je bila vedno bolj izhojena. Nič se ni ganilo po gozdu, še drobna sinica ni nikjer zaščebetala. Mirno so stale jelke okrog in okrog in so bile vse porasle s sivkastim lišajem. Po tleh pa je bilo posutih vse polno pisanih pomladnih rož, ki so dehtele s čudovitim, prijetnim vonjem. Tih, komaj čuten vetrc je pihljajal med visokimi, košatimi vejami, da so se polahko tresli dolgi, tenki lišaji, viseči z močnih vej... Kocelj in Brincelj pa sta molčala in spela neutrudno naprej. Komaj sta čakala, da prideta iz tega tihega gozda. Toda bila sta prepričana, da bosta kmalu v dolini in sta zato potrpela.

Kar nenadoma pa sta zagledala pred sabo goličavo. Sredi goličave je stala prostorna, lesena hišica, ki pa je bila ograjena okrog in okrog z visokim plotom. Kocelj in Brincelj sta se začudila, da sta kar obstala kraj goličave. »Kaj je to?« je vprašal Brincelj. »Lepa hišica stoji pred nama, a v hišici so gotovo ljudje. Kruhka mi dajo, dobrega kruhka, da ne bo moj želodček nič več sitnaril... Kar v hišico pojdiva!«

»Pst hopsasa!« ga je zavrnil Kocelj. »Tiho bodi! Čemu ti je treba gobezdati, ko pa te nisem prav nič vprašal? Ali misliš, da so dobri ljudje v onile hišici? O, treba je poprej pozvedeti... Ne rečem, da bi se tudi jaz ne branil skorjice kruha. A vendar mi je moja glava ljubša kot hlebec kruha. Nemara stanujejo razbojniki v onile hišici. In kaj potem?«

Pritlikavec Brincelj se je stresnil, je položil prst na usta in je molčal. No, Kocelj pa je nadaljeval prav mirno: »Tja do ograje se splaziva. Skozi špranjo pogledava, kako in kaj je z ono hišico in kdo prebiva v njej. Pa če bova zagledala kaj hudega, pokaževa pete in pobegneva.«

Oprezno sta se splazila do lesene ograje. Tam pa sta počenila na tla in sta oprezovala skozi široko špranjo. In sta videla vso hišico; lepo je bila sezidana iz macesnovega lesa. Nizka, svetla okenca so gledala prijazno v svet; sončni žarki so se odbijali od blestečega stekla in mir je vladal krog in krog; slišati in videti ni bilo žive stvari. Le tam na visokem pragu se je sončila velika, debela mačka in je predla tako glasno, da sta jo Kocelj in Brincelj prav dobro slišala.

»Čudno, čudno!« je šepnil Kocelj. »To je res lepa, krasna hišica. T ko si sezidava midva za cekine, ki si jih zaradi tvojega storža prisluživa v mestu... Pa človeka ni nikjer. O, razbojniki ne stanujejo v tako lepih hišah, še manj pa drvarji. Pa kdo neki stanuje tu?«

Tedaj se je pritlikavec Brincelj polglasno posmejal. S prstom je pokazal skozi špranjo in je rekel: »O, glej!

Kako lepa mucika leži tam na pragu! Ali jo slišiš, kako gode in prede? Mucika, ti zlata mucika!»

»Pst – hopsasa!» je vzrožil Kocelj in je pritisnil dlan na pritlikavčeva usta. »Ali ti nisem rekel, da bodi tiho? Ali mi boš tiho, ti rečem še enkrat!»

A Kocljev opomin je bil že prepozen. Velika in debela mačka tam na pragu je že dvignila črno glavo, ker je bila prav dobro slišala pritlikavčevo prikrito hihitanje. – »Mijav mijavkc!» je zamijavkala. Dvignila se je in je gledala z žarečimi očmi na špranjo, ki sta za njo oprezovala Kocelj in Brincelj. Svoj dolgi, košati rep je privzdignila, za trenutek se ji je nasršila črna dlaka... »Mijav-mijavkc!» je še enkrat zamijavkala. Potem pa je skočila z enim skokom z visokega praga. S privzdignjenim repom je šla preko trate in se je naglo bližala visokemu plotu. Obstala je pred špranjo in je strmela z žarečimi očmi skozi njo na Koclja in Brinclja, ki sta jo gledala vsa začudena. »Mijav-mijavkc!» je tretjič zamijavkala, a njene velike, rumene oči so zažarele še bolj.

»Hihi,« se je posmejal pritlikavec Brincelj, z roko je segel skozi špranjo, da bi pobožal mačko. »Mucika, oj, ti moja lepa mucika!»

A glejte! Mačka je povabila rep, je nasršila črno dlako in je pokazala bele, ostre zobe. Naglo je okrenila glavo in je šavsnila z gobčkom, da bi prav pošteno ugriznila pritlikavca. No, Brincelj je še pravočasno potegnil roko iz špranje in je v strahu zavrnil skoraj na glas.

»Ojojmene, da je lepa mucika tako hudobna!« je rekel.
»Kdo bi si mislil!«

»Mijav-mijavkc!« je zamijavkala debela, črna mačka in je povohala špranjo. Toda naglo se je obrnila in je na vso moč stekla preko trate. Na prag je skočila in je izginila v hišo.

»Kaj napraviva zdaj, Koceljček?« je nestrpno vprašal pritlikavec. »Ali stopiva v hišo in poprosiva za kruhek, da si potolaživa glad? Hm, morda nama podarijo celo mlekca in rumenih žgančkov. To bi bilo za naju, ki nisva jedla kdo ve od kdaj... Ali naj greva? Daj, povej in usmili se mojega želodčka!«

»Hm – hopsasa!« je menil Kocelj in se je praskal za desnim ušesom. »Stokrat prebita reč! Saj ne rečem, da ne bi rad žgančkov in tudi tega ne rečem, da nisem lačen. A mačka, mačka! Kako grdo te je gledala! In kako je tekla preko trate! To ni navadna mačka, ti rečem, Brincelj! To mora biti nekaj hujšega... Zato se pa kar izmuzniva iz tega strašnega kraja, da ne bo nesreče...«

In Kocelj se je naglo prekrižal in se je dvignil. Toda obstal kakor prikovan in je zrl s široko odprtimi očmi na žensko, ki je tekla izza vogla. Debela je bila tista ženska, debela, majhna in okrogla. Pisano obleko je nosila, na glavi ji je pa tičal ogromen, zelen slamnik. Ko jo je Kocelj zagledal tako blizu, se je stresel od strahu. Zakaj spoznal je žensko bila je čarovnica Anja Panja... »Ovbe!« ga je spreletelo. »Zdaj mi bo pa gorje, kakor mi ni bilo

še nikoli... Jezna je name teta Anjara Panjara, ker sem jo lani nasukal tako pošteno in je bila zaradi mene zaprta v Črni lopi pri sodniku Vitrancu... Kaj bo zdaj – kaj bo?»

Toda Kocelj se je hitro zavedel. Naglo je pograbil pritlikavca Brinclja in ga je dvignil s tal. – »Beži!« je zavpil in je zdrvel preko goličave. Ob grmovju se je za trenutek ustavil in je pogledal nazaj, da vidi, če teče pritlikavec za njim. Toda pritlikavca Brinclja je že mikastila Anja Panja. Ko je Kocelj to videl, je vedel, da ne more Brinclju nič več pomagati. – »Beži, Kocelj!« je velel zato sam sebi. »Beži, da se rešiš vsaj ti!«

Pa je Kocelj res poslušal samega sebe. Na vso sapo je zdrvel po ozki stezi navzdol proti dolini, ki je ležala še globoko pod njim...

Pritlikavec Brincelj se je sesedel na trato, ko je zagledal tako nenadoma Anjo Panjo pred sabo. Niti besedice ni mogel ziniti in se je tresel po vsem životu kakor trepetlika. Anja Panja pa ga je na vso moč pograbila in ga je pričela prav pošteno mikastiti. In je vpila s piskajočim glasom: »Ha, tu si, ti potvara nemarna? Prišel si vohat za mano, da me zalotiš in poveš Vitrancu za moje skrivališče. Pa si se zmotil, in nič ti ne bo pomagal tvoj lepi nosek. Še nocoj ti ga odrežem, še nocoj, ti rečem... O, glej ga, glej! Za mano ti pride iztikat, da bi me Vitranec zopet vrgel v ječo! O, pa ti pokažem, da ti bo resnično joj!«

In ga je mikastila še huje, da so pritlikavcu kar pokale drobne kosti. A tedaj je prišel Brincelj vendarle do sape

in do glasu. Zavrisnil je in zavreščal: »Anja Panja, ti si? Ojojmene, kdo bi si bil mislil, da te bom videl že danes? A pusti me, Anja Panja! Saj nisem prišel stikat za tabo. S Koceljčkom greva v mesto, da si zaradi mojega lepega noska prisluživa rumenih cekinov... Zato me pa pusti, ljuba Anja Panja, in me nikar ne mikasti! Saj me je že Vitranec zadosti zmikastil, ker si mi sinoči ušla iz ječe... Lepo te prosim, Anja Panja, imej usmiljenje!«

Anja Panja pa ni imela usmiljenja. Za roko je pograbila pritlikavca in ga je vlekla do ozke lese. Kar po tleh ga je vlekla in ga je brcnila tu pa tam z nogo. Brincelj se je drl na vse grlo in je moledoval: »Nikar, nikar, Anja Panja! Saj ti nisem storil ničesar žalega... Usmili se me in me umori ali pa zadavi! Samo mojega lepega noska se usmili in mu ne prizadeni hudega! Prav lepo te prosim samo nanj pazi in ne zadajaj mu novih ran! Saj je siromak že tako ves razklan, ker je Vitranec delal prav grdo z njim...«

Anja Panja pa ga ni poslušala, ampak je samo piskala srdite psovke. Vlekla je pritlikavca preko praga; v vežo ga je privlekla, od tam pa po strmih stopnicah v črno klet. Odprla je kamnita vrata, je pograbila pritlikavca okrog pasa in ga je vrgla čez prag. Brincelj je frčal nekaj časa po zraku; potem pa je telebnil na vso moč na mokra tla... »Ojojmene!« je zavrisnil in se je naglo pobral. »Anja Panja, v črno ječo si me vrgla, v kakršni si sedela ti leto dni. A jaz sem skrbel zate in sem ti prinašal kruhka

in vodice. Zato pa tudi ti skrbi zame! Če že zame nočeš, pa skrbi vsaj za moj lepi nasek in za moj želodček, ki že ni videl kruhka, sam Bog vedi od kdaj... Ali me slišiš, Anja Panja?»

Anja Panja je zaloputnila težke duri in jih je zapahnila. Odšla je naglo po stopnicah navzgor in je stopila v prostorno izbo. Odprla je skrinjo in je vzela iz nje paličico, ki je imela na koncu zlat rogljiček. Trikrat je zamahnila s paličico, na sredo sobe je stopila in se je trikrat v krogu zavrtela. Debela, črna mačka je skočila izpod klopi na mizo. Hrbet je skrivila, dlaka se ji je nasršila, oči so ji zažarele v čudnem ognju; bele, ostre zobe je pokazala in je pričela pihati in gosti, da bi se je človek prav resnično prestrašil in zbežal.

Anja Panja se je ustavila. Trikrat je plosknila z debelimi rokami in je trikrat prav naglo in visoko poskočila. Potem pa je sklenila roke nad glavo in je pogledala s strupenimi očmi v strop. Pa je govorila, govorila tako, kakor da poje v njenih ustih dolga, razglašena piščalka:

»Čira – čara –
mačka stara;
Anja Panja
dva preganja:
prvi v kleti,
drugi v sveti;
prvi joče

kruha hoče;
drugi umreti
mora v sveti.
Anja Panja
se priklanja:
glavo – sek,
glavo – sek!«

Strahotno je zapihala črna mačka, ko je izpregovorila Anja Panja zadnjo besedo. Še huje so ji zažarele rumene oči, še huje so se ji zasvetili ostri zobje. Rep ji je udarjal ob mizo, kakor da bi hotel iz nje izkresati tisoč gorečih isker... Anja Panja je zopet pričela vrteti paličico z zlatim rogljičkom. Čudno je skakala sredi izbe in je mrmrala nerazločne besede. Toda naglo je prenehala. Znoj si je obrisala z obraza, paličico z zlatim rogljičkom je položila nazaj v pisano skrinjo. Potem pa je stopila tja v kot, kjer je predel velik, križast pajek debelo mrežo. Zgrabila je pajka in ga je postavila na svojo ploščato dlan. Mrmrjala je čudne, nerazumljive besede in je polagoma pihala v pajka. Pajek pa se je izprehajal mirno po njeni dlani sem in tja, tja in sem, gor in dol. Anja Panja ga je gledala, in obraz se ji je režal od veselja in od zadovoljnosti. Postavila je pajka nazaj na njegovo mrežo in je stopila k mizi. Mačka se je bila že pomirila. Rep je držala pokonci in je glasno in zadovoljno predla.

»Mucika, ti moja lepa mucika!« ji je govorila Anja Panja. »Povprašala sem pajka, če bom ulovila danes

tistega paglavca, ki mi je prizadejal toliko gorja. Pa mi je rekel pajek, da ga gotovo ujamem. In začarala sem prej svoje noge in zdaj bom letela, letela kakor veter. Čez urico pa bo Kocelj že moj in privlečem ga semkaj, da mu ti izpraskaš hudobne oči... Mucika, ti moja lepa mucika! Na prag sedi in skrbno čuvaj mojo hišico, dokler se ne vrnem in ne privlečem paglavca. Ali si slišala?»

»Mijav-mijavkc!« je odgovorila črna mačka. Z mize je poskočila, iz izbe je zdrvela in legla na prag. Pa tudi Anja Panja je zdrvela iz izbe, čez trato je hitela in je izginila v gluhem gozdu...

Jankov Kocelj je bil že ves zasopel in utrujen zaradi naglega dira. Že več kot pol ure je prestrašen tekkel skozi prostran gozd. Krenil je bil s steze, da sam ni vedel kdaj. In je bežal kar slepo naprej in še vedel ni, kam prav-zaprav beži. Gozd se je redčil vedno bolj, nikjer več že ni bilo visokih jelk. Samo košate, redke bukve so rasle okrog in okrog in tla so postajala vedno bolj kamnita. Tu in tam se je že dvignila visoka, s sivim mahom redko obrasla skala in je zaprla Koclju pot. Trudoma se je moral Kocelj splaziti mimo nje, če je hotel naprej. To ga je pa tako upehalo in utrudilo, da ni mogel nikamor več. Kar na trato se je zgrudil in je samo sopel. Ko je prišel nekoliko do sape, je začel premišljati. Premišljal je pa takole: »Kaj sem storil, da sem moral ravno danes srečati nesrečno Anjaro Panjaro? Saj nisem storil nič hudega. Ali je bilo to hudo, da sem davi zažgal svojo bajto in sem pokazal krivogledemu stricu figo? To je bilo dobro delo... Nesrečna Anjara Panjara in nesrečna tista mačka, ki me je zavohala in ki je najbrž sam bognasvaruj, ki služi Anjari Panjari... Glejte, glejte! Siromašnega Brinclja je

pograbila in ga je zadavila. Ali pa ga je začarala v smrečico. Storž že tako nosi v obrazu, pa je kakor zanalašč ustvarjen za smrečico... Tako lepo sem mislil, da bom služil v mestu cekine zaradi tistega storža. Na, pa ne bo nič in tudi z lepo hišo ne bo nič... Še tega se mi manjka, da pridrvi zdajle Anjara Panjara za meno. Pa je vse mogoče, ker je Anjara Panjara velika čarovnica. Cigu-migu napravi in že se je izpremenila v ptiča. Ptič pa zleti preko gozda, name plane in mi izključe oči... Oj, boj se, Kocelj, čarovnice se boj in glej, kmalu v dolino med ljudi!»

A Kocelj se je vendar še obotavljal, ker je bil preveč utrujen. Ugodno mu je bilo tu na mehki trati in najrajši bi bil počival še vso uro. A tedaj je zašumelo nad njim med zelenim listjem široke bukve, prav strašno je vzplahutalo in vzfrfotalo. Prestrašen je pogledal Kocelj tja gori in mrzla zona ga je obšla. Tam med vejevjem je zagledal veliko, sivo ptico, ki je bila sedla na srednjo vejo... Kocelj jo je gledal, gledal, in srce se mu je krčilo od čudnega strahu. »Jastreb je, divji jastreb je,« ga je spreletelo. »A to ni pravi jastreb.«

Čarovnica Anjara Panjara je, ki se je izpremenila v divjega jastreba.

»Zasačila me je in mi izključe oči, ker je grozno huda name... Pa kaj bo zdaj s tvojimi očmi, Kocelj?« A Koclja je kmalu minila vsa otrplost. Naglo se je pobral in je pohitel naprej. A tudi jastreb se je dvignil z drevesa; vzplahutal je glasno in se je dvignil nad Kocljem v zrak. Ves

čas je krožil nad Kocljem. Koclja pa je bilo tako strah, da mu je stopil mrzel znoj na čelo. – »Kaj nisem rekel, da je ta jastreb sama čarovnica?« je sopel. »Resnično je Anjara Panjara, ki se spusti zdajle na zemljo, da mi izključe oči... Oj, Kocelj! Izmoli molitvico, zadnjo molitvico izmoli! Smrt je prišla pote – strašna smrt...«

A vendar je še bežal na vso sapo naprej. Gozda že ni bilo več, samo samotni, pokvečen borovec se je še dvigal tu pa tam kraj ogromne, od dežja in nalivov vse razprane skale. Pred Kocljem pa se je vzpenjal peščen obronek, ki se je širil daleč naokrog in visoko tja gori, kjer se je svetilo belo skalovje orjaškega snežnika. Široka poč je zevala ravno pred Kocljem in poč je bila vsa zasuta s trdim, zmrzlim snegom.

»Ovbe!« se je prestrašil Kocelj. »Zdaj pa sem prišel v zagato, da še nikoli tako. Kam naj bežim zdaj, ko mi je pot zaprta? Ali naj se obrnem na levo? Ali na desno? – Da sem mogel zaiti, tako neumno zaiti! Najbolje je, če se obrnem na desno. Staknil bom nekje stezo, da pridem po njej v varno dolino...«

Ozrl se je v nebo in je zagledal jastreba, ki je še vedno krožil visoko nad njim. Koclja je razjezilo, da je stisnil pest in je z njo zažugal jastreb. – »Čakaj me, hudoba!« je zavpil. »Le pridi dol in poizkusi, če mi moreš izključati oči! Za kljun te primem, za vrat te primem in te zadavim, pa četudi si stokrat Anjara Panjara! Prav nič se te ne bojim...«

Obrnil se je in je hotel kreniti kraj peščevja na desno. A tedaj se je nehote ozrl na obronek bukovega gozda. In Kocelj ni stopil niti korak naprej, ampak je stal nepremično kraj peska in je strmel prestrašen na gozdni parobek. Zakaj tam gori je zagledal samo Anjo Panjo. Drvela je kakor veter po strmini in je bila že zelo blizu.

»Hopsasa!« je dejal Kocelj. »Zdaj pa imaš, kar si iskal! Anjara Panjara je tu – čez deset hipov pa me bo že mikastila, kakor je bila prej mikastila siromašnega Brinclja... Kocelj, Koceljček! Zdaj pa pokaži, kar znaš! Še je čas, da se domisliš poštene stvari, ki z njeno pomočjo pobegneš Anjari Panjari... Pa zaman boš premišljal, ker imaš tako trdo glavo. Butaj z glavo ob skalo hopsasa, butaj! Nemara je skala mehkejša nego tvoja zabita glava. Anjara Panjara pa ti vendarle izkljuje oči...«

In je Kocelj obupno pogledal na strmo, navpično skalovje nad sabo, nenadoma pa se je kar na glas zasmejal. Saj mu je šinila v trdo glavo prav lepa misel: »Začarala je pač čarovnica svoje noge, da lahko teče kot veter. A samo teče lahko, za plezanje pa jih ni začarala. Zato pa v skalovje, Kocelj! Plezaj, plezaj, da te ne pograbi Anjara Panjara! Saj znaš plezati in v plezanju prekosiš še celo divjo kozo...«

Kocelj se je zaprašil po peščevju in je bil pod skalovjem, še preden je sam mislil. Urno kakor mačka je pričel plezati po navpični steni in se je dvigal više, vedno više. Pa je bil tudi že zadnji čas. Zakaj Anja Panja je že

prisopihala do skalovja in se je tam ustavila. Ozrla se je kvišku in je videla, da Koclja ne more več pograbiti, ker je bil Kocelj priplezal že previsoko. Poizkušala je, da bi splezala za njim, a je bila pretežka in so ji bile roke preokorne. Zato pa je srdito zapihala in je zavpila: »Počakaj, pobič, in pridi dol! Nič hudega ti ne storim. Samo dol pridi, da se pogovoriva, zakaj si se priplazil k moji hišici... Ali slišiš, pobič? Pridi, pridi k meni! Rečem ti, da ti bo dobro, ako me poslušaš. Če me pa nočeš slušati, pojdem za teboj in gorje ti bo!«

Sredi navpične stene se je Kocelj ustavil in je pogledal na Anjo Panjo, ki je bila globoko pod njim. In Kocelj je vedel, da čarovnica resnično ne more za njim, in se je zaradi tega zasmel in je odgovoril: »O, seveda! Teta Anjara Panjara, nemara ste slišali od ljudi iz naše hudobne vasi, da sem jaz bedast in neumne pameti. Saj ne rečem, da bi nemara ne bilo res. A toliko pameti je vendarle še v moji glavi, da vem, kaj vi zdajle mislite... O, k vam naj pridem, k vam hopsasa! Ali mislite, da sem res na glavo padel? Ne boste me mikastili, kakor ste zmikastili siromašnega Brinclja, še manj mi boste pa oči izkljuvali. No, če me ravno hočete imeti, pa pridite sem gor! Rad bi videl, kako znate plezati po skalah, in rad bi videl, kako znate napraviti štrbunk!«

»Ti prebiti pobič!« se je jezila Anja Panja tam doli. »Čakaj me, samo malo me še počakaj! Prej sem ti mislila samo ušesa porezati. Zdaj ti pa hočem tudi strupeni jezik... Sem dol pojdi, ti rečem še enkrat!«

»Kajpak – hopsasa!« se je smejal Kocelj na višini. »Saj niste moja mati, da bi vas moral poslušati. No, teta Anjara Panjara, rečem vam, da bi skoraj rad videl, da ste moja mati. Lepo bi me učili tisti cigu-migu, ki z njim čarate po svetu. Pa bi tudi mene naučili čarati. In ko bi znal čarati, bi krivogledega strica iz Podkuž začaral v križastega pajka; divjega biriča v jazbeca, a hudobne, jezikave ljudi naše vasi v mravlje rusice, da bi opikali in zgrizli drug drugega hopsasa... Pa niste moja mati, teta Anjara Panjara! Zato pa nočem k vam in vas tudi nočem slušati... Ali ste slišali?«

Anja Panja ni ničesar odgovorila. V svoji togoti je pričela počasi in nerodno plezati po gladki skali. Toda opešala je takoj in je vedela, da ne more nikamor. To pa jo je razjezilo še bolj. Kakor mačka je zapihala in je zagrozila z debelimi pestmi. A Jankov Kocelj se ji je smejal z višine in jo je dražil: »No, dajte, teta Anjara Panjara! Čemu ne pridete k meni, da mi odrežete ušesa in jezik, kakor ste mi bili obljubili prej? Saj vas čakam, pa nočete priti. Saj vem, zakaj nočete priti. Zato, ker ne morete... Ne boste me nikoli ulovili, ker jaz znam plezati po skalah tako, da je divjo kozo sram pred mano. Le glejte, teta Anjara Panjara, le dobro me glejte! Pa se boste nemara tudi vi naučili, kako se mora plezati po skalah.«

Kakor mačka se je pričel Kocelj vzpenjati ob gladki, navpični steni. Dvigal se je više in više in je bil skoraj že pod vrhom strašne pečine. Tam pa je obtičal in ni mogel

naprej. Zakaj skala je bila tam gladka kakor steklo in ni bilo niti najmanjše razpokice in škrbinice nikjer, da bi se mogel Kocelj zanjo oprijeti. Koclju je bilo to neprijetno, zakaj mislil je priti vrh stene in se potem nevidno izmuzniti Anji Panji izpred oči. A zdaj je videl, da ne more nikamor več naprej, ampak samo nazaj tja dol, kjer je čakala Anja Panja. In Kocelj se je pričel praskati za desnim ušesom, pa ni vedel, kaj bi storil. »Pa sem nemara resnično zdajle zaigral svoja ušesa in svoj jezik,« si je pričel govoriti »Anjara Panjara me vendarle dobi v svoje kremplje, ker ne morem nikamor naprej. Tam doli bo sedela in čakala, da pridem prav skesano k njej. – Ti prebita reč, stokrat predrta! Kaj bi napravil, da se rešim iz zagate?«

In je gledal okrog sebe po gladki pečini in je zagledal na levi strani tik pod sabo široko polico, ki se je raztezala precej daleč in je vodila za steno. Kocelj se je razveselil, ko jo je zagledal. »Hopsasa!« je zavpil in se je spustil navzdol. Tri trenutke je drsel ob gladki skali nad črnim prepadom, med nebom in zemljo. Že je mislil, da je zgrešil polico in da drči naravnost v prapad in se tam razbije na tisoč koščkov. Toda hipoma je obstal na varni polici in se je krčevito oprijel z rokami mrzle skale... »No, zdaj sem pa resnično rešen,« si je dejal in se je globoko oddahnil. »Pa sam že mislil, da bom sfrčal naravnost v globočino... Neprijetno bi bilo to, strašno neprijetno zame...«

A ni dolgo odlašal, ampak je šel previdno po polici na levo stran. Zavil je okrog stene in ni Anje Panje nič več videl. Pa mu je bilo to tako všeč, da je pričel glasno žvižgati. Toda kmalu je utihnil, zakaj hipoma je prenehala polica, in Kocelj ni mogel naprej. Pred njim je strmela stena, navpična in gladka stena. Nikjer škrbice, nikjer stopinjice, nikjer roba, da bi se mogel človek vsaj malo oprijeti zanj... »Ovbe – hopsasa!« je zatarnal Kocelj. »Zdaj sem pa lepo naletel in sem prišel z dežja pod kap. No, nič ne de – grem pa nazaj na desno in si najdem tam varnega sestopa s te preklicane police.«

Pa se je splazil nazaj okrog stene in je zopet zagledal Anjo Panjo, ki je stala še vedno na prejšnjem mestu in mu je žugala z debelo pestjo. Toda – ojoj! Tudi tu je prenehala polica in tudi tu je strmela vanj gladka stena, kakor da je z obličem zoblana. Kocelj je gledal v strahu navzgor, gledal je navzdol – a nikjer škrbice, nikjer stopinjice, nikjer ozkega roba, da bi se ga oprijel in se dvignil kvišku pa bi se spustil navzdol... Koclju so se naježili lasje na glavi in mravljinci so mu zagomazeli po hrbtu. S tresočo roko se je pokrižal in je rekel: »Zaskočil sem se – in zdaj ni več rešitve zame. Tu na polici me bo dohitela žalostna smrt. A jaz nisem zaslužil take smrti...«

Zopet se je pokrižal in mravljinci na njegovem hrbtu so se zgostili še bolj. Obrnil se je in se je plazil nazaj. Na vse strani se je oziral, da bi našel mesto, kjer bi mogel varno stopiti s police. Toda iskal je zaman in tudi trudil se je zaman. Obupal je in je vedel, da ne pride drugače s te police, kakor da se strmoglavi naravnost v prepad in se tam ubije... Zopet se je vrnil. Na polico je sedel in je zaklical Anji Panji, ki je še vedno stala globoko tam

doli: »Teta Anjara Panjara! Rečem vam zdaj, da se lahko veselite in ste lahko zadovoljni. Ni vam več treba, da mi odrežete ušesa in jezik. Za to bo že poskrbela siromašna smrt... Vedite, teta Anjara Panjara zaskočil sem se, pa ne morem nikamor z nesrečne police. Če ste dobra ženska, izmolite očenaš za mojo ubogo dušo, ki bo že jutri v nebesih...«

Anja Panja je gledala kvišku in je merila z očmi polico, ki je na njej sedel siromašni Kocelj. Plosknila je z debelimi rokami in se je na ves glas zasmejala: »Hoho, pobič! Glej, glej – kako lepo si se ujel v svojo lastno past! O, zdaj pa le tarnaj in se cmeri! Nihče ti ne pride na pomoč. Žalostne smrti boš umrl. Pa ti je prav. Zakaj si pa tak nepridiprav? Jutri zjutraj pridem pogledat in te vprašat, kako ti je kaj. Hehe, seveda, če boš mogel še govoriti...«

Anja Panja se je še enkrat hudobno posmejala in je počasi in nerodno splezala s skale. Stopila je na peščevje in se je lahkotno drsala navzdol. Kocelj pa jo je gledal in tesno mu je bilo pri srcu. Pa je zavpil, da ga je Anja Panja prav dobro slišala: »Teta Anjara Panjara, slišite! Ne bodite tako hudobni – lepo vas prosim! Čarovnica ste, da je pod soncem ni lepše. Dajte, napravite tisti svoj cigumigu in začarajte tako, da bom jaz lahko prišel s te preklicane police. Za plačilo pa vam dam svoje levo uho, saj mi desno zadostuje. Lahko mi ga takoj odrežete, če hočete! Ne bodite taki, teta Anjara Panjara! Saj vam ponujam uho, obe ušesi vam ponujam, če jih hočete!«

Anja Panja se je zakrohotala tako, da je jekalo od strmih pečin. Samo z roko je zamahnila, a okrenila se ni več in tudi Koclja ni pogledala več. Ko se je pridrsala na konec peščevja, je krenila naravnost proti bukovemu gozdu. Tam je hipoma izginila. Kocelj je ni več videl. Kocelj je zdihoval na polici: »Le beži, hudoba, in pripoveduj doma svoji nemarni mački, kako si Koclja danes nagnala v past. O, le beži in se nikdar več ne vrni! Jaz vem, da te ne vidim nikoli več. Zakaj nočaj bom umrl. Pet očenašev bom zmolil, potem bom pa umrl...«

In Jankov Kocelj je povetil glavo na prsi in v srcu mu je bilo tako nekam čudno, da so mu silile vroče solze v oči. Saj je vedel, da je izgubljen in da ni zanj nobene rešitve več. Kmalu kmalu pride noč; zvezde pridejo, z zvezdami pa strupeni mraz. Ledeni veter zaveje z bližnjih snežišč, naravnost v obraz zaveje Koclju. Kocelj pa sedi na samotni polici in se stiska k mrzli skali. In zaspi in zasanja kdo ve kaj. In otrpne v silnem mrazu, in roka izpusti skalo, ki se zanjo krčevito oprijema. Kocelj omahne in zdrkne navzdol. Mogoče še krikne v svoji otrplosti; toda že v naslednjem trenutku leži v črnem prepadu, leži razbit...

»Ovbe!« je Kocelj bridko vzdihnil. »Zakaj mora biti tako? Glejte, pa sem se napotil v mesto, kjer živ, samo dobri ljudje, ker mi je pisala naša Jelica. In spotoma sem se že veselil, ker sem naletel na pritlikavca Brinclja. Oj, tako lepo bi kazal po mestu ljudem pritlikavčev nos in

tako lepo bi si bil prislužil poln klobuk rumenih cekinov! Pa moram zdaj zaradi Anjare Panjare sedeti tukaj in čakati, kdaj me pograbi smrt... Anjara Panjara! Če bom danes utekel smrti, potem ti obljubljam, da ti bo gorje na svetu! Tvojo nemarno mačko oderem na meh, tebe pa zaprem naravnost v sršenovo gnezdo.«

Kocljeva žalost je naglo prešla v silno jezico. Kar pest je skrčil in je tolkel z njo po trdi skali. Potem pa se je dvignil in se je plazil po polici iz kraja v kraj. Še enkrat je pozorno pregledal vso steno, toda našel ni ničesar, kar bi ga moglo rešiti. Zato pa je zopet sedel na polico in je strmел brezmiselno v divji zagorski svet, ki se je razgrinjal vse okrog njega. Daleč doli nekje je videl beli prod, ki je po njem tekla Sava, izvirajoča tam v bližini iz visoke skale. Sneg je videl vsepovsod po nasprotnih gorah, a ta sneg ni bil bel, ampak škrlatnordeč, ker so ga božali zadnji žarki zahajajočega sonca. Smrtna tihota je spala nad vsem zagorskim svetom in ta tihota je bila tako velika, da je Kocelj razločno slišal utripanje lastnega srca...

Nenadoma je glasno in presunljivo zavreščalo nad Kocljem. Kocelj je pogledal kvišku in je videl jastreba, ki je krožil nizko nad njim. Neprijetno in hripavo je vreščal, da je šlo Koclju skozi ušesa. Zato pa se je Kocelj razjezil in je pričel žvižgati na prste, da bi pregnal nevšečnega jastreba. No, jastreb se je res prestrašil rezkega žvižga. Dvignil se je više in je v naglem poletu odplaval preko dolinice in je izginil med nemim skalovjem.

»Hm, nemara me boš ti jutri pojedel za zajtrk,« si je mislil Kocelj. »Jutri, ko bom ležal ubit tam doli v prepadu... Pa naj bo, če že mora biti tako! Saj nihče ne bo jokal za mano. Krivogledi stric iz Podkuž se bo nemara še celo smejal in mi bo privoščil. Samo naši Jelici bo hudo, ko pride poleti iz mesta in zve, da sem jaz umrl tako žalostno.«

Kocelj je sklonil glavo in je prekrižal roke na prsih. In čuj! Tedaj se je kar nenadoma oglasilo pritajeno zvončkljanje. Kdo ve, od kod je prihajalo in se je vedno bolj bližalo... Kocelj je dvignil glavo in je poslušal. Kar sapo je zadrževal in se niti dihati ni upal. Zvončkljanje je postajalo vedno razločnejše in se je slišalo tako, kakor da bi nekje padal cekin na cekin... Kocelj je strmel in je vedel, da prihaja tisto zvončkljanje od desne strani. Zato je gledal tja in se niti ganil ni v začudenju.

In glej! Kar nenadoma se je prikazalo izza ovinka nekaj velikega, sivega in je obstalo na polici tik pred strmečim Kocljem. Zvončkljanje je utihnilo, kakor bi trenil... In Kocelj je strmel na tisto veliko, sivo, ki ga je gledalo s čudnimi, svetlimi očmi. To je videl takoj, da stoji pred njim divja koza. In čudno – rdeč trak je imela privezan okrog vratu, na traku je pa visel droben, svetel zvonček, ki je zacingljaj, kadar se je divja koza le malce premaknila. Čudno se je Koclju vse to zdelo. Kdo je pač ulovil divjo kozo in ji privezal zvonček na vrat? Divjo kozo, ki je ne ulovi niti hitri veter? – In Kocelj se je domislil

povesti, ki mu jo je pravil na vasi Bobek. Bobek je bil pa lovec – divji ali pravi, tega Kocelj ni vedel prav. Pa je Bobek lepo pripovedoval, kako je na strmem skalovju kar z rokami ujel divjo kozo. Trak ji je zavezal okrog vrata, rdeč trak in na trak je privezal tudi zvonček. Potem pa je izpustil divjo kozo. In je zbežala divja koza v skalovje in je zvončkljala tam, tako lepo je zvončkljala, da se je Bobek od srca smejal... Tako je pripovedoval Bobek; Kocelj pa mu ni hotel verjeti. Zaradi tega ga je pa Bobek pošteno prijel za ušesa in je strašno zavpil nad njim... No, zdaj pa Kocelj vidi, da je Bobek govoril resnico. Zakaj pred njim stoji tista divja koza, ki jo je bil ulovil Bobek. Rdeč trak ima privezan okrog vratu, na traku pa zvonček, ki cinglja, cinglja tako lepo, da se mora človeku srce smejati.

»Hej, hej!« je zavpil Kocelj polglasno, ko se je domislil vsega tega. A bliskoma se je divja koza zasukala in je kakor veter zbežala po polici, od koder je bila prišla. Kocelj je naglo vstal in je hitel za divjo kozo. Prišel je ravno do ovinka in je videl divjo kozo, ki je pribežala do konca police. Za trenutek je tam obstala in je gledala okrog sebe. Potem pa se je pognala navzgor in je naglo izginila za visokim, skalnatim robom. Samo še dvakrat, trikrat je zacingljajal zvonček – potem pa je bilo zopet vse tiho...

Kocelj se je priplazil do konca police. »No,« si je rekel. »Divja koza je lahko prišla s te pribite police. Anjari

Panjari sem se nekaj hvalil, da mora biti zaradi plezanja divje kože sram pred mano. Pa bo nemara tudi res in se nisem lagal... Zato pa poglej, Kocelj, kako je mogla priti divja koza s police. Nemara pridem tudi jaz tako s tega nesrečnega kraja, Anjara Panjara pa se bo morala zaradi moje smrti obrisati pod nosom...«

In Kocelj je pozorno gledal tja gor, kamor se je bila pognala divja koza. In resnično – tam je zapazil ozko škrbo, ki se je komaj, komaj razločevala na polici, nad škrbo pa tri male stopinjice. Kocelj je na glas zavriskal, ko je videl vse to. Z roko se je udaril po čelu, da ga je zabolelo, in si je rekel: »Pa da prej nisem videl tiste škrbice! Pa bi ne bilo treba javkanja in tarnanja. Da sem bil tako neumen in kratkoviden!«

Pa se ni prav nič pomišljal. Z vso silo se je pognal ob steni navzgor in je zgrabil z obema rokama za ostro škrbo. Za tri trenutke je obvisel nad globokim prepadom. A Kocelj se ni bal. Z vso močjo se je dvignil kvišku in je pokleknil na škrbo. Desno nogo je okrenil in že je stal z njo na varni stopinji. Potegnil je še levo nogo za sabo in glej! Bil je rešen, zakaj tu gori je lahko stal in se mu ni bilo treba nič bati. Gledal je okrog sebe in je zapazil nad sabo široko polico, ki je držala ravno v tisto smer, kjer je pričel plezati v skalovje, ko je pobegnil pred Anjo Panjo. Urno se je pognal na tisto polico. Skoraj tekel je po njej in je bil ves razigrane volje. Polica je polagoma držala navzdol in je prenehala ob široki, s snegom napolnjeni

poči, ki je segala prav doli do peščevja. Kocelj je skočil na trdi, zmrzli sneg. Kar sedel je in se je podrsal kakor blisk navzdol. Pač se je prevrgel dvakrat ali trikrat in si je obdrgnil komolce in kolena. A ni se zmenil prav nič za to in se je samo smejal. Na varnem peščevju pa se je pobral s tal. Pogladi si je kolena in komolce in se je nekaj nacmeril. Toda že naslednji trenutek je zavihtel klobuček, da je skoraj šojino pero odletelo, in je zavriskal: »Juhu hopsasa!«

Jankov Kocelj je videl, da je resnično ubežal hudi smrti, ki je bila že prežala nanj in bi bila strašna, joj, tako strašna! Zato pa je bil ves vesel, da bi se kar tri dni vrtel po peščevju in bi samo vriskal. Toda naposled je uvidel, da mu vrtenje in vriskanje prav nič ne pomagata. Zato je sedel na ploščat kamen in je pričel premišljati, kaj bi ukrenil. – »Lepo sem se izmuznil hudi smrti, da nihče tako!« je mislil sam pri sebi. »Pa tudi Anjaro Panjaro sem nasukal, da bo kar pihala, ko me jutri zjutraj ne najde razbitega v prepadu... Nihče drugi me ni rešil kot divja koza, ki ima privezan zvonček okrog vrata. O Bobkov stric, sam bog vam je rekel, da ste privezali divji kozi zvonček okrog vratu. Če si prislužim v mestu deset cekinov pet vam jih odštejem takoj, ker ste ujeli divjo kozo in ste ji privezali zvonček okrog vratu... Oj, Bobkov stric, nikoli vas ne pozabim, četudi bi živel sto let!«

In Kocelj si je drgnil roke in se je zopet pričel smejati. Toda nehot, so mu obvisale oči na strmih, razdrtih snežnikih. S snežnikov pa je že izginjala večerna zarja. Srebrno so se že svetili zasneženi, skalnati vrhovi; v tiho,

ozko dolinico je že stopal mrak... »Noč prihaja – in kam naj grem ponoči?« se je prestrašil Kocelj. »V dolino ne morem, ker ne vem za pot. Še podnevi težko najdem tisto pot v dolino, a kaj šele ponoči! Tukaj nočem spati, ker je premrzlo. Zaspal in prespal bi jutro, in Anjara Panjara me lahko zasači in me pošteno prime za lase. Oh, Anjara Panjara! Obljubil sem bil tam na tisti polici, da bom zaprl Anjaro Panjaro v sršenovo gnezdo, njeno nemarno mačko pa odrl na meh. Obljubil sem tako in greh bi imel, če bi ne izpolnil dane obljube. Saj me je nemara bog rešil samo zaradi tega, ker sem napravil tako pošteno in lepo obljubo. Zato pa moram gledati, da jo pošteno izpolnim, da se ne pregrešim... Še vedno je toliko pameti v moji trdi glavi, da lahko zaprem Anjaro Panjaro v sršenovo gnezdo in oderem njeno nemarno mačko na meh...«

In Kocelj je zdrvel naglo po peščevju navzdol. Po isti poti je šel, po kateri je bežal pred Anjo Panjo. Skozi redki bukovi gozd je šel in je bil brez skrbi, ker je dobro vedel, da je Anja Panja zdaj doma in misli, da Kocelj še vedno sedi na samotni polici sredi strašne in grozne stene. Mračilo se je vedno bolj. Tri zvezdice so se prižigale na visokem nebu; večerni vetrček je že vel med svežimi, rosnimi bukovimi listi. Tišina je dihala vse okrog. Sredi te tišine se je čulo samo votlo bobnenje Save, ki je izvirala v daljavi sredi visoke skale in je padala v silnem slapu v ozko dolinico... Ko je prišel Kocelj do jelovega gozda,

je bila že noč. Noč pa je bila jasna. Tisoč velikih, nemirnih zvezd je plapolalo nad zagorskim svetom. Kocelj je pričel stopati s počasnejšimi koraki, ker je moral paziti, da se ne spotakne ob debele korenine, ki jih je bila polna ozka steza. A ni se ničesar in nikogar bal. Previdno je šel naprej in se ni niti enkrat ustavil.

Dolgo je že hodil, dolgo, dolgo – in Koclju se je zdelo, da hodi že več kot debelo uro. Toda nenadoma je prenehal gozd, in pred Kocljem se je zasvetilo rdeče in silno. Kocelj je obstal med grmovjem in je oprezoval v tisto svetlobo. In je spoznal, da kuri nekdo pred njim na goličavi velik ogenj. Svetloba je bila tako velika, da se je videlo vse okrog po goličavi. In razločno se je videla tudi lesena hišica, ki je stala tam za visokim plotom. In Kocelj je spoznal tisto hišico bilo je domovanje same Anje Panje.

»Nisem zašel na nočni poti in sem prišel tja, kamor sem hotel,« si je dejal Kocelj. »Tu je tista hišica, ki v njej gospodari Anja Panja. Čemu gori na trati tisti veliki ogenj? Pa ne, da bi na njem cvrla Anja Panja siromašnega pritlikavca Brinclja in njegov lepi noseček? Ne bilo bi čudno, ker je pri Anjari Panjari vse mogoče... Kar pogledat bi šel tja k ograji in bi pokukal skozi špranjo, če bi me ne bilo strah. Gotovo zopet stoji na straži tista nemarna mačka, ki jo bom jutri odrl na meh. Pa me lahko ovoha in nažene Anjaro Panjaro za mano. Na, pa bi bil zopet lov na žive in mrtve!«

Kocelj je premagal za trenutek svojo radovednost in se je potuhnil za grmovje. Čepel je tam in se ni upal niti premakniti, ker se je bal črne mačke. Bilo mu je dolgčas, ker je moral tako tiho ždeti v goščavi. Zopet se ga je polotila radovednost. Zato se je pa dvignil in je gledal v rdečo svetlobo, ki se je v njej svetila samotna hišica Anje Panje. »Hm, hopsasa!« je premišljeval nestrpno. »Če se splazim tja do ograje, lahko vidim, kaj počenja Anjara Panjara na trati, in lahko vidim, če resnično cvre pritlikavca Brinclja in njegov nosek... Lahko bi šel pogledat. Do ograje se splazim in samo enkrat pokukam skozi špranjo. Potem pa zbežim nazaj, da me ne zapazi nemarna mačka...«

Pa je Kocelj res šel, ker je bila njegova radovednost prevelika. Počasi, previdno, neslišno se je plazil preko goličave in se je vedno bolj bližal visoki ograji. Že je bil tam in nihče ga ni zapazil in zalotil. Stisnil se je tesno k ograji, da je bil popolnoma v senci. Pokukal je skozi špranjo in potem je gledal na trato in se čudil. Pa je videl tam na trati velik plapolajoč ogenj. Kraj ognja pa je čepela Anja Panja. Dolg raženj je vrtela in je pražila velik kos mesa. Kraj nje pa je sedela črna debela mačka. V ogenj je gledala in si je oblizovala gobček... Kocelj je zavohal duh praženega mesa, in v želodcu ga je kar stisnilo. Sedaj šele se je domislil, da od bridke smrti rajinke stare matere še ni bil ničesar jedel. Zato pa mu je postalo pred očmi kar črno, ko je videl, kako peče Anja Panja

meso ob ognju. Kolena so se mu pošibila od lakote in moral je sesti, ker bi bil sicer omahnil... »O, da bi imel vsaj košček tistega mesa!« je vzdihnil. »Prilegel bi se mi! In lakote bi ne bilo nikjer več... O, teta Anjara Panjara! Če mi daste košček lepe pečenke, pa mi lahko odrežete levo uho ali pa desno... ali pa obe.«

In je še enkrat vzdihnil in je obenem pritisnil dlan na usta, ker se je bal, da bi ne zavpil na glas, ker je bil tako silno lačen. Poželjivo je gledal na tisti kos mesa, ki ga je vrtela Anja Panja na ražnju, in je poželjivo vsrkaval vase prijetni vonj, ki ga je širilo krog in krog pečeno meso. Si-loma se je moral premagovati, da ni splezal preko visoke ograje in skočil pred Anjo Panjo in jo poprosil za košček mesa. Še mar mu ni bilo več črne mačke in še na misel mu ni prišlo, da ga mačka lahko zavoha in izda Anji Panji... »Oj, hopsasa, hopsasa!« je sopel lačni Kocelj. »Teta Anjara Panjara, oglejte se malo in imejte usmiljenje! Lačen sem, da že kar omedlevam. Če mi ne daste koščka mesa, pa umrjem nocoj od lakote, in vi boste imeli mojo smrt na vesti. Ali vas ni prav nič strah greha?«

Anja Panja je vzela meso od ognja in ga je položila na ogromen krožnik. Velik nož je prijela in je pričela razrezovati meso. Tri koščke je vrgla črni mački, ki je trgala z vso slastjo pečeno meso. Tudi Anja Panja je jedla naglo in poželjivo. Jankovemu Koclju pa je bilo vedno huje v srcu in še huje v praznem želodcu, ko je videl, kako jesta Anja Panja in nemarna mačka. Kar zobe je stiskal

in je tolkel z nogami ob zemljo... »Oh, kje je pravica?« je tarnal sam pri sebi. »Jaz sem že ves mršav in lačen, da se lahko vidi skozi mene. Pa nimam niti koščka kruha... Anjara Panjara pa je debela kakor vinski sodček in je sita od jutra do večera. Pa se masti zdaj z lepo pečenko, jaz pa bi bil zadovoljen s koščkom kruha... Saj pravim kje je zdaj, kje je na svetu pravica?«

Anja Panja se je že do sitega najedla, pa tudi črna mačka je bila menda že sita, zakaj zleknila se je kraj ognja in je stisnila debelo glavo med prednje šape. Anja Panja je pustila ogromni, leseni krožnik kraj ognja in se je dvignila. Počasi je odšla v hišico. Toda dolgo se ni tam mudila. Kmalu se je povrnila in v roki je nosila paličico, katere zlati rogljiček se je lesketal v svitu velikega ognja. Anja Panja se je ustavila. Trikrat je zavihtela paličico in je zaklicala trikrat: »Mucika, lepa moja mucika! Vstani!« – Ko je zaklicala tretjič, je skočila debela mačka na noge, košati rep je dvignila in je nasršila črno dlako. Kocelj je razločno videl, kako so se ji svetile oči, ravno tako, kakor da se krešejo žive iskre iz njih. Anja Panja se je zasukala in je stekla naglo okrog ognja, mačka pa z vso silo za njo. A kakor bi trenil, se je Anja Panja ustavila. Strašno je vihtela paličico nad glavo; oči so se ji široko odprle in je godrnjala nerazločne besede.

»Mijav-mijavkc!« je zamijavkala debela mačka in se je postavila na zadnje noge. S prednjimi nogami pa je tako naglo in lepo migala, da je bilo čudno. Gledala je

naravnost na Anjo Panjo in je pihala in je kazala bele, ostre zobe in je mijavkala glasno in zaporedoma: »Mijav – mijavkc...«

»O, glejte!« se je čudil Kocelj za ograjo in je že pozabil na lakoto. »Anjara Panjara čara... Še nikoli nisem videl, kako čarajo čarovnice. Zdaj pa vidim in si bom tudi vse zapomnil. Nemara mi pride nekoč prav. Kdo ve? Nemara postanem tudi jaz nekoč čarovnik... Jankov Kocelj s svojo trdo pametjo pa čarovnik! Hehe.«

Ob tej misli se je Kocelj skoraj na glas zasmejal. A zatisnil si je usta s pestjo in je radovedno gledal, kaj počenja Anja Panja. Anja Panja je pričela zopet divjati okrog ognja; strašno je vihtela paličico in se je skoraj zaganjala v ogenj. Črna mačka se je podila na vso moč za njo in je mijavkala tako strašno, da je bilo Koclja skoraj strah. Že je mislil pobegniti v varno goščavo; toda tedaj se je Anja Panja ustavila. Visoko je dvignila paličico z zlatim rogljičkom in je govorila s svojim piskajočim glasom tako glasno, da se jo je slišalo daleč v prostrani gozd:

Anja Panja
noč preganja;
čire – čare –
tri omare,
skrinja zlata,
zlata vrata,
vse zlato!

Punčka v vasi
spi počasi,
v snu se smeje,
zvezde šteje –
Anja Panja
jo naganja –
punčka – hop!

Anja Panja je utihnila. Povesila je paličico in se je z njo dotaknila plapolajočega ognja. Mačka je tako poskočila, da je preskočila paličico. Telebnila je na tla, a se je hitro pobrala. Okrenila se je k Anji Panji in je pihala in mahala s košatim repom. Anja Panja se je sklonila k njej in jo je pobožala po hrbtu. Pa ji je govorila, da jo je Kocelj prav dobro slišal: »Ti lepa mucika! Dobro si vse napravila in dobro sva čarali. Začarala sem si noge, da bodo hitrejšje kot veter, ki piha nad snežnim Jalovcem in preganja siromašne meglice. Na vas grem zdajle in privedem s sabo lepo punčko. Punčka se bo pa igrala ves dan s tabo, da ti ne bo dolgčas. Punčko pa naučim tako dobro čarati, da bo nekoč še večja čarovnica kot Anja Panja... V hišo se splazim, do posteljice se splazim, punčko pograbim in pribežim z njo semkaj kakor veter...«

»Mijav – mijavkc!« je zamijavkala debela mačka in se je drgnila ob roko Anje Panje. A Anja Panja jo je odrinila nalahko od sebe. Naglo je šla preko trate in je kar izginila v hiši. Toda čez nekoliko trenutkov se je vrnila.

Oblečena je bila v dolg, črn plašč in glavo je imela zavito v črno ruto. Stopila je do mačke, ki se je grela in dremala ob ognju, in ji je rekla: »Zdaj grem v vas po lepo punčko. Čez uro se pa gotovo vrnem. Pa boš gledala lepo punčko, ki se bo sicer nekaj dni cmerila. Pa se bo že privadila mene in tebe in bo vesela in se bo smejala in igrala s teboj, mucika! No, le lepo pridna bodi in lepo straži, da se zver ali pa človek ne prikrade v mojo hišico. Če se kaj zgodi, zamijavkaj trikrat – in slišala te bom in prihitim kakor veter semkaj...«

»Mijav – mijavkc!« je zamijavkala črna mačka. Anja Panja jo je pobožala in je naglo odšla preko trate do ozke lese. Kocelj se je stisnil še tesneje k ograji in se niti dihati ni upal. »O, da me zdajle zasači hopsasa!« je pomislil in zazebló ga je. »To bi mi jih naštela, da jih še šteti ne bi utegnil... A glejte! Že je zaprla in zaklenila lesó. Že gre preko goličave in se niti ne ozre nazaj.

Anja Panja je resnično izginila v temi in črni goščavi, in Kocelj se je globoko oddahnil. Obrnil se je in je kupal skozi špranjo. Ogenj tam na trati je še vedno plapolal; ogromni krožnik z ostanki praženega mesa je še vedno stal kraj ognja. A tudi črna, debela mačka je še sedela kraj ognja in je prežala, kakor da čaka, kdaj se prikaže iz luknjice neoprezna miška. Njene oči so se svetile tako čudno, da se je Koclja polastila skrivna bojazen. »Ne, to ni navadna mačka,« si je mislil. »Tako je nemarna in grda in čudna... Pa če to ni sam bognasvaruj, ki se je

izpremenil v mačko in služi zdaj Anjari Panjari, ker je Anjara Panjara huda čarovnica? Kar z repom bo začela zdaj mačka tolči ob kamen, in iskre se bodo usipale okrog nje, da bo strašno in bo sto škratov zaplesalo okrog nje... Kocelj, beži od tod, da te ne pograbijo zle moči – beži!«

Kocelj se je trikrat pokrižal. Obrnil se je in se pričel počasi in previdno plaziti preko goličave. Potuhnil se je tam v goščavi in je premišljal, kaj bi ukrenil. Začelo ga je zebsti, ker je bila pomladna noč zelo mrzla, in pri pogledu na ogenj, ki je gorel tam ob hišici Anje Panje, ga je stresal mraz še huje. Zato se je stisnil v dve gubi in se je trdo naslonil ob debelo jelko. Toda obenem se je pričela oglašati silna lakota, ki jo je bil potlačil prej za nekaj trenutkov. Spomnil se je koščkov praženega mesa, ki še vedno leže tam na trati, in bilo mu je hudo. »O, da ni tiste nemarne mačke!« je sopel. »Kaj pa če bi bila to resnična mačka, a ne sam bognasvaruj, ki se je čarovnici na ljubo izpremenil v mačko! O, kar skočil bi čez ograjo! Mačko bi pograbil in jo vrgel v ogenj ali bi jo pa na meh odrl, kakor sem bil obljubil. Krožnik bi pograbil in bi pojedel vse meso. Pa bi bil sit in nič več bi me ne grizlo tako hudo v siromašnem želodcu... A kako naj pridem do mesa, ko ga pa straži sam črni bognasvaruj?«

Kocelj je pričel polglasno ječati, ker ga je resnično strašno grizlo v želodcu. Od mraza se je tresel kakor šiba na vodi; oči so mu bile trudne, a zaradi lakote in

mraza ni mogel zaspati. Prepričan je bil, da nocoj gotovo umrje in ne dočaka več belega dneva. Zato pa je sklonil glavo na prsi in je samo še bridko ječal...

»Klop-klop-klop!« se je oglasilo v grmu tik pred njim. Zašumelo je listje; oglasilo se je še enkrat: »Klop-klop-klop!« – Zacvililo je presunljivo, prestrašeno in za trenutek je bilo zopet vse tiho. Toda zopet je prav kraj Koclja zašumelo listje in še naprej je obupno in tenko cvililo. Kocelj je začuden dvignil glavo in je pogledal okrog sebe. V nerazločni svetlobi ognja je zapazil kraj sebe ježa. V gobčku je držal nebogljen miš, ki je nemirno brcala okrog sebe. – »No, no!« si je mislil Kocelj. »Glej ga no – ježka! Tudi on je prišel do pečenke, kakor je prišla Anjara Panjara! Samo jaz moram stradati. Zame ni niti žive koreninice, a kaj šele pražene pečenke! Čakaj, ježek! Tudi ti ne boš hrustal pečenke. Če je nimam jaz, pa je tudi ti ne imej!«

Naglo je iztegnil desnico in je pograbil ježa za vrat. Jež je ostrmel in se je naglo zvil v klopčič. Kocelj se je prav pošteno zbodel ob ostre bodice in je zato izpustil ježa. Pograbila ga je jezica in je zato še manj privoščil ježu pečenko. Zgrabil je miško in je brcnil ježa z nogo, da je živalca prestrašena popustila plen in se je stisnila še bolj v klopčič, da so bodice kar štrlele od nje. Kocelj pa je trdno držal miško v roki. Miška je brcala nemirno okrog sebe in je cvilila in je poizkušala na vso moč, da bi pobegnila... »Mir, mir!« ji je govoril Kocelj. »Čemu

rogoviliš, ko pa ti ni treba? Saj ti nočem ničesar hudega. Smrti sem te rešil, zato mi pa bodi hvaležna in nikar ne rogovili tako! Izpustim te, miška, resnično te izpustim, ker jaz sam vem, kako je hudo, če te drži smrt za vrat. Dvakrat sem že danes poizkusil to. Prvič tam gori na tisti preklicani polici, a drugič poizkušam zdaj, ko me hoče smrt z lakoto pokončati. No, tebe pa izpustim zdaj, da boš zopet vesela. Oh, ko bi ti mogla meni pomagati se iztrgati iz krempljev hude smrti, kakor sem ti zdaj jaz! Pomogla mi boš, resnično mi boš pomogla! A čakaj malo, da se domislim. Trde pameti sem in dosti časa je treba, da mi pride pametna misel v zabito glavo... Počakaj!«

Pa se je vendarle zasvetilo Koclju v glavi. In se je razveselil tako, da je od veselja miško močneje stisnil. Miška je zacvilila od bolečine in je ugriznila Koclja v prst. No, Kocelj se pa v svojem veselju ni zmenil za to. Urno je odpel pas in ga je zadrnil miški okrog tenkega života. Stopil je iz grmovja in se je splazil po vseh štirih preko goličave do visoke ograje. Miško pa je vlekel za sabo na pasu. Previdno je pokukal skozi špranjo. Ogenj je še vedno gorel sredi trate, in tudi črna, debela mačka je še vedno sedela kraj ognja.

»Čakaj me, nemarnost!« je zagodrnjal Kocelj, ko je zagledal mačko. »Zdaj bomo videli, če si ti res sam bog-nasvaruj, ki se je preoblekel v tvojo kožo. Če si resnična mačka, mi pojdeš na limanice; če pa nisi, no, potem pa

nič. Ti ljuba miška! Iz ježevih krempljev sem te rešil. Zdaj mi pa bodi hvaležna in me reši iz krempljev strašne lakote! Ali slišiš, miška? Lepo pridna bodi in se nikar ne ustraši črne hudobe, ki sedi tam ob ognju. Saj te ne bo, prav nič te ne bo. Pod mojim varstvom si zdaj in iz mojega varstva te ne ugrabi niti sam bognasvaruj, pa naj bo še tako grd in črn! Miška, izkaži se zdaj, kakor sem se bil jaz prej tebi izkazal!«

Kocelj je nategnil pas, ki je bila nanj navezana ne-bogljena miška. Miška je stekla po trati, kolikor ji je dopuščal napeti Kocljev pas. Nemirno je tekala sem in tja in je tu in tam prav glasno zacvilila... Črna mačka tam ob ognju je počenila; oči so se ji zasvetile in je gledala naravnost na begajočo miško. Pripravljala se je na skok in je migala neutrudno s košatim repom... »Aha!« je pomislil Kocelj. »To ni bognasvaruj, to je prava mačka. Bognasvaruj ne bo prežal za mišmi, bognasvaruj ima pač že kaj boljšega, da preži nanje... Glej, glej – zdaj se bo vrgla na ubogo miško; zdaj bo tu – in oderem jo resnično na meh, kakor sem bil obljubil...«

Mačka se je pognala naprej in je bila v dveh skokih pri miški. S šapami je zamahnila in je hotela s kremplji zgrabiti miško. A bliskoma je potegnil Kocelj za pas in je izvlekel miško skozi špranjo. Mačka je skočila k ograji; potisnila se je v špranjo in je tam obtičala. Z vso silo se je rinila naprej, da bi se izrinila iz ozke špranje. A tedaj je Kocelj razvezal pas. Miška je poskočila vsa vesela in

je zbežala preko goličave... »Zbogom, miška!« ji je rekel Kocelj. »Dobro se imej, pa ne pozabi name, ki sem te rešil hude smrti!«

Kocelj se je urno obrnil k špranji. Kakor bi trenil, je pograbil debelo mačko za vrat in jo je siloma izvlekel iz špranje... »Ha, ali te imam?« se je zasmel. »Na lep način sem te ulovil, da te na lepši ne bi mogel... O, hudoba! Zdaj je odbila tvoja zadnja urica; nocoj si z Anjaro Panjaro delala poslednjikrat cigu-migu... Na meh te oderem, kakor sem ti obljubil takrat, ko me je Anjara Panjara nagnala na prebito polico. Smilila bi se mi, če bi ne bila tako nemarna in hudobna. Zato se mi pa prav nič ne smiliš in zato te resnično oderem na meh. Saj drugega ne zaslužiš!«

»Mijav – mijavkc!« se je zadržala mačka na vso moč in se je zvijala, da bi ušla iz trde pesti. A Kocelj je iztrgal iz ograje močno desko, jo nastavil mački za vrat in jo je pritisnil k tlom. »Ali boš tiho?« je vzrožil. »Ali misliš, da ne vem, da hočeš poklicati Anjaro Panjaro? Seveda – trikrat moraš zamijavkati, da pride Anjara Panjara hitro kakor veter semkaj. Pa ne bo, za to bo že poskrbela ta močna deščica, za to bo že poskrbel Kocelj, ki te bo odril na meh.«

In Kocelj je še huje z desko pritisnil mačko k tlom. Mačka je nekaj časa obupno brčala z nogami. Toda na posled je onemogla in se ni nič več ganila. Kocelj se je nevšečno namrdnil in je zagodrnjal: »Saj se mi smili

žival – skoraj bi rekel, da se mi smili. Jaz pač nisem za to ustvarjen, da bi ubijal. No, ne rečem, da bi se bal požigati. Saj sem davi še celo rodno bajto zažgal. A za ubijanje nisem. Smili se mi žival in zato je nočem odreti na meh. Obljubil sem pač, pa bom kar eno oko zatisnil pa nemarne mačke ne oderem na meh... A kaj hočem? Moralo je biti tako. Mačka je zdaj mrtva in nihče ne straži domovanja Anjare Panjare. Pa se kar čez ograjo splazim, da pridem do sladke pečenke...«

Kocelj je res splezal na visoko ograjo in je skočil z nje na trato. Urno je stekel do ognja in je pokleknil kraj krožnika. Hlastno je pobiral kos za kosom še tople pečenke in jih je metal v globoke žepe. Ko so bili žepi polni, je zdrvel naglo nazaj do ograje. Preplezal jo je, kakor bi trenil, in je bil zopet onkraj na goličavi. Desko je pritrdil nazaj k ograji, potem pa je pograbil mrtvo mačko za rep. Zdirjal je preko goličave in je vlekel mačko za sabo. – »Hopsasa, oj, hopsasa!« je ponavljal ves vesel. »Zdaj pa je konec moji kruti lakoti – zdaj pa je konec moji hudi smrti... Oj, Koceljček, srečo pa imaš, da nihče tako na svetu...«

Kocelj je došel do goščave in se je zaril vanjo, kjer je bila najbolj gosta. Mrtvo mačko je vrgel v grm, sam je pa sedel na mahovito trato. Iz žepa je potegnil kos praznega mesa in ga je jedel hlastno in poželjivo. Pri tem se mu pa ni ljubilo niti misliti, a kaj še govoriti. In je jedel in jedel, da so ga že čeljusti bolele. A vendar še ni

odnehal, dokler ni pojedel zadnjega kosa. Zdaj pa je bil Kocelj sit. Zato pa se je zleknil po mahu, in usta so se mu kar raztegnila v vesel, zadovoljen posmeh... »No, glejte!« si je rekel. »Čemu je bilo treba

prej, da sem tako javkal in se cmeril? Saj ni bilo vredno. Zdaj sem sit, kakor da bi ravno prihajal s pojedine, ki jo je napravil kralj v deželi Kolovoziji. Pa tudi zebe me nič več, ker sem se tako pošteno najedel... O, Kocelj, da bi se mogel ti v svoji zabiti glavi izmisliti kaj takega! Saj res – zdi se mi, da mi je vendarle že enkrat začela pamet cveteti v glavi. Vedem se prav pošteno in pretkano, da mi ni kaj reči.«

In Kocelj se je smejal in je bil razigrane in radostne volje. Po kolenih se je tolkel in se je smejal, samo smejal s prikritim smehom...

Drugi del

Zvezde so brlele po prostranem nebu. Bile so vedno svetlejšje in so se vedno bolj gostile. Najlepša pa je bila rimska cesta. Kakor belo mleko se je razlivala od gore do gore in se kakor bela cesta spenjala od snežnika do snežnika.

Jankov Kocelj ni spal in tudi sanjal ni. Zleknjen je ležal na mahoviti trati in je gledal skozi goščavo na svetlo nebo, kjer se je belila širna rimska cesta. »Saj se nemara res vozijo po tisti cesti sami angeli,« je premišljal. »Saj če bi se ne vozili, bi pač ne bilo tiste lepe ceste na nebu. Čemu pa je cesta, če ne za to, da se vozimo po njej?

Bog ve, če je gor tudi moja siromašna rajnka stara mati? O, gotovo je! Na zlatem vozu sedi in gleda skoraj gotovo name. In ji je mogoče še celo hudo zaradi mene. Nemara se pa jezi name, ker sem zažgal našo bajto? Skoraj gotovo pravi, da sem naredil prav, ker sem zažgal bajto. Se je vsaj krivogledi in krivonogi stric iz Podkuž enkrat prav pošteno raztogotil. In divji birič je nemara iz same jeze prelomil krivo sabljo na dvojce. Pa me zdaj

vsepovsod iščejo, da bi me pograbili. Pa ne vedo, da ležim, v Planici na trati in da sem sit najslajše pečenke...«

Kocelj se je posmejal, a takoj se je zresnil, ker se je domislil Anje Panje. Nevšečno se je namrdnil in je cepetnil z nogo. »Oh, Anjara Panjara!« je zagodrnjal. »Ta se repenči nad mano in se bo nocoj še bolj repenčila, ko pride domov, a ne bo nikjer več našla svoje lepe mucike. Nad Brincljem se bo znesla in nad njegovim noskom. Saj mora imeti siromašnega Brinclja nekje zaprtega. Umorila ga ni in tudi lepega noska mu ni odrezala. Kam neki je šla Anjara Panjara? Dejala je, da gre na vas in prinese s sabo punčko, da se bo imela njena nemarna mačka s kom igrati. No, mačke ni več tam v grmu leži. Na meh je že nočem odreti, ker je prenemarna. Naj jo požre jastreb, če hoče! – A radoveden sem, kakšno punčko bo privedla Anjara Panjara na svoje domovanje? Ali je tiista punčka samo za igračo? Pa če je mislila res na živo deklico? Ojoj, po živo deklico je šla. Na vasi jo ukrade in jo privede semkaj. Saj je rekla, da jo bo učila čaranja in bo čez nekaj let še hujša čarovnica, kot je ona.«

Jankov Kocelj je skočil na noge, ko se je domislil vsega tega. Prestrašil se je, da so se mu lasje naježili. Stisnil je pest, in silna jezica mu je vstajala v srcu. »Zdaj je prišla Anjara Panjara v vas,« je preudarjal. »Psi strahovito lajajo, ker se boje čarovnice. Za vogal se stiskajo, repke povešajo med noge in cviliijo, ker je prišla čarovnica na vas. Anja Panja pa se ne zmeni za pse in tudi za mačke

ne, ki skačejo in mijavkajo po strehah. Anja Panja stopi naravnost v hišo; v izbo stopi in k posteljici, kjer spi majhna, sirotna deklica. Anja Panja pograbi deklico in izgine kot blisk iz hiše. Iz vasi beži, psi lajajo za njo, mačke mijavkajo za njo. Anja Panja pa je že v gozdu blizu svojega domovanja. Sirotno deklico nosi na rokah, sirotna deklica pa joče in joče, da bi se je trdi kamen usmilil. A Anjari Panjari se ne smili sirotna deklica. Strašni so tvoji grehi, Anja Panja! Čas je že, da te pošteno zaprem v sršenovo gnezdo, kakor sem ti bil obljubil na tisti polici. Nad nemarno mačko sem se že znesel. A zdaj si ti na vrsti! Samo še do jutra počakaj!«

Kocelj je bil resnično jezen, da je nazadnje prišel kar z zobmi škripati. Nemirno je stopical z noge na nogo in je godel in sopel, da se je nazadnje skoraj samega sebe bal. Začelo ga je zebsti, kar ga je še bolj razhudilo. Pihal je v dlani, si drgnil roke, si zapenjal suknjič – a vendar ni mogel pregnati hudega mraza. Stisnil se je k jelki, ker je mislil, da ga bo drevo ogrelo. A jelka je bila mrzla. »Nocoj me pa hoče mraz resnično ugonobiti,« je zlovoljen zagodrnjal. »Kar dalje se splazim v goščavo in si v varnem kotičku zakurim ogenj, da ne zmrznem do jutra. Hvala bogu, da sem vzel vžigalice s sabo, preden sem pobegnil iz goreče bajte...«

»Uhu... uhu,« se je oglasilo nad njim pod vrhom visoke jelke. Strahotno se je oglasilo, a Kocelj se ni prestrašil. Z roko je zamahnil in je dejal: »Le deri se, nevšečna sova! Ali misliš, da se te bojim?«

»Uhu... uhu,« je skovikala sova na visokem drevesu. Daleč po gluhem gozdu se je razlegal njen glas. Kocelj se pa ni zmenil za to strahotno skovikanje, ampak se je obrnil in se je že prišel plaziti skozi goščavo. A naglo se je ustavil in je prisluhnil. Sova je bila utihnila in je vzplahutala nekam daleč v črno noč. Koclju se je zazdelo, da je zaslišal otroški jok, ki je prihajal nekje sem od desne strani. In je poslušal in poslušal pa je zopet zaslišal tisti otroški jok. Kocelj se je zganil in bliskoma mu je šinila v glavo misel: »Anjara Panjara prihaja z malo deklico, ki jo je bila ugrabila na vasi. Kaj naj storim, da bo prav zame in za sirotno deklico?«

Kocelj se ni obotavljal, ampak se je rinil naglo skozi grmovje. Dospel je do golišave in se je tam potuhnil. Ogenj za ograjo je že pojema, a vendar je bil še tako svetel, da je medlo razsvetljeval bližnjo okolico. In v tej svetlobi je Kocelj zagledal Anjo Panjo. Hitro je šla preko golišave; na rokah je nosila nekaj težkega, ki je jokalo in tarnalo na ves glas. Že je prišla Anja Panja do lese; odprla jo je in je kar izginila za ograjo. Kocelj je slišal še enkrat obupni otroški jok potem pa je bilo vse tiho...

Kocelj je zasopel in je glasno vzkliknil: »Oj, hudoba je resnično ugrabila siromašnega otroka... O, da bi jo že imel v sršenovem gnezdu! S kolom bi drezel v tisto gnezdo, da bi bili sršeni divji in bi pikali hudobo.«

Kocelj je utihnil, zakaj zaslišal je Anjo Panjo, ki je stopila na trato in je zaklicala na ves glas v samotno

noč: »Mucika, oj, mucika!« – Kocelj se je posmejal, ko je slišal, kako Anja Panja kliče svojo mačko. – »O, le kliči jo!« je govoril. »Do sodnega dne jo lahko kličeš in čakaš, kdaj se ti bo oglasila. Spravljena je tvoja mačka, lepo je spravljena, da nobena nemarna mačka ne tako...«

Anja Panja je stopila skozi lesa na goličavo in je vpila na ves glas: »Mucika, oj! Kam si se skrila, kam si pobegnila? Ali ti nisem rekla, da lepo straži moje domovanje? Ali mi greš hitro domov?«

»Saj je že doma!« je zašepetal Kocelj. »V peklu je že, kjer je njen pravi dom. Tja jo pojdi iskat, Anjara Panjara!«

»Mucika, oj, mucika!« je vpila Anja Panja, da je kar piskalo skozi gluhi gozd. A ker ni bilo mačke od nikoder, je pričela tarnati in jadikovati, da jo je Kocelj prav dobro slišal: »Ti grda mucika! Ali sem te tako učila? Nemarnica, samo še pridi domov! Z roko te bom, s kladivom te bom, z metlico te bom, da boš imela zadosti!«

In je še nekaj časa vpila in klicala. Ko pa mačke le ni bilo od nikoder, se je obrnila in je odšla vsa nevoljna v hišico. Kocelj je počakal še nekaj časa in se je potihoma smejal v pest. – »Dobro sem te nocoj nasukal!« je govoril. »Pa še na misel ji ne pride, da je samo Kocelj izmaknil mačko in jo poslal tja, kamor spada. Še tega ni zapazila, da sem ji vzel pet kosov pečenke. Pa še pravijo, da je Anjara Panjara velika čarovnica. O, še večji čarovnik sem pa jaz, ki sem tako lepo prekanil čarovnico...«

Smejal se je sam sebi in se je tolkel po kolenih. Ogenj onkraj ograje je ugasnil, črna tema se je razgrnila krog in krog. »Br,« je streslo Koclja in ga je zazebló prav do pet. »Zdaj pa je že čas, da grem in si zakurim svoj ogenj. Ves sem že premražen. Anjara Panjara je šla spat; zdaj sem lahko vso noč brez skrbi...«

Res se je napotil v goščavo. Prišel je na ozko trato in je zagledal tam v nerazločnem svitu brlečih zvezd visoko skalo, ki je stala tik za trato. Kocelj se je razveselil, ko jo je zagledal. V gozdu si je nabral suhljadi, ki jo je ležalo tam na kupe. Nametal jo je za skalo in je napravil velik ogenj. Sedel je kraj njega in se je grel. Prijetna gorkota se mu je razlila po otrplih udih. Žvižgal si je polglasno in je dajal vedno in vedno novega dračja na plapolajoči ogenj. Naslonil se je na skalo, ki je bila vsa z mahom porasla, gledal je v visoki plamen in je pričel premišljati. Vsi čudni in hudi dogodki prejšnjega dne so mu stopili pred oči. Kocelj se je čudil in skoraj ni mogel verjeti, da je resnično doživel vse to. Zmajeval je z glavo in je strmél v plapolajoči ogenj. Pozno je že moralo biti, zakaj zvezde so se že nagibale v polnoč in so bile že precej nizko. Koclja se je loteval zaspanec. Nič več ni mogel razločno misliti; misli so se mu mešale in glava mu je že trikrat zdrknila na prsi. Velik šop dračja je še vrgel na ogenj. Tesneje si je zapel suknjič, potem pa je prislonil glavo k skali in zaspal...

Sredi najlepšega spanja in sredi najlepših sanj ga je pričelo zebsti, da je šklepetnil z zobmi in se je mahoma

prebudil. Začuden se je ozrl okrog sebe in v prvih trenutkih niti vedel ni, kje je pravzaprav. In je gledal in strmел. Prižigal se je ravno prvi dnevni svit nad širnim zagorskim svetom. Tam na zahodu, ravno nad snežno Ponco so se svetile v medlem svitu še tri zakasnele zvezde; a vse drugo nebo je bilo prazno in je strmelo s svojo temno sivo barvo na divji zagorski svet... Kocelj je poskočil na noge in se je tresel od silnega mraza, ki je vel strupeno vseokrog. Drgnil si je zaspane oči, da bi preganjal iz njih težki zaspanec in bi se popolnoma zavedel. No, naposled je počenil k ugaslemu ognju in je razgrebel pepel, da bi videl, če je ostalo še kaj žerjavice. Na dnu pepela je resnično še tlelo in Kocelj se je razveselil. Naglo je nametal dračja na žerjavico in jo razpihal, da je kmalu šinil visok plamen skozi dračje. Kocelj je kar legel kraj ognja in mu pokazal hrbet. Ko si je segrel hrbet, se je okrenil z licem proti ognju in tedaj se je popolnoma zavedel... »Hej!« je dejal. »Prav pošteno sem prespal vso noč, da bi je bolje ne bil mogel. Sam bog ve, kaj se mi je sanjalo? Ničesar ne vem in sem sproti pozabil, ker sem tako lepo spal... Dan se dela; zato pa moram malo premisliti, kaj naj ukrenem danes. Včeraj sem bil Anjari Panjari obljubil, da jo zaprem v sršenovo gnezdo. Če ne izpolnim obljube, ne bom mož beseda. Zato pa moram zapreti Anjaro Panjaro v sršenovo gnezdo; če v sršenovo ne, pa vsaj v osje... Premisli malo, kako boš napravil vse to, Kocelj!«

In Kocelj je res premišljal ob gorkem ognju in je napel na vso moč svojo pamet: »Anjara Panjara bo zgodaj vstala. Saj mi je bila včeraj obljubila, da pride gledat v tisti strašni prepad, nad katerim sem bil jaz včeraj zajet. Mene pride gledat, kako ležim razbit v prepadu in mi jastrebi vrešč, smrtno pesem... Pa pojde Anjara Panjara resnično v prepad, jaz pa pojdem v njeno hišico, kjer ni več nevarnosti, odkar nemarne mačke ni tam. Gledala bo Anjara Panjara in me bo iskala v prepadu. Jaz bom pa gledal po njeni hišici in bom iskal siromašnega Brinceljčka. Pa sem radoveden, ali bo Anjara Panjara prej našla mene ali pa bom jaz prej našel Brinceljčka.«

Kocelj se je smejal in si je drgnil roke. Prav lepo se je bil že ves ogrel in je bil zato dobre volje. A vedel je, da mora takoj na prežo, da ne zamudi pravega trenutka. Še enkrat si je pogrel roke ob plapolajočem ognju, nato pa se je splazil v goščavo. Previdno in oprezno je šel naprej in se je ustavil šele ob goličavi. Ozrl se je na samotno hišico, ki je počivala mirno v jutranjem mraku.

»Prezgodaj sem prišel,« je zagodrnjal Kocelj in se je potuhnil v gost grm. »Pa saj je prav, da sem prišel prezgodaj. Vsaj ničesar nisem zamudil. Anjara Panjara gotovo še spi pa tudi tisti otrok še spi, ki ga je bila sinoči Anjara Panjara prinesla s sabo iz vasi. Samo Brinceljček ne spi; lepi nosek poveša nekje – seveda, če mu ga Anjara Panjara že ni odrezala – hopsasa! Treba mu bo poiskati v gozdu smrekov storž, da mu ga pritisnem namesto njega v obraz... Škoda bi bilo tistega noska. Saj kaj naj zdaj kažem, v mestu in s čim naj si služim rumene cekine, če pa ga Brinceljček nima več? – Ne daj, ljubi bog, da je Brinceljček prišel ob nosek!«

Vedno bolj se je svetlikal dan po zagorskem svetu. Zapihal je od nekod s strmih snežišč leden veter. Drevje in grmovje se je pričelo gibati in mrzla rosa se je usipala s tihim žuborenjem z zelenih, svežih listov. Tam v ozadju se je že zasvetil silni Jalovčev vrh v modrikasti luči; ki pa je hitro izginila in na njeno mesto se je razlila čudovita, živa svetloba, podobna ogromnemu rdečemu plamenu, ki je lizal naglo okrog sebe, dokler niso vseokrog

goreli vsi zasneženi vrhovi kakor velikanske plamenice. Tisti ogenj se je širil vedno bolj ob skalah navzdol; do polovice snežnikov je prišel in je tedaj ugasnil. Tisti trenutek pa je pogledalo izza škrbastih gor sonce in se je zasmajalo zagorski dolini...

Tedaj je pa tudi zaškripala lesa tam ob visoki ograji. Kocelj se je zdrznil in je iztegnil vrat. Pa je zagledal Anjo Panjo, ki je bila ravno stopila na goličavo. Na vse strani se je ozrla in je potem zaklicala na glas: »Mucika, oj, mucika! Kje si? Povej mi vendar, kje si? Že vso noč se potepaš za miškami po gozdu. Ali ti ni prav nič mrtvoj dom? Čakaj me, ti hudobna mucika! Trnjev motvoz te že čaka doma, kladivo te že čaka doma in še marsikaj drugega... Ali me slišiš?«

Jankov Kocelj je momljal kakor medved v grmu. Govoril je pa takole: »O, le kliči nemarno mačko! Lahko jo bičaš s trnjem, z nožem jo lahko tepeš in jo lahko navežeš na žareč konopec. Nemarna mačka te pač ne bo nikoli več slišala. Predobro se ji zdaj godi; saj lovi in žre same pečene miši in podgane v peklu.«

In je Anja Panja še nekaj javkala, česar pa Kocelj ni razumel. Počasi se je okrenila in je šla preko goličave. Potem pa je izginila doli v gluhem gozdu. In še dolgo jo je Kocelj slišal, ko je vpila po gozdu. Pri vsakem desetem koraku se je Anja Panja ustavila in je zaklicala, da se je razlegalo daleč v prostrani gozd: »Mucika, oj, mucika!« No, nazadnje je utihnilo tudi njeno vpitje nekje v daljavi – in tišina se je zopet razprostrla krog in krog...

Jankov Kocelj se je v grmu vzravnal. Še enkrat se je pazno ozrl okrog sebe in se je posmejal. »Zdaj je čas, pravi čas! Zdaj bomo videli, če je nazadnje vendarle zares zacvetela moja pamet, kakor sem se bil včeraj nekaj hvalisal... Bomo videli – hehe, bomo videli... Zato pa le poskoči, Kocelj, ker se strašno mudi! Ne odlašaj in samo misli, da se ti je po letih čakanja naposled le oglasila pamet... Poskoči, Kocelj, poskoči!«

Kocelj je zares skočil iz grma in je drvel na vso sapo preko goličave. Ustavil se je šele pri ograji in je splezal nanjo kakor mačka. Z ograje pa je skočil na trato in je stekel do hišice. Zgrabil je za kljuko in je hotel odpreti hišne duri. Toda duri so bile trdno zaprte... »Zaklenila jih je hudoba,« je Kocelj nevšečno zasopel. »O, ker ne stoji nemarna mačka na straži, je pa zaklenila duri; čarovnica jih je zaklenila zanalašč zato, da ne morem noter... Mudi se, mudi! Pa kako naj napravim, da pridem v hišico? Kako naj napravim – ovbe!«

Obupano je gledal Kocelj po durih in je že mislil, da ne bo mogel nikoli odpreti vrat. Tedaj pa mu je pogled obvisel na močnem železnem zapahu, ki je bil visoko tam gori na durih. Kocelj se ni pomišljal; pognal se je kvišku in je napel vse svoje moči, da je odrinil zapah v stran. Potem je pritisnil na kljuko in glej – duri so se odprle in niso niti malce zaškripale... Kocelj se je razveselil, da je kar poskočil. Naglo je smuknil v svetlo vežo in se je oziral okrog sebe. Na levi je zagledal črna vrata;

Kocelj se jim je približal in jih je odprl. Stopil je v prostorno izbo in tam ni videl nič drugega nego razmetano posteljo, visoko mizo in ogromno skrinjo, ki je stala tik ob steni.

»Aha, to je izba, kjer spi Anjara Panjara,« si je mislil Kocelj. »Hm – nič poštenega ni tukaj. Pa sem že domneval, da se tu blesti samo zlato, ker je Anjara Panjara čarovnica in si lahko pričara zlata, kolikor si ga le hoče. Pa nič in nič... A tu ni Brincelja in tudi siromašne deklice ni nikjer. Kam ju je skrila Anjara Panjara, kam? O, glej – tam so druga vrata. Za temi vratmi pa sta najbrž zaprta Brincelj in siromašna deklica iz vasi. Pogledajmo!«

Kocelj je stopil k vratom in jih je poizkušal odpreti. A vrata so bila močno zaklenjena, in Kocelj se je zaman trudil, da bi jih odprl. In Kocelj je tudi uvidel, da jih ne odpre, pa četudi bi se trudil sto dolgih let. To ga je pa razjezilo tako, da je že hotel s hrbtom butniti ob vrata. Toda premislil se je in je potlačil jezico. Pričel je klicati, najprej tiho, potem pa vedno glasneje: »Brincelj – Brincelj! Ali me slišiš? Ali me slišiš? – Brincelj!«

A nihče mu ni odgovoril in nič se ni zganilo za zaklenjenimi durmi. Kocelj je zmigal z rameni in si je rekel: »Nikogar ni tu notri. Saj če bi bil Brincelj notri, bi se mi takoj oglasil. Pa ga ni... Sam bog ve, kam ga je zaprla Anjara Panjara? Ne rekel bi dvakrat, da ga ni zaprla v samo črno klet... Pa grem pogledat tja dol in ga rešim, ker se mi smili. A še bolj se mi smili njegov lepi noseček, s

katerim si bom služil v mestu cekinov na peharje... Zato pa ga moram rešiti.«

In je odšel nazaj v vežo in je stopil po strmih stopnicah v klet. Tema je bila tam doli, da se ni videlo ničesar. Kocelj je tipal ob zidu, in ko se mu je zdelo, da je sredi kleti, je glasno zavpil: »Brincelj, Brincelj! Ali me slišiš?«

Od nekod se je oglasilo prikrito javkanje in prasnilo je nekje ob zid, kakor da hoče nekdo siloma razpraskati kamnito steno... Kocelj je poslušal in je stopil tri korake naprej. – »Ali si ti, Brincelj?« je vprašal. »Daj, oglosi se mi, da bom vedel!«

Pa se je pritlikavec Brincelj res oglosil od nekod z jokavim, komaj slišnim glasom: »Jaz sem, jaz... Pa kdo me kliče jojmene, kdo me kliče?«

A Kocelj ni odgovoril, ampak je vžgal vžigalico in je svetil okrog sebe. Tik pred sabo je zagledal kamnita vrata, ki so bila močno zapahnjena z debelim zapahom. In Kocelj se je domislil, da je nemara Brincelj zaprt za temi durmi. Z vso močjo se je uprl v zapah in ga je odrinil. Nato pa je z vso silo odprl vrata in je stopil čez prag. Vžgal je drugo vžigalico in je pogledal okrog, da bi zagledal pritlikavca Brinclja. Pa ga je tudi resnično zagledal.

Pritlikavec Brincelj je čepel tam v kotu na mokri zemlji in se je tresel po vsem životu od mrazu in strahu. Kocelj je stopil tik do njega in mu je velel: »Brincelj, vstani! Mudi se, strašno mudi... Zato ti pa rečem, da vstani takoj, če hočeš varno zbežati iz ječe.« Pritlikavec

Brincelj je spoznal Koclja po glasu. Naglo je šinil na noge in se je oprijel Koclja okrog vrata. – »Reši me, ljubi Koceljček! Ojojmene, iz grozne ječe me reši! In košček kruhka mi daj, da se potolaži moj želodček... Sam bog ve, kdaj sem zadnjikrat jedel... Usmili se, Koceljček! Če se že mene nočeš usmiliti, pa se usmili vsaj mojega lepega noska! Siromak – povetil se je že, hudo povetil...«

Kocelj mu ni hotel ničesar odgovoriti, ker je dobro vedel, da ne sme zamujati časa. Pograbil je Brinclja za roko in ga je vlekel iz kleti. Zaprl je duri za sabo, vžigalico je vžgal in je porinil zapah nazaj. Nato pa je prijel Brinclja zopet za roko in ga je vodil naglo po stopnicah navzgor. Pritlikavec ni zinil nobene besedice več, ampak je ječal, samo ječal in povešal svoj dolgi, šilasti nos. Prišla sta v vežo, in Kocelj je skočil v izbo. Na mizi tam je ležal velik hleb rženega kruha, in Kocelj je odrezal debel kos od njega. Šel je nazaj v vežo in je dal pritlikavcu kruh pa ga je spet pograbil za roko. – »Hitro, hitro!« je rekel. »Anjara Panjara se vrne vsak trenutek... Zato pa hitro!«

In bežala sta iz hišice, preko trate sta bežala in sta prišla do ograje. Kocelj je potisnil Brinclja vrh ograje in je tudi sam splezal tja gor. Ker se Brincelj ni upal skočiti na trato, ga je prijel Kocelj za ovratnik in ga je spustil navzdol. Pritlikavec Brincelj je telebnil na trato; toda urno se je pobral in je tekel na vso sapo preko goličave proti gozdu. »Hej, Brinceljček!« je zaklical Kocelj za

njim. »Teci, teci naravnost v goščavo! Tam gori lep ogenj in tam se lahko lepo ogreješ. Pa me tamkaj počakaj! Ali si slišal?«

Pritlikavec Brincelj je bežal proti goščavi. Ničesar ni odgovoril in je samo mahal z velikim kosom kruha in skakal, samo skakal...

»No, hopsasa!« – si je mislil Kocelj, ko se je vračal preko trate do hišice. »Pa sem ga le rešil iz ječe. In prav sem storil. Saj je tudi on mene lani rešil iz Vitrančeve ječe. Pa tudi že zaradi njegovega noska sem ga moral rešiti, ker si bom v mestu z noskom služil polne klobuke cekinov... Seveda, najbolje bi bilo, da bi tudi jaz pobegnil za njim. Pa nočem. Že zaradi tiste siromašne deklice nočem, ki jo je bila Anjara Panjara sinoči ukradla. Pa tudi zaradi svoje obljube moram ostati. Ali nisem obljubil, da bom Anjaro Panjaro zaprl v sršenovo gnezdo? Zato pa moram počakati nanjo v njeni hišici. Saj se je ne bojim, ako ne vihti svoje čarovniške paličice. Skril se bom in potuhnil v njeni hišici in počakal, kako in kaj bo.«

Kocelj se je glasno posmejal in je stopil v hišico. Šel je naravnost v izbo in je poslušal ob vratih sosedne izbice. A nič se ni ganilo. Kocelj se je čudil: »Saj vem, da je tista deklica zaprta tu notri. Pa se ne gane in niti ne sliši, če jo pokličem. Nemara tako trdno spi, da ne čuje mojega glasu... No, pa počakam in se prej dogovorim z Anjaro Panjaro in jo zaprem v sršenovo gnezdo... Glejte, glejte tistole skrinjo! Človek bi kar pogledal vanjo...«

Stopil je k skrinji in je dvignil pokrov. Ostrmel je, da je kar roke sklenil. Skrinja je bila polna perila in obleke; vrhu perila pa je ležala tista paličica, ki je imela zlat rogljiček in je z njo Anja Panja čarala... Kocelj se je zavzel še bolj in je segel po paličici. Vzel jo je iz skrinje in jo je ogledoval od vseh strani. – »Paličica, paličica!« je govoril. »Pa te imam, resnično te imam. Že dvakrat sem te držal, a zdaj te držim tretjič. A zdaj te gotovo vzamem. Paličica, ti moja paličica! Zdaj si moja, in Anjara Panjara ne bo nič več čarala s tabo.«

Še je gledal paličico in se ji čudil. A tedaj je naglo odskočil in se je prestrašil, zakaj zaslišal je glas Anje Panje, ki je klicala tam zunaj: »Mucika, hoho, mucika! Ali se še vedno nisi najedla mišk v gozdu? – Čakaj me, čakaj! Ko se priklatiš domov, te pograbim in te za rep obesim na prvo drevo ali pa ti porežem vse krempljčke in ti izrujem vse zobke.«

Glas Anje Panje je bil srdit, da je kar piskal in žvižgal. Kocelj se je prestrašil tistega glasu. Urno je potisnil paličico z zlatim rogljičkom pod jopič. Skrinjo je zaprl in je oprezno odhitel po veži do stopnic, ki so držale v klet. A komaj je bil tam doli, že je odprla Anja Panja hišne duri. Na pragu je obstala in se je na glas čudila, da jo je Kocelj prav dobro slišal. Govorila je takole: »O, glejte, kako sem pametna! Hišne duri sem pozabila zapreti. Pa vse to samo iz skrbi zaradi nesrečne mačke. O, da mi le kmalu pride domov! Pa bo že čez uro brez krempljčkov in brez zobkov.«

Godrnjaje je šla Anja Panja skozi vežo in je stopila v izbo. Kocelj pa se je stiskal pod stopnicami ob zid in tesno mu je bilo v srcu. – »Oj, hopsasa!« je mislil. »Če zdaj odpre skrinjo in pogreši paličico, bo groza v tej hišici...« je mislil. »Saj je že tako strašno razdražena, ker me je zaman iskala v prepadu. Kocelj, Kocelj! Sam si prilezel v past. Zdaj pa glej, da se varno izmuzneš iz pasti, ker Anjara Panjara te zadavi, če te zasači tukaj...«

Kocelj je že hotel šiniti po stopnicah navzgor in zbežati iz hišice. A tedaj je zaslišal stopinje Anje Panje, ki je prišla iz izbe. Po veži je šla in se je bližala naravnost stopnicam. In Kocelj je razločno slišal, kako je govorila: »Hm, nesrečen dan je danes zame. Ali je nemara petek? Oh, glejte! Nesreča za nesrečo! Najprej mi pobegne mucika in se noče vrniti. Potem se že razveselim, da zagledam v prepadu mrtvega in razbitega tistega nepridiprava, ki mu je Jankov Kocelj ime. Pa ga ni nikjer. Jastrebi ga niso požrli, pa tudi noč ga ni vzela. Pobegnili je nepridiprav – pa ga išči zdaj, če veš, kam se je skril... Svojo jezo moram stresti vsaj nad bedastim pritlikavcem. Nos mu odrežem danes, jutri roke, pojutrišnjem pa mu odsekam glavo...«

Anja Panja je pričela stopati po stopnicah navzdol. Ko jo je Kocelj zaslišal, se je naglo zaprašil po kleti in se ni ustavil prej, dokler ni prišel do zida, ki mu je zastavil pot. Počeni je in se je stisnil v kot.

Tam je čepel in je čakal, kdaj se prikaže Anja Panja. Tesno je stiskal k sebi paličico z zlatim rogljičkom in je

govoril sem sebi: »Paličica, ljuba paličica! Nič več te ne bo vihtela Anjara Panjara v svojih grdih rokah. Nič več ne bo s tabo nemarno čarala in delala grehov. Moja si, paličica in moja ostaneš! Saj jaz ne bom čaral s tabo, ker me je strah in se bojim hudobca, ki pride nekoč pome, če bom kaj preveč čaral... Anjara Panjara gre zdaj k Brinclju, da mu odreže lepi nosek. Pa ga ne bo! In Anjara Panjara bo zarjula, ko bo zagledala ječo prazno...«

Anja Panja je že dospela v klet. Na zadnji stopnici se je ustavila in je prižgala debelo lojevko. Potem pa je stopala počasi po mokri zemlji in se je vedno bolj bližala durim, za katerimi je bil zaprt pritlikavec Brinclj. Razločno jo je Kocelj videl, kako je šla s trdimi koraki skozi klet. Bila je debela in okrogla kakor vinski sodček. Njeni lasje so bili vsi razkuštrani in mokri od jutranje rose. Brez slamnika je bila in oblečena v pisano obleko. – Kocelj je gledal za njo in se niti dihati ni upal. – »Glej jo! Kako srdito hodi,« si je mislil. »Kocelj, zdaj pa samo glej, da ji ne prideš pred oči! Dvakrat si včeraj ubežal smrti. Danes pa ne ubežiš, če te pograbi Anjara Panjara... Zato pa glej, da ji ubežiš! A kako naj ubežim? Skoraj bi rekel, da je vsak beg nemogoč. V past sem zalezel in iz te pasti se bom težko rešil... Kako naj ubežim?«

Anja Panja se je že bližala durim. Kocelj pa je napenjal pamet, da mu je znoj lil s čela. Anja Panja je že odrinila zapah in je že prijela za železno kljuko. Še se je obotavljala tri trenutke na pragu. Toda nenadoma je pritislila kljuko, stopila čez prag in je zaprla duri za sabo...

Tedaj pa je skočil Kocelj na noge. Z roko se je udaril po čelu in je zdrvel naprej. – »Hopsasa!« je zavrisnil in je bil že pri durih. Kakor bi trenil, je porinil zapah nazaj – in Anja Panja je bila zaprta...

»Ti glavica moja, ti brihtna glavica moja!« se je smejal Kocelj sam pri sebi. Zaradi moje bistre glavice je Anjara Panjara zdaj zaprta tu v črni kleti. Pa naj le pride iz nje, če more! Pa mi recite še kaj – in pogovorili se bomo zaradi moje pameti vse drugače, kakor smo včeraj govorili!«

Še enkrat se je Kocelj posmejal v pest, potem pa je pritisnil uho k durim. Zaslišal je, da je pričela Anja Panja vreščati v kleti. Radoveden je bil, kaj vse bo govorila, ko pritlikavca Brinclja nič več ne najde v kleti. Pa je poslušal in je slišal vse besede, ki jih je govorila Anja Panja. – »Križ božji!« se je čudila in vreščala Anja Panja v kleti. »Kam je izginil nesrečni pritlikavec? Ali se je pogreznil v zemljo? Ali se je zanalašč zakopal v prst, ker ga je strah... Hej, Brincelj, Brinceljček! Nikar se me ne boj! Kruhka in vodice sem ti prinesla... Pridi, Brinceljček! Ničesar ti ne storim.«

Nekaj časa je bilo vse tiho. Samo Kocelj se je hihital pred durmi in je sam pri sebi odgovarjal Anji Panji: »Čemu iščete Brinceljčka, ko pa vam ni treba? Tudi vašega kruhka Brinceljček ne potrebuje. Sedaj se vam smeje zato, ker vam je tako lepo ubežal, teta Anjara Panjara!«

»Brincelj, hoj, Brinceljček!« je vpila za durmi Anja Panja in je menda iskala pod prstjo, da bi našla pritlikavca. Seveda, ves njen trud je bil zaman – pritlikavec je bil izginil, kakor da ga je vzela sama črna noč. Anja Panja se je raztogotila, da je s petami tolkla ob zemljo... »Nesreča, jojmene, že tretja nesreča danes! O, jezica, ti moja strašna jezica! Nad kom se hočeš danes znositi, nad kom, te vprašam? Samo še tista punčka je ostala v moji hiši, tista punčka, ki sem jo sinoči prinesla s sabo. In nad tisto punčko se znosiš zdaj, ti strašna jezica, ker ni nikogar drugega pri rokah. Potem pa bomo čarali, tako dolgo čarali, da zavohamo muciko in nepridiprava in pritlikavca. Pa pojdimo za njimi, da jih ulovimo. In gorje jim bo! Najprej pa pojdiva k punčki, ti moja strašna jezica!«

Anja Panja je stopila k durim. Prijela je za kljuko in je hotela odpreti duri. A zaman. »No, kaj pa je to?« je zapiskala v silni togoti. »Zakaj se nočejo duri odpreti? Ali se je nemara kljuka zaskočila? Pa se ni – saj se da prav lepo odpirati in zapirati... Pa kaj je vendar danes tem durim?«

Z vso togoto in silo se je upirala Anja Panja, da ji je znoj curkoma tekel po obrazu. A ves njen trud je bil zaman – duri vendarle ni mogla odpreti. In je pihala od togote in je piskala, da je bilo joj! Kocelj jo je pa poslušal in se je neprestano muzal. – »I, le pihaj in piskaj in butaj!« je govoril. »Lepo sem te ulovil v past, da te lepše

ne bi mogel nihče. Tu notri boš zdaj delala pokoro za svoje hude grehe, če se Kocelj ne premisli. Izpustim te pa gotovo ne, ker vem, da ne bom nikoli več varen pred tabo... Zato pa le butaj in pihaj! Ko ti povem, kdo te je kakor miško ulovil v past, boš pa še bolj butala in piskala... Čakaj, pa ti povem takoj, da boš bolj zadovoljna!«

Pa je Kocelj na ves glas zavpil, da je votlo odmevalo po kleti: »Teta Anjara Panjara, ne butajte tako – lahko si zlomite križ! Saj vam vse butanje prav nič ne pomaga. Zaprti ste zdaj v kleti, kakor je bil zaprt prej siromašni Brincelj... Ulovili ste se v past.«

Anja Panja je umolknila in je bila vsa prestrašena. Dolgo je Kocelj čakal, preden mu je Anja Panja odgovorila. Naposled pa je zavreščala s tako silnim glasom, da se je Kocelj preplašil. – »Kdo govori zunaj – he, kdo govori?« je vpila Anja Panja. »Kdo si ti, ki si se drznil vtihotapiti v moje domovanje? Odpri mi, ti rečem, takoj mi odpri! Zakaj gorje ti bo, stokrat gorje, če mi ne odpreš takoj!« Kocelj se je posmejal in je odgovoril prav mirno: »Teta Anjara Panjara, vi me vprašate, kdo sem jaz. No, vam pa povem, da boste še bolj veseli. Kocelj sem, Jankov Kocelj – hopsasa! Se spominjate. No, glejte! Saj ste me še danes iz same ljubezni iskali tam v prepadu, ker ste mislili, da sem se do smrti pobil. Pa mi recite, da to ni res!«

Anja Panja je dolgo časa molčala. Najbrž je premišljala o Kocljevih besedah. Zopet se je oglasila. Rekla je s hudim glasom: »Ti si, nepridiprav, ravno ti? O, dobro, da si pod mojo streho; vsaj meni ni treba, da te iščem po svetu. Pograbim te danes in te zares umorim. Moja mucika pride, paličico z zlatim rogljičkom prinese in skoči semkaj k meni. In začaram te, pobič, v strašno zver te začaram, a zvečer te ubijem, da te bodo pojedli jastrebi.«

»O, le čarajte!« se je smejal Kocelj zunaj pred durmi. »A rečem vam, teta Anjara Panjara, da pač ne boste nikoli več v svojem življenju čarali... Do smrti lahko čakate na mačko. A po smrti jo boste gotovo videli. Zakaj vaša mačka lovi zdaj pečene miši in podgane pri samem hudobcu. Zadavil sem jo sinoči, ker sem bil obljubil, da jo oderem na meh. Pa je nisem odrl na meh, ker je pregrda in prenemarna...«

»Ovbe, ovbe!« je zatarnala Anja Panja. »Ti moja lepa mucika! Ubili so te, zadavili so te, na meh so te odrli! Tako strašno ti bo gorje, pobič, kakor še ni bilo človeku na svetu! Čarala bom, takoj pričnem čarati...«

»Le dajte, teta Anjara Panjara, če morete!« je odgovarjal Kocelj. »Na vasi govor,, da sem zabite in kratke pameti. Saj je bilo nemara to res. Od včeraj pa je drugače. Zato sem pa napravil vse tako pretkano in sem vas ujel v past. Da boste pa še bolj veseli, vam povem, da je paličica z zlatim rogljičkom zdaj moja. V vaši skrinji sem jo našel in bom zdaj čaral z njo namesto vas!«

Kocelj je potegnil izza jopiča paličico in je potrkal z zlatim rogljičkom ob duri, da je zacingljalo... »Ovbe, ovbe!« je zavrisnila Anja Panja v silnem strahu. »Mojo paličico ima! Ali mi jo daš hitro nazaj – ha, ali mi jo daš? Tat, nepridiprav!«

»Počasi, počasi!« je dejal Kocelj. »Teta Anjara Panjara, saj sem že rekel, da ne vidite nikoli več svoje paličice. Moja bo zdaj, ker hočem postati velik čarovnik. Mene ni treba šele učiti čarati, kakor ste hoteli učiti siromašno punčko, ki ste jo prinesli sinoči iz vasi. O, jaz znam že dobro čarati; sinoči sem se naučil od vas. Zdaj pa grem, da povedem siromašno punčko nazaj domov, vi pa lepo zdravi ostanite in mislite na Koclja!«

Kocelj se je že obrnil, da bi odšel iz kleti. Anja Panja pa je menda uvidela, da je resnično izgubljena. Zato je pa izpremenila glas in je pričela govoriti lepo in sladko. »Koceljček, ti prebiti Koceljček! Saj vem, da se samo šališ in se po svoji navadi norca delaš iz mene. Zato pa ne bodi tak in mi odpri duri! Ničesar ti ne storim, ker nisem prav nič huda nate. O, pogostim te tako lepo,

kakor da si kraljevič iz devete dežele Kolovozije, ker te imam resnično rada. Veš, samo dražila sem te vedno, ker te imam rada... Odpri mi duri – in kupim ti novo obleko, nove čevlje in še celo nov klobuček, ki bo imel pravo orlovo pero za trakom. Deset cekinov ti dam, deset rumenih cekinčkov, da boš bogat, joj, tako bogat! Ali si me slišal, Koceljček?»

Sladko je govorila Anja Panja, da bi gotovo premamila vsakega vaškega paglavca. A Kocelj se je samo posmejal in je zamahnil z roko. – »Teta Anjara Panjara,« je rekel. »Čemu govorite toliko? Saj vas ne poslušam in tudi premamite me ne, pa če mi ponujate tudi tisoč rumenih cekinčkov. Le sami jih imejte, ker jih jaz ne potrebujem. Si jih bom že sam prislužil, ko bom v mestu dobrim ljudem kazal lepi nosek pritlikavca Brinclja... Zato pa kar tiho bodite in zdravi ostanite!«

Kocelj je zataknil paličico z zlatim rogljičkom za suk-njič. Vžigalico je prižgal in je odšel naglo iz kleti in se še zmenil ni več za Anjo Panjo, ki je pričela na ves glas vreščati in butati ob težke duri. Stekel je po stopnicah navzgor in se je globoko oddahnil, ko je prišel v svetlo vežo. Tam se ni prav nič mudil, ampak je odšel takoj iz hiše. Zunaj na trati se je šele ustavil, je dvignil klobuček in ga je zavihtel, da je frfotalo lepo šojino pero. – »Juhu-hu!« je zavriskal, da se je razlegalo daleč po zagorskem svetu in je odmevalo od snežnika do snežnika. Potem pa je zdrvel skozi odprto lesa, ki jo je bila jezna Anja

Panja pozabila zapreti. Preko trate je letel in se je rinil skozi grmovje. In kar nenadoma je stal ves zasopel poleg Brinclja, ki je ležal na trati in se je zadovoljen grel ob plapolajočem ognju. In Brincelj se je napol dvignil in je obsedel na trati. Skozi ogromna očala je hudo gledal na Koclja in ga je karal: »Čemu rjoveš tako, da sem se neznansko prestrašil? Ali ne veš, da je Anja Panja blizu? Pa rjoveš in jo kličeš... Neumen si, Kocelj, in strašno vihrav! Da imam zdaj pri rokah pipec, ki si mi ga bil lani podaril, kar zavihTEL bi ga nad tabo in ti puščal hudo krvco, da te končno mine vsa vihravost... Kar strah me je!«

A Kocelj se mu je smejal in mu je odgovarjal: »O kakšnem strahu govoriš? Če misliš, da je Anjara Panjara strah, se motiš. Ali moreš ti zgrabiti straha in ga zapreti v ječo?«

»Ojojmene, strah, neznanski strah!« je odvrnil pritlikavec. »Kako ga naj pograbil, ko je pa na sredi votel in ga okrog krajev prav nič ni? Zato ga pa tudi v ječo ne morem zapreti in se ga moram samo bati – huj! Koceljček, ne govori o strahu, ker lahko pride in naju pograbi...«

»Seveda!« je dejal Kocelj. »Ne rečem, da bi se ne bal strahov in drugih pošasti. Toda Anjare Panjare se prav nič ne bojim, pa najsi je še tako velika čarovnica. Danes sem jo dobro nasukal. V ječo sem jo zaprl, da ne more nikamor iz nje. In namesto nje sem postal velik in hud čarovnik. Če hočeš, Brinceljček, pa ti začaram

tvoj piškavi nasek v smrekov storž. Boš videl, kako boš potem lep. Vsi se ti bodo čudili.«

Kocelj je potegnil izza jopiča paličico, da se je zlati rogljiček zasvetil in zalesketal. Od strahu je pritlikavec Brincelj zavrnil in je poskočil na noge. Z rokami si je zakril dolgi, šilasti nos in je že hotel pobegniti v goščavo. Toda premislil si je in se je okrenil h Koclju. »Ljubi Koceljček!« je prosil z milim glasom. »Ne čaraj, ker je čaranje velik greh. Posebno pa še mojega lepega noska ne čaraj! Usmili se ga, Koceljček!«

Kocelj se je smejal in ga je tolažil: »Ne boj se, Brinceljček! Ničesar ti ne storim – ne tebi ne tvojemu piškavemu nosku. Samo poslušaj me, da ti povem, kako sem ugnal Anjaro Panjaro v kozji rog. Pa boš strmel in se veselil z mano. Poslušaj me!«

In Kocelj je pripovedoval vse po vrsti, kar se je bilo z njim zgodilo od včerajšnjega dne. Brincelj ga je pa zvesto poslušal in je tako strmel, da se mu je dolgi nos vidoma privzdignil. Z rokami je sklepal, po kolenih se je tolkel in se je smejal in jokal obenem.

Kocelj je končal. Hudomušno je pogledal Brinclja in je rekel: »No, Brincelj! Ali bi se upal ti napraviti kaj takega? I, menda ne! Ali bi ti zaprl čarovnico v klet in ji ukradel čarodejno palico?«

Pritlikavec ni ničesar odgovoril. Svojo visoko kučmo je vrgel ob tla, na glavo se je postavil in je migal z nogami po zraku. Prevrgel se je trikrat po trati in je

samo vpil: »Ojojmene, ti lepi moj nosek! Kako krasno bo zdaj!«

Brinceljevo veselje je bilo utemeljeno, saj je moral njegov dolgi, šilasti nos že dosti pretrpeti zaradi Anje Panje. Še danes je bil ves otekel in rdeč, ker je bil sodnik Vitranec pošteno potegnil zanj. In to vse zaradi Anje Panje, ki je pobegnila iz ječe in se je skrila semkaj v varno Planico. No, pa jo je Kocelj zdaj pretkano nasukal in jo je zaprl v klet, da ne more nikamor več... »Hm,« si je mislil pritlikavec Brincelj, ko se je plazil za Kocljem iz goščave. »Zdaj sem pa na varnem. Lepo se mi odpočije lepi nosek in se popolnoma pozdravi, da ga lahko pokažem vsem poštenim ljudem in tudi samemu Vitrancu, ki je tako hud name... Zdaj se lahko povrnem v Črno lopo k Vitrancu. Kaj mi ni rekel, da se lahko povrnem, če ujamem Anjo Panjo in jo privedem nazaj k njemu? – Zdaj imamo Anjo Panjo zaprto jo imamo v kleti, in Vitranec lahko že kar zdajle pride ponjo in jo na vrvi zvleče nazaj v Črno lopo.«

Brincelj je veselo poskočil sredi grma, a tako nerodno, da je omahnil in ga je ostra vejica oprasnila po nosu. Pač se je Brincelj naglo zgrabil za nos, toda ni se zmenil za bolečino, ampak je rekel Koclju: »Koceljček, domislil sem se nečesa lepega! Ti pojdeš sam v mesto. Saj ni treba, da bi šel jaz s tabo, ker si ti sam dovolj pogumen... Jaz se vrnem k Vitrancu in mu bom zopet dober služabnik. Saj mi ni bilo nič hudega pri njem. Pa

navajen sem ga tako, da ne morem živeti brez njega. Tudi Vitrancu mora biti že hudo po meni in po mojem lepem nosku. Zato pa se vrnem k njemu. Pa se tudi lahko vrnem, ker si ti ujel Anjo Panjo in jo zaprl v klet.«

»Joj,« se je zavzel Kocelj. »Kaj mi govoriš, Brincelj? Nazaj hočeš k Vitrancu in nočeš z mano v mesto? Pa kaj bom jaz v mestu brez tebe in brez tvojega lepega noska? Kaj naj kažem po mestu in s čim naj služim rumene cekine, če pa nimam tvojega noska? Iz te moke ne bo kruha. Zato ti pa rečem, da pojdeš z mano v mesto. Tako si mi obljubil in obljubo moraš držati. Če pa ne boš hotel iti, ti odrežem piškavi nos in ga vzamem s sabo v mesto. Ali si razumel?«

No, Brincelj je dobro razumel. Zato pa je povesel dolgi nos in glavo in je samo bridko vzdihnil. Vso pot je molče stopal za Kocljem in je skoraj tekkel, da ga je dohajal. Že sta prišla do samotne hišice in sta že stopila na visoki prag. Tedaj pa se je Brincelj odločno ustavil in ni hotel naprej, rekoč: »Ne grem s tabo v domovanje Anje Panje, ker se bojim. Ali se nisi dogovoril z Anjo Panjo, da me ulovita, ker se je vama zahotelo mojega lepega noska? Pa si mi zanalašč rekel, da si zaprl Anjo Panjo v klet. Pa je nisi! Samo lagal si se. Samo za nosek je vama, samo za moj lepi nosek. Odrezati mi ga hočeta. Zato pa ne grem nikamor. Tu na pragu počakam in pobegnem, če zagledam nevarnost.«

Kocelj se je posmejal in je pograbil pritlikavca za rame. »Prismuka prismuknjena!« je rekel. »Briga se

kdo za tvoj piškavi nos! Mi je pa že vsak smrekov storž ljubši kot tvoje skrupucano šilo v obrazu. Z mano pojdeš, ker nočem, da mi delaš neumnosti. Če mi pa nočeš dati miru, te zaprem v klet k Anjari Panjari!«

»Ojojmene!« se je prestrašil pritlikavec. Urno je šinil v vežo in je tekel kar naprej. Kocelj je odšel v izbo in je stopil k durim, ki so držale v sosedno izbico. Poslušal je pozorno, a ni ničesar slišal... »Čudno, da se siromašna deklica ne gane,« je premišljal. »Edini tolar, ki ga imam v žepu, bi stavil, da je deklica tu notri... Pa zakaj se ne gane in niti enkrat ne zajoče? Hoj, nemara je pa umrla od samega strahu!«

Kocelj se je prestrašil te misli, da je kar odskočil. Prestrašen je gledal na zaklenjene duri in je ugibal, kako in kaj bi storil. A bilo ni pametne misli, zato je skoraj obupal. Z vso močjo je pričel s pestjo udrihati po vratih in klicati: »Hoj, deklica iz vasi, ali ne slišiš! Zbudi se, zbudi, ker je že visok dan! Poldne bo že kmalu!«

Kocelj je umolknil in je poslušal. Zazdelo se mu je, da se je oglasil v izbici rahel šum, ki pa je takoj utihnil. Toda že naslednji trenutek je zaslišal glasen otroški jok. Kocelj se je oddahnil. »Aha, še je živa in ni umrla od strahu. Zdaj jo pa lahko rešim, kakor sem bil davi rešil Brinclja... Samo to je hudo, ker ne morem v izbico. Pre-teto težko so zaklenjene duri. Vlomiti jih bo treba. Daj, Brincelj, skoči v kuhinjo, skoči v shrambo, pa mi prinesi sekiro!«

»Ojojmene!« se je prestrašil pritlikavec in si z dlanmi pokrtil nos. »S sekiro me hočeš, Koceljček? S sekiro mi hočeš odsekati lepi nasek? Koceljček, imej usmiljenje!«

Brincelj je zbežal v kot in se je tam potuhnil. Nos je tiščal k zidu in se je tresel po vsem životu. – »Budalo budalasto!« je vzrožil Kocelj nad njim. »Kdo ti pa kaj hoče in kdo kaj hoče tvojemu piškavemu nosu? Po sekiro pojdi!«

A Brincelj je tarnal: »Ne grem po strašno sekiro... Za ves svet ne grem... Ljubši mi je moj lepi nasek kakor pa ves svet...«

Nevoljno je Kocelj zarobantil in je vedel, da mora iti sam po sekiro, če hoče kaj opraviti. Pa je šel v nizko kuhinjo in je kmalu iztaknil za ognjiščem sekiro. Vzel jo je in je šel nazaj v izbo. Pritlikavec Brincelj je zagledal sekiro. Na kolena je padel in je proseče dvignil roke. »Ne ubijaj, Koceljček – jojmene, ne ubijaj!« je moledoval s solznimi očmi. »Pa če že hočeš ubijati, ubij mene! Samo nosku prizanesi!«

A Kocelj se še zmenil ni zanj in za njegovo jadikovanje. Stopil je naravnost k durim. Sekiro je zavihtel in loputnil z njo po ključavnici. A duri se niso vdale. Kocelj je zamahnil še dvakrat, trikrat, petkrat – in šele pri desetem udarcu so se zganile duri in so se z ropotom odprle. Kocelj je vrgel sekiro na tla in je stopil naglo v izbico.

»Ojojmene!« je zavriskal pritlikavec in je skočil iz kota. Zagledal je sekiro na tleh in se ji je bližal počasi

in plaho. Sklonil se je nad njo in jo je sovražno gledal skozi ogromna očala. – »Pošast, ti strašanska pošast!« je rekel sekiri. »Ti si mi hotela odsekati moj lepi nasek? Le moj mili glas je potlačil Kocljevo hudo kri, da se ga je usmilil in je rajši razbil vrata. Skozi okno te vržem, da se razbiješ in skrhaš ob kamnu!«

Previdno je prijel Brincelj sekiro za ročaj. Oprezno jo je dvignil in jo ponesel k oknu. Odprl je okno in je zagnal sekiro na trato.

Kocelj je stopil v izbico. Temno je bilo v njej, ker je bilo edino okence zagrnjeno s črno zaveso. Kocelj se ni obotavljal, ampak je šel naravnost do okenca. Odgrnil je zaveso; svetloba se je razlila po vsej izbici. Kocelj se je okrenil in se je ogledal po izbici. Nikakega pohištva ni bilo nikjer; samo tam v kotu je stala borna postelja; na postelji je pa čepela majhna majhna deklica. Obraz je zakrivala z rokami in je bridko in obupno jokala.

In Kocelj je stopil k postelji in je obstal. – »Ne joči, deklica!« je rekel sočutno. »Glej, saj ni treba, da jočeš. Vem, da te je sinoči ugrabila Anja Panja in te je privedla semkaj, da te nauči čaranja.« Deklica je razkrila obrazek in ga je pogledala z milimi očmi, ki pa so bile vse zalite s solzami. »Reši me, reši in me povedi nazaj k mamici!« je rekla z ihtečim glasom. »Nočem biti pri grdi ženski... strah me je, joj, tako strah...«

»Saj te bom rešil,« je odvrnil Kocelj. »Ničesar se ne boj, ker boš še danes doma pri mamici. Samo zato sem vdrl v to izbico, da te rešim, ker se mi smiliš, sirotica! Samo to mi povej, čigava si, da te vem povesti domov.«

»Rezika sem, Juvanova Rezika,« je odvrnila deklica in ni več jokala. »Tam doli v Ratečah je naša hiša... Ali veš, kje je pri Juvanu?«

Kocelj je zamahnil z roko in dejal: »Kaj bi ne vedel! Saj sem bil že pri vas. Lansko leto sem se bil nekaj potepal po Ratečah, zato sem se potepal, ker me je bila rajnka stara mati pošteno nabila. Pa sem bil hudo lačen in sem prišel k vam. Vašo mater sem poprosil za košček kruha. Pa mi je dala strašansko velik kos in še celo latvico kislega mleka. O, to sem se najedel, da se še danes spominjam. Bog povrni dobri materi, ker jaz ji pač ne morem... A veš, kdo sem jaz? No, saj pa ti povem, da boš vedela. Jaz sem Kocelj, Jankov Kocelj!«

Deklica je skočila s postelje, ker je bila ležala vso noč kar oblečena. Za roko je prijela Koclja in ga je vnovič prosila: »Reši me, ljubi Kocelj! Glej, mamica joče doma za mano, ker me je ugrabila grda ženska.«

Kocelj jo je gledal in je videl, da je deklica majhna, niti šest let stara. Slabotna je bila in nežna kot bela marjetica na pomladanski trati. Lasje so ji bili temni in so padali v dveh debelih kitah po hrbtu. Modre, velike oči so ji bile še vedno polne solz, in te solze so tekle tudi po rdečih, zdravih licih. Deklica je bila oblečena v pisano krilce in pisano šlabankico. Na nogah pa so ji tičale mehke, iz domače volne izdelane copatke. – Kocelj jo je gledal in smilila se mu je do dna srca. Za roko jo je prijel in ji prijazno rekel: »Saj sem ti že dvakrat rekel, da se me

nikar ne boj! Jankov Kocelj sem, in nihče ne more reči, da je Jankov Kocelj že kdaj prizadel komu kaj hudega. Samo to sem v svojem življenju storil hudo, da sem lani naši Jelici iz mesta nagajal zaradi zobka, ki ga ji je bila ukradla hudobna miška. No, pa so me paglavci tudi hudo nabunkali zaradi tega... Vedi, Rezika, da si popolnoma na varnem. Hudobna ženska, ki te je bila ugrabila sinoči, je že v ječi. Da ne pobegne od tam, za to bom pa že jaz poskrbel!«

Rezika si je obrisala z rokavom solzni obrazek. Pa se je že zasmejala in je rekla: »Kocelj, kar zdajle me povedi domov! O, saj bi šla sama. Pa ne vem za pot in tudi tega ne vem, kje sem prav za prav... Zato me pa povedi kar zdajle domov, da ne bo mamica prehudo jokala... Lepo, lepo te prosim!«

»Hm,« je odvrnil Kocelj. »Saj bi te, če bi te mogel. A v kleti imam zaprto Anjaro Panjaro in moram paziti nanjo, da mi ne pobegne... Če bi tega ne bilo, bi kar šel. Saj sem tako že namenjen v Rateče... A čakaj lepega tovariša imam s sabo. Tam v izbi me pričakuje. Kar pojdiva v izbo! Vsi trije se dogovorimo, da bo prav... Rezika, nikar se ne ustraši mojega tovariša! Saj ni hud vsaka mušica in vsak komar ga uženeta v kozji rog. Oči ima take kakor tisti kačji pastirji, ki se spreletavajo nad Korenskimi jezeri. Nos pa mu je tak kakor najlepši in največji storž najvišje smreke, ki raste na Mucni gori. Pojdi, Rezika, da ti ga pokažem! Vem, da te bo imel takoj

rad in ti bo takoj začel pripovedovati strašne zgodbe o svojem nosku. Pojdi!«

Prijel je deklico za roko in jo je povedel v izbo. Tam na sredi je stal pritlikavec Brincelj. Srepa je gledal skozi ogromna, zeleno obrobljena očala, šilasti nos se mu je povetil kakor Godčevemu purančku, če mu pokažeš zakrivljen prst. Zakaj pritlikavec Brincelj je še vedno mislil, da se Koclju ni plegla huda krvca in je prišel zdaj nazaj, da pograbi sekiro in udrihne po siromašnem pritlikavcu. Deklica je zagledala Brinclja, plaho se je stisnila h Koclju in se je oklenila njegove roke. Tudi Brincelj je zagledal deklico. Nos se mu je privzdignil, oči niso več gledale srepa skozi očala. – »Ojojmene!« je dejal Brincelj in se je veselo posmejal. »Deklica, hehe – prav majčkena deklica! Zato si tako butal s strašansko sekiro po durih, da si rešil majčkeno deklico! Pa sem mislil, da hočeš krotiti samo svojo hudo jezico. Pa sem mislil, da hočeš posekati mene in moj lepi nosek...«

Pritlikavec je sklepal z rokami in se je vedno bolj bližal. A Rezika se ga je bala in je skočila za Koclja. Kar obraz si je zakrivala in se ni upala pogledati pritlikavca. »Pusti jo!« je rekel Kocelj Brinclju. »Ali ne vidiš, da se te boji? Pa kako bi se te otrok ne bal, ko imaš take oči, da je človeka kar strah? In nos, tvoj nos! Tak je kakor strašilo!«

»Kaj? Kaj si rekel, Koceljček?« se je razkoračil Brincelj. »Ti praviš, da je moj nosek strašilo? Koceljček, bog

te bo kaznoval za te besede! Ti ljubi moj noseček! Kako te žalijo ta nepridipravi! Strašilo, strašilo si, ko si pa vendar tako lep!»

In Brincelj je zopet povetil svoj dolgi nos. Z desnico ga je prav ljubeznivo pobožal in se je umaknil ves razžaljen do mize. Tam je sedel na klop in se je stisnil v kot. Rezika ga je vsa začudena gledala in zdaj se ga skoraj ni več bala, ker je videla, da čudni in na prvi pogled strašni pritlikavec ni prav nič hudoben. – »A kdo je to?« je vprašala Kocelja potihoma.

»Oh, to je pritlikavec Brincelj,« je odgovoril Kocelj. »Prav dober moštček je in ne stori žalega niti mušici. Pri sodniku Vitrancu je služil do včeraj. A včeraj ga je Vitranec nabil in ga zapodil po svetu. Zdaj pa pojde z menoj v mesto, da si tamkaj prisluživa cekinov na peharje. Hišo si zgradiva potem, veliko hišo, da je po vsej dolini ne bo lepše.«

Rezika se je ozrla po izbi in je vprašala: »A kje je hudobna ženska, ki me je siloma odvedla z doma? Kaj, če stopi zdajle v izbo?«

A Kocelj jo je povedel do mize in jo posadil na klop. – »Oh, tista ženska!« je menil malomarno in je zamahnil z roko. »Nikoli več se te ne dotakne, Rezika! Zato pa ni treba, da se je bojiš. Veš, tista ženska ni nihče drug kot čarovnica Anjara Panjara. Ker je strašno hudobna, sem ji obljubil, da jo zaprem v samo sršenovo gnezdo. No, za zdaj jo imam zaprto samo v kleti. A sršenovo gnezdo še

pride na vrsto. Le nikar se ne boj, Rezika! Jankov Kocelj pač ni tak, da ne bi držal svoje oblube.«

Pritlikavec Brincelj je pogledal Koclja in je prosil s sklenjenimi rokami: »Kroti hudo krvco, Koceljček! Usliši me, poslušaj me, ljubi Koceljček!«

»He, kdo ti pa kaj hoče?« se je obregnil Kocelj, a se je hitro pomiril in se obrnil k Reziki z vprašanjem: »Pa kako te je mogla Anjara Panjara ukrasti iz same hiše? Čudno, da tvoja mati tega ni zapazila.«

Rezika se je bila že popolnoma potolažila. Nič več je ni skrbelo, pa tudi v srčecu ji ni bilo nič več hudo in žalostno. Saj je vedela, da je rešena in bo kmalu kmalu zopet doma. Pa je pripovedovala: »Hm, spat sem šla sinoči in sem legla v posteljico. Mamica me je še prekrizala pa sem zaspala. In sem se prebudila, ko me je nekdo hudo pograbil. Jokati sem hotela, a tisti nekdo mi je z roko zatisknil usta. In je skočil z mano skozi okno in je letel z mano skozi vas. Dolgo je tekel. Pa se je ustavil, na tla me je položil in sem jokala in hotela pobegniti. A pograbil me je in mi je oblekel krilce in šlabankico, ker me je strašno zeblo. Copatke mi je obul in me je zopet dvignil na roke. In je hitel in hitel, a jaz sem jokala na vso moč in sem klicala mamico... Pa sva prišla v to hišico in tu me je vrgel tisti nekdo na posteljo. Svečo je prižgal in sem videla, da je tisti nekdo grda, črna ženska. Ustrašila sem se še bolj in sem še bolj jokala. A huda ženska me ni pogledala. S svečo je odšla in je zaklenila duri. Pa sem

jokala v temi in sem se bala. Oj, jokala sem tako dolgo, dokler nisem zaspala. Prebudil me je ropot, in tedaj si prišel ti, Kocelj, da me rešiš.«

Rezika je vzdihnila in je povabila glavico. Koclju in Brinclju se je močno smilila. Brincelj se je bliže primaknil in je dejal: »Strah te je bilo, strašno strah? O, saj jaz sam vem, kaj je strah. Glej, tudi jaz sem že pretrpel dosti strahu zaradi svojega noska, ki je tako lep, da je vsak dan v nevarnosti. Zato pa vem, kaj je strah!«

Rezika se je zasmejala pritlikavčevim besedam. No, Kocelj pa je zopet zavrnil Brinclja in je rekel: »Brincelj, ne šalobardi! Tu sedimo zdaj pri mizi, Anjara Panjara pa rogovili v črni kleti. Zato pa razmislimo malo, kaj naj ukrenemo! Do sodnega dne menda vendar bomo čepeli v tej začarani koči!«

Pritlikavec Brincelj je obe roki položil na trebušček in je dejal: »O, jaz znam dobro svetovati. Sodniku Vitrancu sem svetoval že dolga leta. Zato pa znam, da nihče tako na svetu. Toda zdaj ne morem prav nič svetovati, ker moj želodček ne dovoljuje tega. Moj želodček je hud, ker je strašno lačen! Pa je tudi lahko lačen, ker niti ne vem, kdaj sem zadnjikrat jedel.«

Tudi Kocelj je čutil, da je lačen. Saj je vedel, da je že davno minilo poldne. – »Prav praviš,« je rekel. »Tudi jaz sem nekaj lačen, pa tudi Rezika bo lačna. Pa grem pogledat v kuhinjo. Morda najdem tam kaj poštenega, ki se nam bo prileglo...«

Kocelj je res odšel iz izbe. Pritlikavec Brincelj se je splazil izza mize in se je moško postavil pred Reziko. Na prsi se je potrkal s pestjo in je rekel: »Ali me vidiš, deklica? O, seveda me vidiš! Pa poglej tudi moj nasek! Pa mi reci, če ni lep, tako lep, da ga ne dobiš lepšega na svetu!«

»Oh, ne – oh, ne!« je odgovorila Rezika in se je smejala iz vsega srca. Pritlikavec Brincelj jo je hvaležno pogledal, potem pa je tlesknil z rokami, se zavrtel po izbi in se samo smejal.

Kocelj je iztikal po mračni kuhinji in je iskal vsepovsod, da bi dobil prigrizek za tri lačne želodčke. Dolgo časa je iskal in je naposled našel v omarici kos prekajene svinjine in hlebec ovčjega sira. Izmaknil je s police lesen krožnik in dolg kuhinjski nož. Zadovoljno se je namuznil. – »Bo, bo – hopsasa!« si je rekel. »Ne bo nam treba danes stradati, kakor strada teta Anjara Panjara v kleti. Jutri pa nas ne bo več tukaj. Jutri bova z Brinceljčkom že v mestu in bova pobirala v moj klobuk rumene cekine, ki bodo zaradi Brinceljčkovega noska kar frčali vanj. Danes ne moremo nikamor več, ker je že pozno. Preveč sva se zamudila z Brinceljčkom. Pa bom ta čas iskal sršenovo gnezdo. Ko ga dobim, vržem Anjaro Panjaro vanj, da bo kar sikalo in hrumelo. Saj kaj naj napravim drugega z Anjaro Panjaro? Če jo pustim v kleti, pogine od lakote. A jaz nočem imeti na vesti greha, da je kdo umrl od lakote zaradi mene. Če jo izpustim, me pograbi in mi odvzame čarodejno palico. Pa me nemara začara v nemarnega mačka, da bom moral delati z njo strašni Cigu-migu! Ne preostane mi prav nič drugega, kakor

da jo vržem v sršenovo gnezdo, kakor sem ji bil včeraj obljubil. Seveda, strašna bo ta smrt, a kaj se hoče! Anjara Panjara je zaslužila hudo smrt, ker je tako hudobna. O, saj bi tudi ona mene vrgla v sršenovo gnezdo, če bi mogla. Zato pa ne zasluži, da bi se oziral nanjo... Smili se mi vendar, ker sršeni strašno pikajo. Saj nisem človek, ki bi ne imel srca. Naposled se mi je nemarna mačka smilila, a moral sem jo zadaviti, ker drugače nisem mogel rešiti Brinclja in sirotne Rezičke. Pa se mi je mačka vendarle smilila, zato je nisem odrl na meh. Še zakopal jo bom, da je ne požro jastrebi. Zdaj se mi pa smili Anjara Panjara. In skoraj bi rekel, da je ne bom vrgel v sršenovo gnezdo, ker je to grozna smrt... Hm, pa jo lepo povprašam, če ni morda zadovoljna, da umre drugačne smrti.«

Kocelj je odšel iz kuhinje in se je napolnil naravnost v izbo. Postavil je svinjino in sir na mizo in odrezal od hleba, ki je ležal na mizi, tri velike kose. Pritlikavec Brinčelj je pograbil nož in je rezal in jedel. Obraz mu je kar žarel od zadovoljnosti in dolgi nos se mu je visoko privzdignil. »Ojojmene!« je govoril in gohtal. »Koceljček, ti si pa res pobič, da ga pridnejšega in lepšega ni na svetu. Samo to je škoda, da nimaš tako lepega noska, kakor ga imam jaz.«

»Molči, budalo!« ga je zavrnil Kocelj. »Nehaj že končno klepetati o svojem storžu, ki je tak, da ne premoti niti najbolj lačne veverice in miši. Rajši se pomenimo, kaj naj napravimo, da pridemo od tod. Meni se mudi v

mesto, ker bi že rad videl v klobuku tiste cekine, ki jih bova prislužila s tvojim noskom... Brinceljček, rekel si mi, da znaš dobro svetovati. Zato mi pa svetuj, kaj naj napravimo z Anjaro Panjaro! Jaz jo mislim zapreti naravnost v sršenovo gnezdo, da bo mir. Hm, pa se mi je pričela nekaj smiliti. Zato pa ne vem, kaj bi storil z njo...»

Pritlikavec je potlačil v grlo kos svinjine in je pričel na vso moč kašljati. »Kaj?« je rekel in se je silil, da bi mogel govoriti. »V sršenovo gnezdo, praviš, Koceljček? Krh krh v sršenovo gnezdo? O, Koceljček – krh – krh... Povem ti, da to ni nič – krh krh... Anja Panja je hudobna – krh – krh... sam hudobec se je boji krh – krh... Pa bi se je sršeni ne bali? O, rečem ti, Koceljček – krh – krh... Rečem ti, Koceljček, da pobegnejo vsi sršeni, ko zagledajo Anjo Panjo in Anja Panja se bo smejala tebi in vsem sršenom... svet ti dam, Koceljček-krah-krah... Dober svet ti dam.«

»Ne davi se!« je rekel Kocelj. »Pogoltni že vendar, da bo mir! Pa mi povej hitro, kar misliš! Ali meniš, da bom do večera čakal na tvoj svet? Nazadnje bo pa tvoj svet ravno tako piškav, kakor je piškav tvoj nemarni nos.«

»Huda krvca – krh – krh... Potlači hudo krvco – krh krh!« je odgovarjal pritlikavec Brincelj in je goltal, goltal... No, naposled se mu je vendar posrečilo, da je pogoltnil prevelik kos. Globoko je zasopel in rekel: »Ojome mene skoraj bi bil umrl, skoro bi bil ostal moj lepi nosek brez mene. Svinjine se ne dotaknem več. Rajši bom jedel

sirček. Kar velik kos si ga odrežem. Ne rogovili, Koceljček, saj ti povem tisti lepi svet. Kar poslušaj!«

Brincelj si je odrezal kos sira in ga je potlačil v usta. A pričel ni prej govoriti, dokler ni sir srečno dospel skozi ozko grlo. Pa je rekel: »No, zdaj me pa poslušaj, Koceljček! Moj lepi nasvet poslušaj! Ne meči Anje Panje v sršenovo gnezdo, ko ni treba! Anja Panja je ušla Vitrancu iz ječe, kjer se je pokorila. Zato je pa Anja Panja samo Vitrančeva in zato je ne smemo metati v sršenovo gnezdo. Vitrancu moramo sporočiti, da smo ujeli Anjo Panjo. Vitranec pa naj pride in naj stori z Anjo Panjo, kar hoče. O, božal je gotovo ne bo, ker je Vitranec strašno jezen nanjo. Še mene je nabil in je hotel umoriti mene in moj lepi nosek!«

Kocelj se je začudil in dejal: »Brinceljček, pošteno in lepo si mi svetoval. Kdo bi si mislil, da je za čelom nad tvojim piškavim noskom še toliko pameti in modrosti? Prav praviš – Vitrancu izročimo Anjo Panjo, Vitranec naj jo zapre ali pa naj jo obsodi na smrt. Vsaj meni ne bo treba skrbeti in iskati sršenovega gnezda in tudi moriti mi ne bo treba, ker jaz pač nisem za to.«

»Ha, kaj nisem rekel?« se je namuznil pritlikavec Brincelj ves vesel. »Moja glavica, moja umna glavica! Zaman nima tako lepega noska in zaman nisem služil leta in leta pri samem sodniku Vitrancu, ki je moder, da ga ni modrejšega na vsem svetu... Zdaj, ko smo ujeli Anjo Panjo in jo izročimo Vitrancu, se pa jaz lahko

vrnem v Črno lopo. Res mi je že dolgčas po Vitrancu in Črni lopi in piščalki, ki že dva dni nisem sviral nanjo... O, pa se kar povrnem, ker se mi Vitranec smili. Kaj bo počel brez mene?»

»Oha, oha, počasi!« mu je ugovarjal Kocelj. »Nisva se tako zmenila, Brinceljček! Ne boš hodil nazaj k Vitrancu – z mano pojdeš v mesto, kakor sva se domenila! Ta bi bila lepa, da bi jaz sam šel v mesto! S čim naj si služim tam rumene cekine, če ni tebe in tvojega noska z mano? Ha, te vprašam, Brinceljček? – Zato pa pojdeš z mano pa je konec besedi! – A zdaj mi samo še to povej, kdo naj gre v Črno lopo in pove Vitrancu, da smo zajeli Anjaro Panjaro? Ali greš ti?«

Pritlikavec Brincelj se je prijel za glavo. »Ojojmene, Koceljček, kaj pa misliš?« je dejal ves prestrašen. »Jaz naj grem k Vitrancu, jaz? Premisli samo malo, Koceljček, samo tole premisli: kako naj stopim pred Vitranca, ko me je pa včeraj tako namlatil, da je še danes moj ubogi nosek ves bolan? Ali misliš, da mi bo Vitranec verjel? O, dejal bo, da ga imam za norca; pa me zopet pograbi, in še boga bom hvalil, če se vrnem s celim noskom... Ti pojdi, Koceljček, ti! Prijatelja sta si z Vitrancem in tebi bo vse verjel.«

»Hm,« je menil Kocelj. »Saj bo res najbolj prav, če grem kar sam. Pa opravi vse najbolje. A danes ne morem nikamor več prepozno je že... Rezika, tudi ti boš morala ostati še čez noč v tej samotni hišici. Jutri v jutru

pa odidemo v dolino in te povedemo domov. Saj ne boš žalostna, Rezika? Veš, do večera se malo poigramo zunaj na trati pa ti ne bo dolg čas!«

No, mala Rezika je sama uvidela, da danes ne more nikamor. Zato pa ni bila prav nič žalostna. Nasmehnila se je Koclju in Brinclju in je odgovorila: »O, nič mi ni hudo! Raj ostanem tu, kakor pa da bi hodila po temi. Hudo je v temi in strašno. In jaz se bojim, tako zelo bojim. Saj pravijo, da hodi sama Pehta po temi.«

Dobro so se bili najedli vsi trije in so bili zadovoljni. Koclja ni zdržalo v izbi, ampak je hotel pod milo nebo. Rezika je bila takoj pripravljena, da gre z njim. Samo Brincelj se je obotavljal in ni hotel nikamor. – »Jojme-ne!« je rekel. »Najedel sem se pošteno. Zdaj pa sem zaspan. Vso noč nisem prav nič spal. In kako naj spim na mokri zemlji? Sedaj naj malo zadremujem.«

Pritlikavec se je zleknil po trdi klopi in je zaspal, kakor bi trenil. Kocelj in Rezika sta se pa napotila iz hišice. Na trato sta šla, skozi leso sta šla in sta se ustavila na širni goličavi. Legla sta na mehko travo in sta gledala za soncem, ki je stalo že za dobro ped od škrbastega vrha divje Ponce. Razdrto skalovje se je svetilo v drhtečih žarkih, a temni gozdovi pod snežniki so bili zaviti v mirno senco, ki se je razpredala po vsej ozki zagorski dolinici. Tišina se je razprostirala okrog in okrog. Sredi te tišine se je zaslišal presunljiv zategel krik jastreba, ki je plaval visoko nad nepristopnim skalovjem...

»Glej, Rezika!« je dejal Kocelj in je pokazal z roko na desno stran. »Tam spodaj nekje so Rateče in tam spodaj nekje stoji vaša hiša. A ne vidi se je, ker so vmes veliki gozdovi. No, nič ne de, če je zdajle ne vidiš. Jo boš pa jutri videla, ko boš doma. Samo da smo te rešili iz krempljev Anje Panje, pa je vse dobro. Zato pa sem ji malo postrigel hudobne kremplje, da ne bo praskala nikogar več.«

Rezika ga je gledala in se mu čudila. – »Oj, Kocelj! Ti si pogumen kakor tisti kraljevič, ki je posekal strupenega zmaja. To te bo imela naša mamica rada, ko me privedeš domov! Pa tudi atek. Pri nas ostaneš in nikoli več ne pojdeš od nas... Samo če te bo tvoja mamica pustila. Kaj praviš, Kocelj? Ali te bo pustila?«

Kocelj jo je gledal in je namršil obrvi. Oči so mu postale vse rosne, a v srcu ga je zapeklo nekaj bridkega in hudega. Zamahnil je z roko in je odgovoril: »Oh, kaj mamica! Jaz nimam mamice – nikoli je nisem poznal. Pravijo, da je umrla takrat, ko so mene ulovili teta Katra tam doli v Savi in so me prinesli v našo siromašno bajto. Samo staro mater sem imel, pa smo jo zakopali predvčerajšnjim... Zdaj nimam nikogar več – niti bajte nimam več; zgorela je. Samo krivogledega strica še imam; a krivogledi stric bi me prodal za pet grošev, če bi mogel in če bi me kdo kupil. Pa me noče nihče, ker vsak pravi, da sem bedast, da nihče tako... In kdo me ima rad na svetu? Nihče, ti rečem, Rezika, prav nihče... zato pa pojdem v mesto. Dobri ljudje so tam in tam mi bo dobro!«

Rezika je postala vsa žalostna, ko je slišala Kocljeve besede. Pa se ji je smilil in mu je govorila: »Oj, ne bodi žalosten! Saj boš ostal pri nas in pri nas boš vesel, kot nikjer na svetu...«

A Kocelj se je zasmel in je z veselim smehom pregnal vso žalost in bridkost iz svojega srca. »Saj nisem žalosten!« je rekel. »Ali ne vidiš, Rezika, da se smejem? No, če bi bil žalosten, pa bi se ne mogel smejati... Pojdiva, Rezika, tja v goščavo! Tam leži mrtva, nemarna mačka. Jaz sem jo zadavil in sem jo hotel celo na meh odreti. Pa je nisem, ker se mi je smilila. Še zdaj se mi smili, ker sem jo zadavil. A moral sem jo, da sem rešil tebe...«

Pa sta šla v goščavo in sta poiskala v grmovju mrtvo mačko. Z debelim kolcem je izkopal Kocelj jamo in je vrgel vanjo mačko. Naglo jo je pokril s prstjo in odšla sta potem nazaj na goličavo. Sonce se je bilo ravno pogreznilo za belo Ponco, in v nebo kipeči snežniki so goreli vsepovsod nad zagorsko dolinico v živem, rdečem plamenu... Kocelj pa je pripovedoval mali Reziki o črni, debeli mački, ki je znala tako lepo Anji Panji pomagati pri čaranju. In kar mahoma se je domislil paličice z zlatim rogljičkom in jo je potegnil izpod suknjiča. Pokazal jo je deklici in je rekel: »Ali jo vidiš? Zlat rogljiček ima in v tem rogljičku je vsa moč čaranja... Sinoči sem videl Anjaro Panjaro, kako je čarala. Pa sem si zapomnil vse, in stavim svoj poslednji tolar, da bi tudi jaz znal čarati, če bi hotel... Hm, pa kaj, če bi enkrat poizkusil? Kar tako

za šalo bi poizkusil, da vidim, če znam... Pa bom res poizkusil! Lepi noseček pritlikavca Brinclja bom začaral v najlepši smrekov storž. Resnično ga bom.«

Kocelj se je na ves glas smejal in je drvel v hišico. Naravnost v izbo je tekel, a ni tam dobil pritlikavca Brinclja; tudi v sosedni izbici ne. Pa se je Kocelj začudil in ga je šel iskat v kuhinjo; toda tudi tam ga ni bilo. – »Kaj, če je odšel v klet, da ošteje Anjaro Panjaro?« je pomislil in se je napotil naravnost v klet. Tam je dobil pritlikavca. Stal je ob težkih durih, ki je bila za njimi zaprta Anja Panja; svečo je držal v roki in je imel uho prislonjeno h ključavnici. Poslušal je, kaj mu je pravila Anja Panja. Kocelj se je približal neslišno in se je stisnil tri korake pred Brincljem ob steno. Pa je slišal razločno vse, kar je govorila Anja Panja. Anja Panja pa je govorila s sladkim glasom: »Brinceljček! Saj sem ti že rekla, da nisem prav nič huda nate. O, samo zaradi tega sem te zaprla v klet, ker sem mislila, da te je poslal Vitranec. Vitranec je pa hudobec. Saj je tudi tebe namlatil in ti je hotel odrezati tvoj lep nosek, ki je več vreden kakor pa sonce na nebu...«

»Oh, moj nosek, moj lep nosek!« je vzdihnil pritlikavec Brinclj. »Anja Panja, ti si prva, ki si spoznala lepoto mojega noska. Zato ti bom pa hvaležen vse življenje...«

»Hudobni so ljudje na svetu in nevoščljivi, Brinceljček!« je nadaljevala Anja Panja prav sladko. »Zato ti pa zavidajo lepi nosek... A rečem ti, Brinceljček, danes zjutraj bi te bila izpustila iz ječe. Povedal bi mi bil, da te je Vitranec nabil in zapodil. Pri meni bi ostal in bi živel kakor kraljevič iz devete dežele Kolovozije. Cekine bi štel pri meni, pogačo bi jedel in medene potičice in pil bi cekinasto vince. V baržunasto obleko bi bil oblečen in bi negoval svoj lepi nosek, ki je stokrat lepši kot sonce na nebu...«

»Oh, moj nosek, moj lepi nosek!« je vzdihnil pritlikavec vnovič in tri solze so se mu strkljale izpod ogromnih naočnikov. »Zakaj nisem poslušal tebe, Anja Panja? Ojojmene, zakaj sem rajši poslušal nepridiprava, ki mu je Kocelj ime? – Oh, tako lepo bi mi bilo pri tebi! Nosek bi mi cvetel in bi bil lepši, vsak dan stokrat lepši...«

»Ne žalosti se, Brinceljček!« je govorila Anja Panja s še slajšim glasom. »Saj ni še vse izgubljeno. Veš, kar lepo odrini zapah, jaz bom sama odprla duri. Iz kleti pridem in zapodim tistega Koclja iz teh krajev. Midva pa bova tukaj v samoti lepo živela, da nihče tako... Brinceljček, ljubi Brinceljček, ali me slišiš? Samo na lepi nosek pomisli, ki bo že čez tri dni lepši kakor sonce na nebu. Potisni zapah nazaj!«

»Oh, moj nosek, moj lepi nosek!« je vzdihnil Brincelj tretjič, in solze so mu tekale curkoma izpod ogromnih očal. Svečo je postavil na tla in se je že pogнал kvišku, da bi dosegel zapah. Tedaj pa je bliskoma priskočil Kocelj

in ga je zgrabil za vrat. – »Ti potvara nemarna!« je zavpil Kocelj ves srdit nad njim. »Ti mi boš iz ječe izpuščal Anjaro Panjaro, ki sem jo ulovil z največjo težavo? O, glejte prismuko! Kaj mi hoče napraviti!«

Ves prestrašen se je pobral pritlikavec Brincelj s tal. Proseče je sklenil roke in se je tresel po vsem životu in je moledoval: »Koceljček! Usmili se me in ne ubijaj! Saj si ravno prej rekel, da nisi ustvarjen za ubijanje. Ukroti hudo krvco in ne daj, da dobi hudobno oblast čez tebe... Usmili se, Koceljček! Anja Panja me je premotila, s čarodajnimi, sladkimi besedami me je premotila. O, strašno sem jo hotel ošteti zato, ker me je bila sinoči zaprla v ječo. Pa me ni poslušala, ampak me je začarala in me s sladkimi besedami premotila. Pa sem ji ravno hotel odpreti duri... usmili se, Koceljček. Če pa tvoja huda krvca že noče drugače in moraš ubijati, pa ubij samo mene! Samo nosek pusti v miru!«

Kocelj ni rekel besedice. Pobral je svečo s tal in je siloma dvignil pritlikavca. Tiral ga je prav nemilo iz kleti. Naravnost v izbo ga je pritiral in ga je sunil v kot za mizo. Kocelj je bil res jezen, da je kar sopel. Z nogo je cepetnil ob pod in je dejal: »Tako. Ti si hotel izpustiti Anjaro Panjaro iz ječe, da bi naju oba zadavila, kakor sem jaz sinoči zadavil nemarno mačko? O, strašno velika je pamet v tvoji glavi! Anjari Panjari verjameš, ki je hudoba nad hudobami! Za kazen ti pa že moram odsekati piškavi nos!«

»Usmili se, Koceljček, mojega lepega noska se usmili!« je jokal in moledoval Brincelj v silnem strahu. »Kaj naj siromak počnem brez njega? Premisli malo, Koceljček, in imej usmiljenje!«

No, Koclju se je že razkadila jezica. Trikrat je zamahnil s paličico z zlatim rogljičkom in je rekel: »Naj bo, Brinceljček, ker si ravno ti! A glej, da se ne splaziš nikoli več v klet! Za kazen pa mi boš zdaj malo pomagal. Vidi ti hočem, če znam čarati; ti mi pa moraš pomagati. Sem sredi izbe stopi, lepo miren bodi in se ne premakni!

Ničesar se ti ne zgodi; le meni verjemi, da se ti ne zgodi ničesar. Semkaj stopi!« Nekaj časa se je Brincelj obotavljal. Naposled je pa le stopil na sredo izbe. Obstal je tam in povetil glavo. Z glavo se mu je povetil tudi dolgi nos. Jankov Kocelj pa je trikrat zavihtel paličico nad njim; potem pa je dirjal kakor nor okrog njega, enkrat, dvakrat, petkrat... desetkrat in je neprenehoma mahal s paličico, kakor je bil videl oni večer, da dela Anja Panja. No, naposled se je ustavil in se je trikrat dotaknil s paličico pritlikavčevega nosu, da se je siromašni Brincelj kar stresel od groze. In Kocelj je govoril in je mahal s paličico:

»Veverica
briše lica;
miška plete,
gre v posete;

čira – čara...
Čira – čara,
nos se stara;
storž se greje,
storž se smeje:
hopsa – hop!«

Še enkrat je Kocelj zavihtel paličico in se je prav nemilo dotaknil z zlatim rogljičkom pritlikavčevega nosu. Brincelj je zavpil in je pobegnil v kot, da bi se tamkaj skril. A Kocelj ga ni pustil v miru, ampak mu je velel: »Sem poglej! – Čemu se kremžiš; ko pa ti nisem storil nič žalega?«

Pokorno se je Brincelj okrenil in je stopil tri korake bliže. Kocelj ga je pogledal in se je zasmel tako glasno, da se je moral prijeti za boke. Oj, hopsasa! Pritlikavec Brincelj ni imel več dolgega, šilastega nosa, ampak namesto nosa je tičal pod ogromnimi očali resničen, pravi smrekov storž. Bil je tako čuden in smešen, da se Kocelj ni mogel zdržati smeha. Tolkel se je po kolenih in je ponavljal in ponavljal: »Čarati znam – resnično znam čarati...«

Pritlikavec Brincelj ga je debelo gledal skozi očala in je mislil, da je Kocelj res znorel. Že je hotel stopiti k njemu in ga zgrabiti za rame. Tedaj pa je prišla v izbo Rezika. Pogledala je pritlikavca in je kar sedla na klop.

Roke je sklenila in se je pričela tako prisrčno smejati, da se je Brincelj še bolj zavzel v svojem čudenju. – »Kaj je? Kaj je?« je izpraševal, a Kocelj in Rezika sta se samo smejala. No, naposled se je Kocelj vendarle malo pomiril. Gledal je okrog sebe in je zagledal tam na steni majhno ogledalce. Snel ga je z zida in ga je držal pred Brincljevim obrazom.

Brincelj je gledal v zrcalce, gledal in gledal, a nenadoma se je stresel kakor šiba na vodi. Z rokami je zakrilil in je telebnil na tla, kakor je bil dolg in širok. In je vreščal in vpil in jokal: »O, moj nosek, moj lepi nosek! Kje si – jojmene! kje si? Ukradli so te, umorili so te; v črno zemljo so te zakopali... Storž so mi pričarali v obraz, smrekov storž... O, moj nosek, moj lepi nosek! Tudi jaz bom umrl, ker brez tebe ne morem živeti... Nosek, nosek – moj lepi nosek!«

»Tiho bodi!« mu je rekel Kocelj. »Ne rjovi tako, ko ti pa ni treba! Saj ti povem po pravici. Jaz sem začaral tvoj nos, samo jaz. Začaral sem ga pa zato, da te kaznujem, ker si hotel izpustiti Anjaro Panjaro. Zdaj pa imaš, kar si iskal! Zaslužil si še kaj hujšega. Zaslužil si, da ti nos odrežem, da bi brez nosa hodil po svetu. Pa sem se te usmilil in sem ti pričaral smrekov storž v obraz. No, pa saj tudi s storžem nisi grd. Skoraj bi rekel, da si zdaj lepši, ko imaš storž, kakor pa si bil takrat, ko si hodil s strašnim in neznanskim šilom med poštenimi ljudmi. Brincelj, le meni verjemi!«

A pritlikavec Brincelj se je valjal ves obupan po tleh. Tulil je na vso moč, ječal, se jokal in vpil, vpil tako silno, da je šlo skozi ušesa: »O, moj noseček! O, moj lepi noseček!«

Noč je legala na zagorski svet. Snežniki so se skrili v temo; skrile so se visoke in košate jelke. Videlo se ni nič drugega kakor brleče zvezde, ki so se vžigale druga za drugo.

Kocelj in Rezika sta sedela pri okencu in sta gledala v samotno noč. Debela lojevka je gorela na mizi, a po tleh se je še vedno valjal pritlikavec Brincelj in je bridko ječal... Rezika ni bila prav nič zaspana in je radovedno zrla na božje zvezde, ki jih je bilo na tisoče na nočnem nebu.

»Glej, Rezika, kako se valja Brincelj po tleh in hoče umreti, ker je izgubil svoj lepi nasek,« je dejal Kocelj. »Saj ne rečem, da se mi ne smili. A vendar mu ne morem pomagati. Nepridiprav je že hotel izpustiti Anjaro Panjaro iz ječe, da ga nisem zalotil o pravem času. Zato pa je zaslužil najhujšo kazen. Nosek sem mu začaral, in zdaj naj nosi nekaj časa smrekov storž namesto njega. Pa bo vedel, kdaj je bil tako neumen, da je hotel izpustiti hudobno čarovnico, ki je ugrabila tebe in me je že dvakrat hotela umoriti...«

Kocelj je stopil na sredo izbe, roke si je uprl ob boke in je gledal Brinclja, ki se je zvijal neprestano po tleh

in je ječal in stokal. – »He, Brinceljček!« je rekel Kocelj. »Nehaj že vendar! Dve uri se že valjaš po tleh. Toliko solz si že pretočil, da mesec dni ne bo treba umivati poda. Pa zakaj vse to? Zaradi piškavega nosa! Saj imaš zdaj drugega, ki je stokrat lepši, kakor je bil prejšnji. Samo to ti rečem, Brinceljček, da nikar ne legaj v gozd na trato! Zakaj lahko se zgodi, da pride mimo tebe verica ali pa miška, ti pograbi nosek in zbeži z njim.«

Pritlikavec se je na pol dvignil in je gledal Koclja. Prenehal je ječati in je dvignil tresoče se roke. Pa je prosil z milim glasom: »Koceljček, še nikoli ti nisem storil nič žalega. Zato se me pa usmili! Moj lepi nosek mi daj nazaj! Brez njega ne morem živeti. Zato pa pomisli, Koceljček! Smrt mojega noska imaš že na vesti. Zdaj boš pa imel na vesti tudi mojo smrt... Ali se nič ne bojiš? Glej, lahko se zgodi in zgodilo se bo gotovo, da te pride vsako noč strašit moj nosek in tudi jaz te bom hodil strašit, ko bom umrl.«

Pritlikavcu so lile solze po licu in bil je tako obupan, da se je smilil Koclju na vso moč. Zato pa je Kocelj rekel: »Tiho bodi! Saj nisem taka hudoba, kakor si misliš. Ne bom ti storil nič hudega. Samo tiho moraš biti, jokati in tuliti ne smeš nič več. Pa se potem dogovoriva.«

Brincelj je skozi ogromna očala nezaupljivo pogledal Koclja in je zajeceljal: »Koceljček, tiho bom kakor miška v luknjici, kadar preži nanjo mačka. Samo povej mi, kaj naj ukrenem, da dobim svoj nosek nazaj. Vse storim, kar mi ukažeš...«

»No, pa naj bo!« je odvrnil Kocelj. »Poslušaj me dobro, Brinceljček, in si zapomni moje besede! Pošteno sem te kaznoval, ker si hotel, da nas Anjara Panjara zadavi. Zaslužil si, da bi nosil vse življenje storž v obrazu. A ker sem dober človek, ti odpuščam. Rano se napotim čez goro in privedem semkaj sodnika Vitranca. Do takrat boš pa ti čuval Anjaro Panjaro in njeno domovanje. A glej, da mi ne pojdeš v klet! Prebrisana je Anjara Panjara in zna tako sladko govoriti, da premami še koga drugega, a ne samo tebe. Čakaj, da se povrnem z Vitrancem! Če bo takrat Anjara Panjara še zaprta v kleti, pa začaram tvoj nosek nazaj, da ga bova lahko kazala po mestu ljudem in si služila rumene cekine...«

Brinclju se je razjasnil obraz. Skočil je h Koclju in ga zgrabil za roko. – »Jojmene!« je zavrisnil. »Lepo besedo si ravnokar izpregovoril, Koceljček! Ojojmene – jojmene! Priden bom, Koceljček, tako priden, da nihče tako! O, hude kleti niti ne pogledam in tudi grde čarovnice ne pogledam, pa naj še tako rogovili po ječi in naj me še tako sladko kliče.«

»Tako je prav, Brinceljček!« je dejal Kocelj. »Mislim, da boš držal besedo. A zdaj bo čas, da gremo spat. Moram se pošteno odpočiti, ker sem sinoči spal skoraj na eno samo oko. Kar v posteljo Anjare Panjare se zavalim, pa bo...«

Tudi Rezika je pričela zehati. Odšla je v izbico in je kar oblečena legla na posteljo. Brincelj je hodil še nekaj časa molče po izbi in si je drgnil obraz. Samo nosa se ni

upal dotakniti. Naposled se je naveličal romanja. Splazil se je za mizo, legel na klop, se zleknil in pričel glasno smrčati.

Kocelj je upihnil lojevko in se je vrgel na posteljo. A dolgo ni mogel zaspati. Gledal je skozi okence naravnost na rimsko cesto, ki se je belila in svetila visoko na jasnem nebu. In je ugibal, če se zdajle vozi rajnka stara mati na zlatem vozičku po tisti ravni cesti. In če gleda na zemljo in vidi Koclja na postelji Anje Panje. In če se kaj jezi in če je kaj huda, ker je zažgal domačo bajto in je začaral nesrečnemu pritlikavcu dolgi in šilasti nos. – »O, skoraj bi rekel, da se jezi!« je mislil Kocelj. »Stara mati je bila tiha ženska in se je rada jezila name, ker sem bil vedno tako kratke in neumne pameti... Pa skoraj bi tudi rekel, da se ne jezi, ker nemara ve, da mi je predvčerajšnjim začela v trdi glavi pamet cvesti. Pa naj bo, kakor hoče! Glavno je, da sem zaprl Anjaro Panjaro in ji ukradel paličico z zlatim rogljičkom. Pa tudi čarati znam. Ali morda nisem začaral Brinclju piškavega nosu? O, zato pa vem, da znam čarati. Kaj, ko bi stopil jutri v našo domačo vas? S paličico bi zamahnil – in bi začaral krivogledega strica iz Podkuž v križastega pajka, divjega biriča v rumenega sršena, hudobne in jezikave vaščane pa v mravlje – rusice. Pa se bodo pikali in grizli, da bodo zgrizli sami sebe. Jaz se bom pa smejal.«

Tako je mislil Kocelj in trdno je sklenil, da se bo maščeval nad hudobnimi vaščani, ki so ga zasmehovali

vse življenje. S pestjo je Kocelj žugal sam pri sebi in se je škodoželjno smejal. Pa je že videl vaščane, kako lazijo po zemlji, izpremenjeni v nevšečne mravlje in se grizejo in padajo po tleh. No, ko pa mravelj ne bo več, pridejo iz mesta samo dobri ljudje in se nastanijo po prazni vasi. In lepo bo potem v vasi. V krasnem kraju bivajo krasni in dobri ljudje.

»Resnično bom storil tako, kakor sem zdajle sklenil. Pa bodo videli, da Jankov Kocelj ni tako zabit in kratke pameti, kakor so me zmerjali vsak dan. Samo do jutri še počakajte!« – Še enkrat je Kocelj zažugal s pestjo, potem se je pa obrnil v steno. Tihota je ležala po vsej izbi; le tu in tam je Brincelj zaječal v težkih sanjah in le tu pa tam se je oglasil sredi teme zamolkel, pridušen krik. Kocelj je vedel, da razgraja v kleti Anja Panja in vpije v strašni jezi in togoti. A Kocelj se ni zmenil zanjo in za njeno jezo. Kar močno je zaprl oči in je zaspal...

Dan je pričel kukati skozi razgrnjena okenca. Samoten ptič se je oglasil zunaj v goščavi in je zažvižgal z rezkim glasom. Kocelj se je prebudil in skočil s postelje. Potipal je pod suknjič, če je še tam paličica z zlatim rogljičkom. Ko jo je otipal, se je zadovoljno namuznil in skočil s postelje. S klopi je pobral klobuček in ga poveznil na glavo. Potem pa je stopil k mizi in je dregnil pritlikavca v suha bedra. – »Brinceljček, vstani!« je zaklical. »Dan je že svetel in čas je, da vstaneš. Jaz grem na pot in povedati ti moram, kako čuvaj Anjaro Panjaro in njeno domovanje.«

Težko je vstal pritlikavec, ker so ga zaradi trdega ležišča bolele vse kosti. A vendar je poslušal in se skobacal izza mize. Stopical je z noge na nogo, se pretezal in stokal. »Pa mi povej, Koceljček, kar povej mi!« je govoril. »Vse si bom zapomnil. Zvesto in hrabro bom stražil Anjo Panjo in njeno lepo hišico. Vse miške zapodim, če bodo hotele v klet, da osvobode grdo čarovnico. In tudi veverice in podgane in lisice in volkove... Le zanesi se name, Koceljček, samo da mi danes povrneš moj lepi nosek!«

»Prav, prav!« je dejal Kocelj. »Le dobro in pametno se vedi! Ko se vrnem z Vitrancem, pa boš zopet lahko božal svoj piškavi nos.«

Kocelj si je urezal kos kruha in kos svinjine in je oboje potisnil v žep. V kotu je iztaknil dolgo, na spodnjem kraju močno okovano gorsko palico. Vzel jo je s sabo in je odšel iz samotne hišice. Brincelj ga je spremljal do lese, in tam je Kocelj še enkrat naročil pritlikavcu, naj zvesto čuva. Potem pa je krenil preko goličave, a ni prišel niti do srede, pa je pritekla za njim Rezika in je bila vsa zasopla. – »Kocelj, ali greš?« je rekla. »Jaz pa naj останem sama tu s tem čudnim možičkom? O, pa me bo strah... Nemara bo Brincelj izpustil iz ječe hudobno čarovnico. Saj jo je tudi včeraj hotel izpustiti.«

A Kocelj jo je potolažil in ji je dejal: »Ne boj se, Rezika! Brincelj ni hudoben. Lepo ti bo pripovedoval zgodbe o svojem nosku, da se boš ves dan smejala. No, Anjare

Panjare pa ne bo izpustil, ker se boji, da ga ne premami. Bodi brez skrbi, Rezika!«

»No, le pridi kmalu!« je rekla Rezika in je gledala za Kocljem, ki je čvrsto stopal preko goličave. Tam gori ob gozdu se je ustavil, klobuček je zavihтел in je zavri-skal, da je jeknilo širom okrog. »Juhuhu – hopsasa!« je vriskal Kocelj in mahal s klobučkom, da je frfotalo pisano šojino pero. Potem se je pa obrnil in je stopil v gozd. Rosa je kapala z vej; veter je šelestel skozi hladno zagorsko jutro, a ptice ni bilo širom nikjer, da bi zapela v to lepo, srebrno jutro... No, ker ni bilo ptice nikjer, je pa Jankov Kocelj žvižgal najlepše pesmi, ki jih je znal. Dobro je stopal navzgor in se je opiral na dolgo palico. In še sam ni vedel, kako hitro je došel iz gozda. Zakaj mahoma je prenehal gozd in Kocelj je zagledal nad sabo gosto, krivenčasto rušje, ki je raslo na strmem pobočju in je nehalo pod navpičnimi, razdrtimi skalami in pod širnimi snežiščem.

»O, glej!« se je zavzel Kocelj. »Pa sem že skoraj pod snežiščem, kjer se je bil prekotalil onile dan pritlikavec Brincelj. Pa bom le kmalu na vrhu. Od tam pa ni več daleč do Črne lope in do sodnika Vitranca. Če bog da, pa bova z Vitrancem že okrog poldneva pri koči Anjare Panjare.«

In je stopal še čvrsteje in hitreje navkreber. Plazil se je med nizkim rušjem in skalami. Kmalu je došel do širnega, strmega snežišča in se je ustavil ter iskal

prehoda. Ker pa ga ni našel nikjer, je šel kar kraj snežišča po ostrem peščevju in gramozu. Seveda se je včasih snežišče stisnilo med dvema gladkima, navpičnima skalama tako, da ni mogel naprej. Pa se Kocelj ni prav nič premišljal, ampak je stopil na zmrznjeno snežišče in se je plazil po vseh štirih naprej, dokler se ni snežišče zopet razširilo in se na njegovih robih pokazalo peščevje. To plezanje Koclja sicer ni utrudilo, a vendar mu je tekel znoj curkoma s čela. Pa se ni hotel ustaviti prej, dokler ni bil na vrhu snežišča. Tam pa je sedel na skalo, da se odsope in pokrepča s svinjino in kruhom. Ko se je najedel, je stopil čvrsto med skalovje. In tam je plezal kvišku od skale do skale, od pečine do pečine – celo debelo uro se je plazil tam, da so ga prsti in kolena že pričeli skeleti. A Kocelj ni zajavkal niti enkrat in niti z očmi ni trenil, še manj pa se ustavil. Že je bil na vrhu gore, že je videl rodno vas tam v zeleni dolinici. In Kocelj se je oddahnil. Z zadnje skale je plezal, že je bil skoraj nad goličavo, ki jo je rušje le redko pokrivalo. Pa ni gledal podse, ampak se je kar pognal in je skočil s skale. Skočil pa je ravno za grm in je telebnil na trda tla. Hotel se je naglo pobrati; toda še preden se je mogel prav zavesti, že so ga držale za vrat silne pesti in nekdo ga je pričel prav neusmiljeno mikastiti.

»Ovbe!« je zavpil Kocelj ves zavzet. »Pa kdo me drži za vrat? Pa kdo me mikasti? Izpusti me, ti rečem! Kaj sem ti storil? Izpusti me izpusti!«

In zakrohotal se je nekdo in je rekel: »Ha, ne zvijaj se kot kača, pobič nemarni! Zdaj se nam ne izmuzneš nič več... Uklenemo te, v vas te zvlečemo in te zapremo v strašno ječo. Požigalec, nemarni požigalec!«

Kocelj se je stresel. Zakaj spoznal je glas, ki je govoril nad njim, in je vedel, da ga mikasti sam krivogledi in krivonogi stric iz Podkuž. Pa se ga je polastila silna jezica. Pričel je mahati in brcati okrog sebe in se zvijati, da bi se izmuznil iz trdih pesti. Že se mu je skoraj posrečilo, a tedaj je zavpil krivogledi stric: »Hej, Šimen! Na pomoč mi pridi, ker se nepridiprav zvija kakor kača.«

Kocelj je pogledal v stran in je videl, kako se je izza grma dvignila majhna, okrogla postava. In ga je spoznal takoj – bil je divji birič iz vasi, ki je nosil krivo sabljo okrog pasa in je tako grdo gledal, da so bežali pred njim paglavci bolj kot pred parkljem.

Pritekel je strašni birič bliže; v roki je vihtel dolgo vrv in je vpil s strašnim glasom: »Mir, ti rečem, nepridiprav in razbojnik! Sem z rokami, da te zvežemo in te povlečemo v dolino in te zapremo kakor razbojnika med razbojnike. Sem z rokami, pobič!«

Kocelj je sopel in se je upiral na vso moč. A vse upiranje mu ni prav nič pomagalo. Krepko so ga stiskale štiri moške pesti, da je kar pokalo po njem. A še preden se je zavedel, že so mu bile povezane roke, že ga je birič vrgel na trato in ga je privezal z dolgo vrvjo k bližnjemu borovcu. – »No, pobič!« je rekel birič in se je smejal.

»Ali smo te lepo zalotili? Hehe, pa nisi mislil, da smo ti za petami? O, veš, ti razbojnik, da je požigalcem vedno gosposka za petami? Zato pa smo šli lepo za tabo. Sam Vitranec te je videl, kako si bežal preko gore v Planico, pa je nam povedal v vasi, da te je videl... Zdaj te pa imamo, da te vržemo v ječo. In obsodili te bodo, da boš sedel do smrti v ječi, če te ne bodo celo na smrt obsodili... Pa ti je prav, nepridiprav! Požigat gre – svojo lastno bajto, svoj lastni dom gre požigat nemarnež!«

In tudi krivonogi stric iz Podkuž je stopil pred njega: »O, ti nemarnost hudobna! Mislili smo, da je paglavec samo neumen. Zdaj pa vidimo, da je bolj hudoben kot neumen. Lepo bajtico gre požigat in svojega lastnega, dobrega strica gre pretepavat. Na vislice še pride, nemarnost in bo v sramoto svojim poštenim sorodnikom... Kako sem se upehal, ko sem lezel po gori z biričem, da te ujameva in te izročiva pravični gosposki!«

»Počasi, striček!« ga je prekinil Kocelj. »Kaj govorite o vislicah? Kaj govorite o ječi? Nič hudega nisem storil, pa mi zato ni treba vislic in ječe. Kaj zato, če sem zažgal črvivo bajto? Saj je bila moja in ne vaša. Pa lahko naredim z bajto, kar hočem...«

Stric iz Podkuž je Koclja zgrabil za ušesa z levico, z desnico pa ga je bunkal, da je kar bobnelo. In je vpil hude psovke, pa tudi divji birič mu je pomagal. Kocelj ni slišal ničesar, ker ga je stric tako neusmiljeno vlekel za ušesa. No, naposled sta se pa stric in birič vendarle

naveličala. Še enkrat sta mu zagrozila s pestmi, potem pa sta šla za grm, kjer sta sedla na trato in sta jedla in pila iz trebušaste čutare.

Jankov Kocelj je bil privezan z vrvjo k borovcu. Prepričan je bil, da se ne bo mogel nikoli izmuzniti iz trdih vezi. Zato pa ga je popadala taka jezica, da je kar z nogami cepetal, toda naposled je izprevidel, da mu vsa silna jezica prav nič ne pomaga. Huda krvca se mu je pričela polagoma pomirjati. Poslušal je, kaj se pogovarjata stric in birič tam za rušjem. Govorila sta samo o Koclju in njegovi hudobiji. Pa se jima je res zdelo strašno, da je Kocelj požgal svojo lastno domačijo in pobegnil kot razbojnik in požigalec preko gore. Zato Kocelj zasluži kazen, da jo bo pomnil vse življenje. V ječo naj ga zapro do smrti ali pa naj ga obesijo. Pošteni stric Fravec iz Podkuž ne bo nikoli več pogledal nepridiprava, ki je že v mladih letih tak razbojnik in požigalec! Ali naj potepuha vzame na svoj dom, da mladi razbojnik zažge tudi njegovo lepo hišo?

Stric je govoril in strašno mahal z dolgimi rokami. Birič pa je žvenkljal s krivo sabljo in mu pritrjeval. Jankov Kocelj pa je poslušal. V glavi mu je šumelo zaradi hudih udarcev ki jih je bil prej dobil od strica in biriča.

A Kocelj vendarle ni nehal misliti na to, kako bi prerezal vrv in pobegnil. Vedel je, da ga je Vitranec izdal. Kaj je pač storil Kocelj Vitrancu, da je naščuval ljudi proti njemu? Nič hudega mu ni storil; dobroto mu je izkazal, ko je ujel Anjo Panjo in jo zaprl v klet. Vitranec bi mu moral biti hvaležen.

»Seveda hvaležen!« se je posmejal Kocelj porogljivo sam pri sebi. »Pa vem, da bom moral v ječo, kamor me uklenjenega kakor razbojnika povedeta stric in birič. Kaj mi pomaga, da nosim pod jopičem paličico z zlatim rogljičkom? Nič! V ječo pridem ali pa celo na vislice! Privezan sem k drevesu, da se še ganiti ne morem.«

Kocelj se je razžalostil in je skoraj obupal. Vlekel je na vso moč za vrv in poizkušal, da bi jo pretrgal in si osvobodil roke. A ves njegov trud je bil zaman, ker je bila vrv premočna. Zato pa je opustil to brezuspešno delo in je premišljal: »Hm, kaj pa, če bi zavpil nad dedcema in bi jima povedal, da moram zdaj k Vitrancu? Anjaro Panjaro sem zalotil in zaprl. Zato pa moram k Vitrancu, da mu to povem, sicer bo jezen na strica in biriča.«

Že je odprl usta, da bi zavpil. Toda premislil se je, zakaj šinilo mu je v glavo, da ne sme stricu in biriču ničesar povedati o Anji Panji, ker bi jo gotovo izpustila, da bi pograbila Koclja in ga nemara še celo zadavila. Premišljal je dalje. Pobegne lahko samo, če prereže vrv in iz nje izmota svoje roke... »A kako naj napravim vse

to?« je preudarjal, da mu je po glavi še bolj šumelo. »Da je tukaj pritlikavec Brincelj s pipcem, bi lahko prerezal vrv. A ni pritlikavca in ne pipca. Z zobmi tudi ne morem pregristi vrvi.«

Kocelj je skoraj na glas zavpil in je trikrat poskočil, ker se je bil domislil pravega. Pogledal je čez rušje, a videti ni mogel strica in biriča, ki sta ležala na trati in se še vedno pogovarjala o hudobnem požigalcu. Kocelj je šinil k skali, ki je ležala samotna kraj borovca. Skala je imela na sprednji strani tri ostre robove. Prav nič se ni Kocelj pomišljal, ampak je pričel drgniti vrv ob ostri rob. Drgnil je naglo in z vsemi močmi – in kar mahoma je vrv popustila in se pretrgala na dvoje.

Kocelj se je pretegnil dvakrat, trikrat. Smejal se je sam pri sebi, ker je bil rešen. Naglo se je hotel zapoditi skozi rušje mimo strica in biriča in pobegniti v gorsko divjino. Toda premislil se je in je potegnil naglo izpod jopiča paličico z zlatim rogljičkom. »Zdajle bosta pošteno zaplesala – Kocelj bo vama godel, a vidva bosta plesala,« je dejal. »Premikastila sta me in mi skoraj ušesa potrgala. Zato pa le poizkusita, kako je človeku prijetno, če padajo nanj bunke od vseh strani!«

Visoko nad glavo je vihtel paličico z zlatim rogljičkom in je godrnjal in mrmral nerazločne besede, kakor se je bil naučil od Anje Panje. Potem pa se je ustavil in je zamahoval s paličico proti rušju, ki sta za njim sedela stric in birič. Govoril je polglasno:

»Čira – čara –
dedca stara,
sablja živa,
noga kriva,
vroče dlani,

hajd po strani!
Pa ne zabi:
zgrabi, zgrabi –
hopa – hop,
hopsa – lop!«

Še trikrat je zavihtel paličico in je urno kot blisk skočil v grmovje. Od zadaj je udaril strica in biriča z rogljičkom po glavi. Nato pa se je skrnil in se potuhnil v rušje. Videl je, kako je skočil birič na noge in pograbil z vso močjo strica za vrat. – »He, kaj ti boš mene nabijal po glavi?« je zavpil. »Krivogledec, krivonožec! Ali ne veš, kdo sem jaz? Pa boš mene bil?«

Stric iz Podkuž je zgrabil biriča za debeli vrat in ga je prišel mikastiti. Zraven je pa vpil, da je čudno jekalo: »Ti boš mene pretepal po glavi in me davil kakor krvnik? Ti žaba debela, trikrat preklana! Oj, mene, ki sem poštenjak nad poštenjaki in sem stric Frcavec iz Podkuž? – Čakaj, čakaj!«

Začela sta se mikastiti, da je kar pokalo. Vpila sta in rjula in se nista izpustila. Kocelj ju je gledal iz gostega

rušja in se od smeha tolkel po kolenih. – »O, le mikastita se!« je govoril. »Le mikastita se, kakor sta bila prej mene mikastila! Pa zdaj lepo vidita, kako je to prijetno... Prav sem napravil, da sem vaju začaral v divja pretepača, ki bosta do dobrega zmikastila drug drugega. Pa ne bosta odnehala prej, dokler vaju zopet ne začaram in vama ne ukažem, da odnehajta... O, privoščim vama vse to, ker sta oba hudobca in zaslužita, da se pošteno zmikastita... O, le dajta se! Vse življenje se bosta spominjala, kdaj sta ujela Jankovega Koclja in ga uklenila kakor najhujšega razbojnika... Le dajta se!«

Kocelj se je še enkrat zasmeljal in se splazil iz rušja. Šel je mimo strica in biriča, pa ga niti videla nista, ker sta se na vso moč pretepavala. Kocelj je šel počasi navzdol med gostim rušjem. Daleč doli do Krivega plazu je že prišel, tam pa je obstal in pogledal na višino. Pa je še vedno videl, kako sta se stric in birič neutrudno pretepala in sta vpila, da se je moralo slišati v samo zagorsko vas. Kocelj je stopil na Krivi plaz in se je pričel po snegu in pesku drsati navzdol. Skoraj sam ni vedel, kdaj je prišel vštric pečin, ki je sredi njih čepela Vitrančeva Črna lopa.

Ustavil se je in sedel na ploščat kamen. Gledal je na Črno lopo, glavo si je podprl z roko in se je zamislil. Vedel je, da je zdaj dospel na kraj pota. Treba mu je kreniti samo na desno in se preriti skozi rušje, pa bo v Črni lopi. Tam pa stopi pred Vitranca in mu pove, kako in kaj je z Anjo Panjo.

»Hm, teta Anjara Panjara,« je mislil Kocelj. »Zaslužila je črno ječo, kakor sta zaslužila stric in birič, da se zdaj neusmiljeno pretepavata... A Vitranc ni zaslužil, da mu pride Anjara Panjara na tako lep način v roke. Saj je mene izdal hudobnim ljudem in je nahujskal strica in biriča, da sta šla nadme kot nad krvoločnega razbojnika. Zato pa ne zasluži, da mu izdam Anjaro Panjaro... Kar mimo Črne lope pojdem in se niti ne zmenim za Vitranca. Saj mi ne bo hvaležen, ampak me nemara še celo nabije, ker sem zažgal bajto in sem kriv, da se stric in birič tako pošteno mikastita... Kocelj, Kocelj, nikar ne hodi k Vitrancu! Svojo pot hodi – in tista pot drži samo v mesto.«

Razveselil se je Kocelj te misli in v prvem trenutku je bil prepričan, da je ta misel edino prava. A domislil se je tudi, da mora v mesto samo zaradi hudobnih, brezsrčnih vaščanov, in ta misel ga je odvrnila od prvega sklepa. Pa se je udaril po kolenu in je rekel: »Skoraj bi pozabil, kar sem bil sklenil takrat, ko sem Anjari Panjari vzel čarodejno paličico. Ali nisem takrat obljubil, da pojdem v vas in začaram tam hudobne, jezikave vaščane v mravlje rusice, ki se zgrizejo med sabo in poginejo, da zagorski vasi ne bo več treba imeti takih ljudi po hišah... Tako sem obljubil in obljubo moram izpolniti. Naravnost v vas pojdem. Ko začaram vse vaščane v mravlje, se pa povrnem k teti Anjari Panjari in jo začaram v črno mačko, da bo stražila samotno hišico v Planici. Potem

pa povedem sirotno Reziko domov. S pritlikavcem Brin-cljem pa odidem v mesto, da si pošteno prisluživa z njegovim noskom klobuk cekinov. Paličico zlomim na sto koščkov, a zlati rogljiček vržem v Korensko jezero, da ne bo več hudobnega čaranja v naših krajih. Potem bo mir za vse čase.«

Kocelj se je ozrl na zagorsko vas, ki je počivala v dolinici med zelenjem in sončnimi žarki. »Čakajte, ljudje!« je zagrozil zagorski vasi. »Še danes boste mravlje rusice in boste grizli drug drugega. Še danes pride k vam neumni in bedasti Kocelj, ki ste ga preganjali in zasmehovali, ker je bil siromak. A vi ste tako bogati! Pa naj vam zdaj pomaga bogastvo, zdaj, ko pride siromak Kocelj in vas spremeni v mravlje!« Trikrat je Kocelj zažugal zagorski vasi s pestjo. Potem pa je pričel stopati ob rušju navzdol. Že je bil mimo Črne lope in se je že bližal bukovemu gozdu, ki se je širil strmo ob gori navzdol. A tedaj je obstal kakor prikovan in je ostrmel, zakaj nenadoma je stopil pred njega sam Vitranec, kakor da je vstal iz odprte zemlje. Hudo je gledal dečka in se je držal za dolgo, belo brado. Molčal je.

»Stric Vitranec!« je dejal Kocelj v zadregi. »Pa vas po dolgem letu zopet vidim... Oj, stric Vitranec!...«

Vitranec je dvignil naposled roko in je rekel s presunljivim glasom: »Pobič, vprašam te, kam greš zdajle? Ali si na pošteni ali nepošteni poti?«

Kocelj je odvrnil prostodušno: »Še nikoli nisem hodil po nepošteni poti. Saj niti ne poznam tiste poti in je

tudi nočem poznati... V vas grem, ker imam tam opravila. Z ljudmi se hočem pošteno dogovoriti!«

»Pobič, govoriš precej samozavestno« je dejal Vitranec. »V vas greš, praviš? Ali pa tudi veš, kaj te tam čaka? Biriči prež, nate, da te pograbijo in vržejo v ječo. Zažgal si bajto in pobegnil. Pa si požigalec in si zaslužil ječo. Zdaj te vsepovsod iščejo. Stric iz Podkuž in birič Šimen sta že šla za tabo. Ali ju nisi nikjer srečal in videl?«

»O, birič in stric iz Podkuž!« je odgovarjal Kocelj. »Videl sem ju ravno prej. Strašno se mikastita in pretepata tam v rušju. Vpijeta pa tako, da se sliši njuno vpitje prav do sem.«

Vitranec je resnično slišal tisto vpitje in se je začudil. – »Hm, pa res strašno vpijeta,« je menil. »Kaj se jima je pač dogodilo, da sta se sporekla? Pojdem pogledat, da ju pomirim... Ti si ju videl, pobič? Čudno, da te nista pograbila, če sta te videla...«

»Pobegnil sem jima,« se je posmejal Kocelj. »Dobro sta me zmikastila, zato sem jima pa pobegnil. Pa sta se nemara zaradi tega sporekla in pograbila.«

Vitranec je mislil in mislil. Naposled je pograbil Koclja za roko in mu velel: »Hodi z mano, pobič! V Črno lopo te povedem in tam se dogovoriva o vsem, kar je treba!«

Kocelj se je začudil in se popraskal za ušesom. »Stric Vitranec!« je rekel. »Pa ne, da me hočete zopet zapreti v tisto hudo ječo? O, nikar, stric Vitranec, saj nisem storil nič hudega...«

»Tiho pobič!« ga je zavrnil Vitranec in je prišel naglo stopati po stezi, ki se je vila med rušjem proti Črni lopi. Kocelj je stopal za njim in je premišljal, čemu ga vleče Vitranec ravno v Črno lopo. Bal se je in je bil prepričan, da ga bo Vitranec zaprl v črno ječo. In Koclja je pošteno zazebló ob tej misli. »Glej, glej, kam sem prišel!« si je dejal. »Zdaj pa beži, Kocelj, če moreš! Smejali se ti bodo ljudje na vasi in se še bolj norčevali iz tebe. Pa si jih mislil ti začarati v mravlje, a si se sam pričaral naravnost v hudo Vitrančevo ječo... Samo še tega se manjka, da te Vitranec malo pretiplje in ti odvzame paličico z zlatim rogljičkom. Potem pa čaraj, če moreš s čim! Najbolje bo, da povem Vitrancu resnico«

Kocelj je že odprl usta, da bi govoril. A tedaj se je Vitranec ustavil in je vprašal s strogim glasom: »Povej mi, pobič, po resnici, zakaj si zažgal bajto?«

»Pošteno me vprašujete, stric Vitranec!« je odvrnil Kocelj. »Zato pa naj vam pošteno odgovorim. Saj je res, da sem zažgal bajto. A zažgal sem jo samo zaradi strica. Hudo me je pestil in mi grozil s strašnimi rečmi. Pa še to mi je rekel, da bo prodal mojo bajto in denar potisnil v svoj žep... Pa me je pograbila jezica, da sem zažgal bajto. Saj je bila bajta moja, zato pač lahko storim z njo, kar hočem.«

»Hm – hm,« je dejal Vitranec, a drugega nič. Stopal je naglo naprej in je molčal. Kocelj se je pa popraskal za ušesom in si je mislil: »O, resnico sem mu povedal. Pa

nemara ne bo vse to prav nič pomagalo. V ječo me pa vendarle zapre... Treba mu bo povedati o Anjari Panjari. Mogoče bo pa to kaj pomagalo?» In Kocelj je potegnil Vitranca za roko in dejal: »Stric Vitranec, postojte! Zaradi siromašne bajte mi kar nočete verjeti, četudi sem vam povedal samo resnico. Zato pa vam hočem povedati nekaj drugega. Mogoče me boste poslušali in mi pritrdili... Saj poznate teto Anjaro Panjaro? Iz ječe vam je ušla in se skrila v Planici. Pa sem jo zasačil jaz, nemarno mačko sem ji zadavil, a na meh je nisem odrl, kakor sem ji bil obljubil. Anjaro Panjaro sem pa le zaprl v klet. Zdaj pa premišljam, ali bi jo vrgel v sršenovo gnezdo ali pa bi jo začaral v črno mačko? Pa vas vprašam, stric Vitranec, kaj bi bilo bolje?»

Kakor bi trenil, se je ustavil Vitranec, je pograbil Koclja z obema rokama in ga vprašal: »Ali govoriš resnico, pobič? Povej mi naglo, ali govoriš resnico?«

»Resnico!« je potrdil Kocelj. »Vse je resnično o Anjari Panjari, kakor je vse resnično, kar sem povedal o požgani bajti. Glejte, stric Vitranec, v Planico se je Anjara Panjara skrila pred vami. Lepo hišico ima tam; a v tisti hišici gospodari vaš pritlikavec Brincelj. Anjara Panjara pa rohni v črni kleti.«

»Hoj-he, hoj-he!« je zavpil Vitranec in je zgrabil z vso močjo Koclja za roko. »Hoj-he!« je dejal še enkrat in je Koclja vlekel skozi rušje proti Črni lopi...

Vitranec je neprestano vlekel Koclja za sabo, a Kocelj se mu ni upiral. Nenadoma ga je prijel Vitranec okrog pasa, ga dvignil in potisnil skozi odprtino v steni. Kocelj je skoraj telebnil na tla. Toda urno se je pobral in se je ozrl okrog sebe. Videl je, da je ravno v isti izbi, kjer ga je bila Anja Panja zatožila in ga je Vitranec obsodil na ječo. Ko je stopil tudi Vitranec v izbo, je sedel za mizo in pokazal na stol, ki je stal njemu nasproti. Kocelj je ubogal in je sedel. »Govori, pobič!« mu je velel Vitranec. »Povej po pravici, kar veš o Anji Panji!«

Kocelj je pričel pripovedovati. Pravil je o Brinclju, o mački, o Anji Panji, ki jo je prekanil. Pa tudi o paličici z zlatim rogljičkom je pravil in o svojem čaranju. In še o sirotni Reziki je pravil in o pameti, ki mu je te dni pričela tako lepo cvesti.

Ko je Kocelj končal, je Vitranec naglo vstal in je stopil k njemu. »Pokaži mi paličico z zlatim rogljičkom!« je rekel. »Če imaš res paličico pri sebi, pa ti moram verjeti vse.«

Kocelj se ni obotavljal, ampak je potegnil izpod jopiča paličico, da se je na njej zalesketal zlati rogljiček.

Vitranec jo je prijel in jo ogledoval od vseh strani. Kocelj se je pa zbal in je mislil, da mu Vitranec odvzame čarodajno paličico. Zato je iztegnil roko po njej in je dejal: »Stric Vitranec, pa ne, da mi hočete vzeti paličico? Moja je in pridobil sem jo s težkim trdom. Samo enkrat še moram čarati z njo, ker sem bil tako obljubil. Čakajo me še hudobne mravlje rusice. Zato mi pa morate dati paličico nazaj!«

»Prava je paličica in tudi zlati rogljiček je pravi,« je rekel Vitranec in je dal Koclju paličico nazaj. »Nočem ti vzeti paličice, ker si jo res prislužil z velikim trdom. Seveda, to ti pa rečem, da bi bilo zate bolje, če bi ne imel te paličice. Čaranje ti ne prinese sreče, kakor je ni prineslo Anji Panji. Zato se pa čuvaj. Čuvaj sebe in svojo dušo!«

»O, ne bojte se!« je odvrnil Kocelj. »Nočem postati čarodej. Saj sem že prej sklenil, da razbijem paličico, a zlati rogljiček vržem v Korensko jezero, da bo konec čaranju v naši dolini. Samo nevšečne mravlje rusice mi še rojijo po glavi.«

»A kaj so ti storile mravlje rusice?« ga je vprašal Vitranec.

»Saj veste, stric Vitranec,« je odvrnil Kocelj. »Tisti ljudje iz naše vasi... Hudobni so, ujedavi so, jezikavi so in ošabni. Preganjajo me in se mi posmehujejo, ker sem siromak. Ker drugega ne vedo, so si izmislili, da sem bedaste in neumne pameti. Mene pa je sram, ker prebivajo v tem lepem kraju tako hudobni, ujedavi in piškavi

ljudje. Zato pa pojdem zdaj v vas, zamahnem s paličico in vsi ljudje se izpremene v mravlje rusice.«

»Zdajle ti moram reči in potrditi,« je povzel Vitranec, »da nisi bedaste glave, ampak si pameten in prebrisan. Bodi zadovoljen s svojo pametjo in pusti v miru ljudi, ki so hudobni, strupeni, jezikavi, piškavi in trdosrčni. Pusti jim veselje, da jim je piškava petica vse na svetu! Ti imaš to veselje, da se jim lahko smejiš in krohotaš z zagorske višine, kakor se jim smejem in krohotam tudi jaz. Ne izplača se, da bi čaral zaradi njih!«

Kocelj je izprevidel, da govori Vitranec prav. Pokimal je z glavo in je rekel: »No, stric Vitranec, ker vi pravite tako, pa pustim mravlje rusice v miru.«

»Tako je prav, pobič!« ga je pohvalil Vitranec. »Zdaj ti pa tudi ne bom več zameril, da si zažgal rodno bajto. Prijatelja si bova in skupaj pojdeva, da vidiva, kaj dela Anja Panja v svoji kleti.«

Potem sta odšla iz Črne lope. Plazila sta se po hribu navzgor in sta že od daleč slišala vpitje krivogledega strica iz Podkuž in divjega biriča. Ko sta se jima približala, sta videla, kako se stric in birič še vedno strahovito pretepata in mikastita. Še zmenila se nista za Vitranca in Koclja, ki sta se ustavila tik pred njima, ampak sta se suvala in obdelavala neutrudno s pestmi in sta vpila, da je šlo skozi ušesa. Vitranec se je posmejal in rekel Koclju: »Daj, pobič, dotakni se ju z zlatim rogljičkom, da ne bo sta več rogovilila!«

Kocelj se je res dotaknil s paličico strica in biriča. Kakor bi trenil, sta izpustila stric in birič drug drugega. Čudno sta se spogledala in sta na vso moč zasopla. Toda zagledala sta Koclja in sta planila proti njemu. »Ha, tu si, razbojnik in požigalec!« je zavpil krivogledi stric iz Podkuž. »Pa kdo te je odvezal od vrvi? Pobegniti si hotel glej, birič! Razbojnik je hotel pobegniti! Primiva ga, da ga zopet zveževa in odvedeva v ječo!«

Že sta hotela pograbit Koclja, a tedaj je stopil pred nju Vitranec. Roko je dvignil in je rekel: »Mir! Kocelj je pod mojim varstvom in vidva nimata nobene pravice do njega. Poberita se v vas in povejta ljudem, da je Kocelj poštenjši in pametnejši kot ste vi vsi skupaj! Poberita se vama rečem še enkrat!«

Stric in birič sta se okrenila in izginila brez besed onkraj rušja. Vitranec in Kocelj pa sta nadaljevala svojo strmo pot. Prišla sta na planotico vrh gore in sta zagledala pod sabo globoko in zeleno Planico. Na goličavi je ležal pritlikavec Brincelj in je trdno spal. Obraz mu je bil obrnjen proti nebu in lepo se je svetil njegov storž v soncu. Iz gozda pa je stopila mala Rezika. Na trati si je bila nabrala šop pomladnih rožic. Šla je preko goličave in se je ustavila kraj Brinclja, ki se je bil prebudil. V tem trenutku je od gozdnega parobja zazvenel vesel in glasen vrisk. Rezika se je ozrla tja in je plosknila z ročicami. »Kocelj prihaja!« je vzkliknila. »Poglej, Brinceljček!«

Tudi Brincelj se je dvignil in je pogledal na parobje. Pa je zavpil in zdrvel preko goličave. Prihajala sta

Vitranec in Kocelj. Brincelj je obstal ves zasopel pred njima. Ko ga je Vitranec zagledal, se je na ves glas zakrohotal. »Pa kakšen si, Brincelj, s storžem v obrazu?«

Brincelj je žalostno pomigal s storžem in je samo vzdihnil, a Kocelj ga je prav trdo vprašal: »Brincelj, povej, če je Anjara Panjara še zaprta v kleti.«

Pritlikavec Brincelj je zamahnil z roko in je odgovoril: »Še je hudoba v kleti. O, niti blizu nje nisem šel. Odkar si ti odšel, sem sedel ves čas na trati in sem jokal in zdihoval za svojim noskom. In še mislil nisem na Anjo Panjo.«

Kocelj ga je potrepal po rami in je rekel: »Prav, Brinceljček! Dobro si se držal, zato ti hočem še danes vrniti tvoj prejšnji nos.«

Brincelj je zavrnil. Prevrnil je tri kozolce in se je petkrat postavil na glavo. Kocelj pa je šel z Vitrancem naravnost v hišico. Rezika se ni upala blizu, ker se je bala velikega moža, ki je imel tako dolgo brado. Vitranec in Kocelj sta šla naravnost v klet. Kocelj je prižgal lojevko in tako sta prišla do kamnitih vrat. Vitranec je odmaknil zapah in je odprl duri. Stopil je v črno klet, Kocelj je smuknil za njim. Videla sta Anjo Panjo, ki je čepela v kotu na vlažnih tleh in si je zatiskala obraz z rokami. Pa niti slišala ni, ko sta vstopila Vitranec in Kocelj. Vitranec je stopil bliže in je dvignil svečo nad njo. »Anja Panja, vstani!« je rekel z votlim in strašnim glasom. »Vstani, da gremo iz kleti na svetlo in te obsodimo, kakor je prav in kakor si zaslužila.«

Anja Panja je razkrila obraz in je gledala strahoma Vitranca. Besedice ni rekla, ampak je počasi vstala. Molče je zrla v tla. Vitranec jo je prijel za roko in jo je vodil iz kleti. Kocelj je stopal spredaj in je svetil z lojevko. In tako so šli skozi vežo in so prišli v izbo. Vitranec je izpregovoril s hudim glasom: »Anja Panja, drugič že stojiš pred mojo sodbo. Obsodil sem te bil lani v ječo, ki pa si mi iz nje pobegnila in se skrila semkaj v varno samoto. A nisi samo pobegnila, ampak si hotela celo umoriti siromašnega Koclja in mojega pritlikavca. Anja Panja, velika hudoba si in zato ne zaslužiš usmiljenja. Povedem te nazaj v ječo in te zaprem in te do smrti ne izpustim iz nje... Anja Panja, govori, če hočeš kaj pripomniti!«

No, Anja Panja ni odgovorila besedice. Samo usta je grizla v silni togoti in je le tu pa tam kratko, sunkoma zasopla. Kocelj je stopil k mizi. – »Stric Vitranec, poslušajte me,« je rekel. »Saj ne trdim, da ni teta Anjara Panjara velika hudoba. A vendar se mi smili. Zato vas prosim, bodite usmiljeni z njo! Zaprite jo samo za leto dni, potem jo pa izpustite! Saj ne bo mogla nič več čarati, ker nima nič več paličice z zlatim rogljičkom.«

Anja Panja ga je prav strupeno pogledala od strani. Vitranec je pa sedel in se je zamislil. Po dolgem času je rekel: »Naj bo, pobič, ker prosiš tako lepo! Za leto dni zaprem Anjo Panjo v ječo, potem jo pa zapodim v svet. Ker se Anja Panja v svojem življenju ni drugega priučila kot samega čaranja, bo morala beračiti po svetu. Beračenje je pa še hujše kot ječa...«

Tisti trenutek se je pripodil v izbo Brincelj. Oklenil se je Koclja in ga je milo prosil: »Daj, Koceljček, daj moj lepi nosek nazaj!«

No, Koclju se je Brincelj resnično smilil. Zato pa je kar nagnil zlati rogljiček in se je z njim dotaknil nesrečnega storža. Brincelj je zaječal, ker ga je zbolelo. Toda urno je stekel v kot in je pogledal v ogledalce, ki je viselo tam na steni. In Brincelj je tlesknil z rokami in se je zasmel na ves glas. Zakaj nič več ni imel v obrazu rjavega storža, ampak tam se je zopet svetil njegov dolgi, šilasti nos.

Vitranec se je dvignil izza mize. »Anja Panja, čas je, da greva,« je dejal. »Podvizati se morava, da prideva pred nočjo do Črne lope. Gnal te bom vso pot. Hodi pred mano!«

Vitranec je zasukal Anjo Panjo in jo je tiral do vrat. A tedaj se je pobral pritlikavec Brincelj s tal in je skočil k Vitrancu. »Ojojmene, Vitranec!« je zavpil prestrašen. »Ali me nočeš vzeti s seboj? Ali hočeš biti brez služabnika?«

»Pa pojdi z mano!« je velel Vitranec. Brincelj se je zasukal in je že hotel zbežati skozi vrata. A tedaj ga je pograbil Kocelj in ga je potegnil nazaj. – »Kam pa, kam?« je zavpil nad njim. »Kaj si nemara že pozabil, kaj sva se bila domenila? Ali nič več ne veš, da si mi pošteno obljubil, da pojdeva v mesto, kjer si s tvojim lepim noskom prisluživa klobuk cekinov?«

»Ojojmene!« je zavrisknil Brincelj in je bil ves prestrašen. Zvijal se je na vso moč, da bi se izmuznil iz Kocljivih trdih rok in je vpil in vreščal. No, nazadnje se mu je posrečilo, da se je izmuznil. Prasnil je v vežo, čez prag je skočil, skozi odprto leso je bežal in je drvel na vso sapo preko goličave. Ustavil se je šele v goščavi in je počakal tam na Vitranca in Anjo Panjo, ki sta prišla kmalu za njim. Tedaj pa se je Brincelj oddahnil in je videl, da ni nobene nevarnosti nikjer več. Pa je zgrabil svojo črno kučmo, jo zavihtel in je zavriskal na ves glas. Kocelj je slišal njegov tanki, zategli vrisk in se je posmejal. – »Le beži!« je govoril na glas. »Saj vidim zdaj, da je bolje, če nisi pri meni. Kaj bi pač počel s tako prismuko v mestu? Kaj bi porekli ljudje, če bi te zagledali? Sam pojdem v mesto in sam si bom služil pošteno svoje cekine.«

Kocelj se je okrenil in je šel nazaj v izbo. S klopi je vzel svojo culico in jo je vrgel preko rame. Pograbil je dolgo gorsko palico in je stopil iz hišice. Zapahnil je duri in je šel skozi leso. Tam za ograjo se je še vedno skrivala Rezika in se je še vedno bala hudega moža in hude ženske. No, ko je zagledala Koclja, jo je minil ves strah. Zasmejala se je in se je oklenila njegove roke. Pa sta šla potem lepo in varno po gozdu navzdol v dolino, ki je zelenela za širnim gozdom. Z ozke steze sta prišla na široko kolovozno pot, ki je držala naravnost do samotne vasi. Bila sta vesela in sta vso pot prepevala najlepše pesmi. Pa še sama nista vedela, kdaj sta prišla

v dolino. Mahoma sta zagledala pred sabo belo vasico in tihi, samotni Juvanov dom. Rezika je tlesknila z rokami, ko je zagledala rodno hišico, a Kocelj je zamahnil s klobučkom, da je lepo vihralo pisano šojino pero za trakom, in je zavriskal na ves glas...

O, kako so se ju razveselili na Juvanovem domu! Pa saj je bila tudi velika žalost tam, ker je bila izginila edina njihova hčerka tako čudno sredi gluhe noči. No, zato so se pa danes tem bolj veselili. In pripovedovala je mala Rezika in pripovedoval je Jankov Kocelj in veselja ni bilo ne konca ne kraja. A čez dobro urico je vstal Kocelj izza mize. Culico je pograbil in rekel: »Zdaj pa pojdem! Reziko sem vam privedel zdravo nazaj. Pa nočem, da bi se še dalje mudil... V mesto se popeljem z vlakom. V mestu pa najdem dobre ljudi.«

Pa je že stopil k durim, da bi jih odprl. Juvanovi pa ga niso pustili. In kako tudi? Glejte – rešil je Kocelj njihovo edino hčerko iz rok hude čarovnice Anje Panje, pa bi ga pustili v mesto? Ne! Zato je oče pograbil Koclja, culico mu je vzel in ga je potisnil nazaj na klop, rekoč: »Kaj pa misliš? Nikamor ne pojdeš, ti rečem! Tu pri nas ostaneš in boš, kakor da si resnično naš... Bog mi ni dal sina zato boš pa ti naš. Ali si slišal?«

Kocelj ga je gledal in je bil ves osupnjen. Toda nazadnje je vendarle spoznal, kaj hoče Juvan s svojimi besedami. Zato pa se je posmejal in je odvrnil: »No, pa naj bo! Pa naj obvelja vaša, oče Juvanov!«

Večerilo se je, ko se je splazil Kocelj do bližnjega Korenskega jezera. Ob bregu se je ustavil in je poiskal debel kamen. Izpod suknjiča je potegnil paličico z zlatim rogljičkom, na kamen jo je položil in je z drugim kamnom tolkel po njej tako dolgo, dokler ni bila razbita na sto koščkov. Potem pa je zgrabil zlati rogljiček in ga je vrgel daleč daleč na sredo jezera. Voda je zapljuskala, zavrtela se je v kolobarčkih in se je strnila ravno nad čarodejnim rogljičkom...